

ความต้องการของผู้ปกครองนักเรียนต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียน
อนุบาลเอกชน ในเขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร

นางสาวอิสราณูช กิจสมใจ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาการบริหารการศึกษา
ปีการศึกษา 2546

ISBN :

ลิขสิทธิ์ของสถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

**NEED OF CHILDREN'S PARENTS TOWARD EDUCATIONAL
MANAGEMENT IN KINDERGARTEN SCHOOL IN
THONBURI DISTRICT, BANGKOK METROPOLIS.**

MISS ISSARANUCH GITSOMCHAI

**A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Master of Education (Educational Administration)
at Rajabhat Institute Bansomdejchopraya**

Academic Year 2003

ISBN :

วิทยานิพนธ์ ความต้องการของผู้ปกครองนักเรียนต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียน
อนุบาลเอกชน ในเขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร
โดย นางสาวอิสราณูช กิจสมใจ
สาขา การบริหารการศึกษา
ประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ดร.อรรรณพ จินะวัฒน์
กรรมการ ดร.เปรมสุรีย์ เชื้อมทอง

บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา อนุมัติให้วิทยานิพนธ์นี้เป็น ส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา ครุศาสตรมหาบัณฑิต

.....	คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ดร.สรายุทธ์ เศรษฐขจร)	
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์	
.....	ประธานกรรมการ
(ศาสตราจารย์ ดร.สายหยุด จำปาทอง)	
.....	กรรมการ
(ดร.อรรณพ จินะวัฒน์)	
.....	กรรมการ
(ดร.เปรมสุริย์ เชื้อมทอง)	
.....	กรรมการ
(นายทวีศักดิ์ จงประดับเกียรติ)	
.....	กรรมการและเลขานุการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.นันทา วิฑูฒิสักดิ์)	
ลิขสิทธิ์ของสถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา	

อิสราณู กิจสมใจ. (2546) ความต้องการของผู้ปกครองนักเรียนต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียน
อนุบาลเอกชนในเขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ระดับมหาบัณฑิต.
กรุงเทพมหานคร : บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา.
กรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ : ดร.อรรถพร จินะวัฒน์ , ดร.เปรมสุริย์
เชื้อมทอง.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลเอกชนในเขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร และเพื่อเปรียบเทียบความต้องการของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลเอกชนในเขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร จำแนกตามระดับการศึกษา และรายได้รวมของครอบครัว กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนอนุบาลเอกชนในเขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร จำนวน 350 คน ค่าสถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และค่าสถิติ ที (t-test)

ผลการวิจัยพบว่า ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนอนุบาลเอกชนในเขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร มีความต้องการเกี่ยวกับการจัดการศึกษาอยู่ในระดับมาก 4 ด้าน เรียงตามลำดับ คือ ด้านการพัฒนาการของเด็ก ด้านบุคลากร ด้านการส่งเสริมสุขภาพอนามัย และด้านการ จัด
ประสบการณ์ ส่วนด้านการจัดสภาพแวดล้อม และด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองมีความต้องการ อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีความต้องการในเรื่องการฝึกเด็กให้สามารถ
ช่วยตัวเองได้เหมาะสมกับวัย อยู่ในระดับสูงสุด รองลงมาได้แก่ ครูมีบุคลิกภาพที่ดีเป็นแบบอย่าง
ของนักเรียน และ ฝึกให้เด็กรู้จักรับผิดชอบต่อหน้าที่ของตัวเอง ส่วนการเปรียบเทียบพบว่า
ผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาและรายได้รวมของครอบครัวแตกต่างกันมีความต้องการต่อการ
จัดการศึกษาแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

MISS. ISSARANUCH GITSOMCHAI. (2003) NEED OF CHILDREN'S PARENTS
TOWARD EDUCATION MANAGEMENT IN KINDERGARTEN
SCHOOL IN THONBURI DISTRICT, BANGKOK METROPOLIS.
RAJABHAT INSTITUTE BANSOMDEJCHOAPRAYA. ADVISOR
COMMITTEE : DR. UNNOP JEENAWATHANA, DR. PREAMSUREE
CHEARMTHONG.

The purposes of the study were (1) to study the need of children's parents toward educational management of the kindergarten school in Thonburi district, Bangkok Metropolis and (2) to compare the need of Children's parents toward educational management classified by the parents' education and the total in come.

350 parents were used for the study. The datas were analyed by percentage, mean, standard deviation and t-test.

The finding of the study were as following :

1) The need of children's parents toward educational management of kindergarten school in thonburi district Bangkok Metropolis, in four aspects ; the children development, the personnel, the health development and the experience management were in high level. The enviromental management and the relationship between school and parents were in the medium level.

2) The need of children's parents who had different in education and the total in come were not significant difference at the 0.05 level.

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี เพราะได้รับความกรุณาอย่างสูงจาก ดร.อรรถพ จินะวัฒน์ ประธานกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ดร.เปรมสุริย์ เชื่อมทอง กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ รศ. ดร.นันทา วิทวุฒิศักดิ์ รองอธิการบดีฝ่ายวางแผนและพัฒนาสถาบันราชภัฏ บ้านสมเด็จพระเจ้าพระยา และอาจารย์ทวีศักดิ์ จงประดับเกียรติ รองผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมสาธิตสถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จพระเจ้าพระยา ที่กรุณาให้คำแนะนำ ตรวจสอบ ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเมตตาอย่างดียิ่ง ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ได้กรุณาตรวจสอบ เครื่องมือในการวิจัย ซึ่งประกอบด้วย ศาสตราจารย์เกียรติคุณ ดร.รัตนา ศิริพานิช คณะครุศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ ผศ.ขวัญฟ้า รังสียานนท์ คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏสวนดุสิต นายอารย์ ปาลเดชพงศ์ ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลเด่นหล้า นางวิณา สุนทรรัตน์ ผู้อำนวยการโรงเรียนราชปัทม เขตพระนคร นางจิตาภา เหมะธูลิน อาจารย์ใหญ่โรงเรียนวัดขุนจันทร์ เขตธนบุรี โดยเฉพาะอย่างยิ่ง นางกมลจิตร ดวงศรี นักวิชาการศึกษา 8ว สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และนางอรุณี ไชยบุตร ผู้ช่วยผู้อำนวยการโรงเรียนวัดเวฬุราชิม กรุงเทพมหานคร ที่คอยให้คำแนะนำปรึกษาอย่างใกล้ชิด นายวรวิมลภ แซ่มชื่น น้องคิว น้องแดน ผู้เป็นกำลังใจมาโดยตลอด

ขอขอบพระคุณผู้บริหารโรงเรียนอนุบาล สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในเขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

คุณประโยชน์และแนวทางอันพึงมีจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ขอมอบแด่บุพการี ตลอดจนผู้มีพระคุณที่ช่วยเหลือสนับสนุนแก่ผู้วิจัยทุกท่าน

อิสราณูช กิจสมใจ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
ประกาศคุุณูปการ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ญ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
1.3 ประโยชน์ของการวิจัย.....	4
1.4 ขอบเขตของการวิจัย.....	4
1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
1.6 กรอบความคิดในการวิจัย.....	6
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	7
2.1 ความสำคัญของการจัดการศึกษาในระดับก่อนประถมศึกษา.....	7
2.2 แนวคิดการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา.....	8
2.3 หลักสูตรก่อนประถมศึกษา พุทธศักราช 2540.....	9
2.4 ปัจจัยการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา.....	12
2.4.1 ด้านบุคลากร.....	12
2.4.2 ด้านการจัดสภาพแวดล้อม.....	16
2.4.3 ด้านการจัดประสบการณ์.....	20
2.4.4 ด้านการส่งเสริมสุขภาพอนามัย.....	22
2.5.5 ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง.....	26
2.4.6 ด้านพัฒนาการเด็ก.....	28
2.5 ทฤษฎีที่เกี่ยวกับความต้องการ.....	37
2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	43

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการวิจัย.....	50
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	50
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	51
3.3 ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ.....	52
3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	52
3.5 การวิเคราะห์ข้อมูลและค่าสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์.....	52
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	54
4.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	55
4.2 ความต้องการของผู้ปกครองนักเรียนจำแนกรายด้านและรวมทุกด้าน.....	57
4.3 ความต้องการของผู้ปกครองนักเรียนด้านบุคลากร.....	58
4.4 ด้านการจัดสภาพแวดล้อม.....	59
4.5 ด้านการจัดประสบการณ์.....	60
4.6 ด้านการส่งเสริมสุขภาพอนามัย.....	62
4.7 ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง.....	63
4.8 ด้านพัฒนาการของเด็ก.....	64
4.9 เปรียบเทียบความต้องการของนักเรียนต่อการจัดการศึกษา จำแนกตามระดับการศึกษา.....	65
4.10 เปรียบเทียบความต้องการของนักเรียนต่อการจัดการศึกษา จำแนกตามรายได้ของครอบครัว.....	66
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	67
5.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	67
5.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	67
5.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	68
5.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	68
5.5 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	68

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
5.6 สรุปผลการวิจัย.....	69
5.7 อภิปรายผล.....	70
5.8 ข้อเสนอแนะ.....	75
บรรณานุกรม.....	76
ภาคผนวก.....	80
ภาคผนวก ก แบบสอบถามเพื่อการวิจัย.....	81
ภาคผนวก ข รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ.....	90
ภาคผนวก ค หนังสือราชการที่เกี่ยวข้อง.....	92
ภาคผนวก ง ประวัติผู้วิจัย.....	94

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	41
ตารางที่ 2 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	55
ตารางที่ 3 ความต้องการของผู้ปกครองนักเรียนจำแนกเป็นรายด้านและรวมทุกด้าน.....	57
ตารางที่ 4 ความต้องการของผู้ปกครองนักเรียนด้านบุคลากร.....	58
ตารางที่ 5 ความต้องการของผู้ปกครองนักเรียนด้านการจัดสภาพแวดล้อม.....	59
ตารางที่ 6 ความต้องการของผู้ปกครองนักเรียนด้านการจัดประสบการณ์.....	60
ตารางที่ 7 ความต้องการของผู้ปกครองนักเรียนด้านการส่งเสริมสุขภาพอนามัย.....	61
ตารางที่ 8 ความต้องการของผู้ปกครองนักเรียนด้านความสัมพันธ์ ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง.....	63
ตารางที่ 9 ความต้องการของผู้ปกครองนักเรียนด้านการพัฒนาการของเด็ก.....	64
ตารางที่ 10 เปรียบเทียบความต้องการของผู้ปกครองนักเรียนจำแนกตามระดับการศึกษา.....	65
ตารางที่ 11 เปรียบเทียบความต้องการของผู้ปกครองนักเรียนจำแนกตาม รายได้รวมของครอบครัว.....	66

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

เด็กปฐมวัยเป็นวัยที่สำคัญที่สุดในการพัฒนา เพราะทั้งร่างกาย จิตใจ สมอง และอุปนิสัยของบุคคลจะสร้างและหล่อหลอมได้ดีในวัยนี้...เด็กปฐมวัยจะมีธรรมชาติและลักษณะเฉพาะที่แตกต่างไปจากวัยอื่น ๆ ซึ่งหากผู้ที่เกี่ยวข้องสามารถสร้างแบบแผนทางพฤติกรรม และเจตคติที่ดีให้แก่เด็กปฐมวัยได้แล้ว เด็กปฐมวัยจะสามารถเติบโต และมีชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุข

ดังนั้น ผู้ที่เกี่ยวข้องจึงควรจะต้องมีความเข้าใจเกี่ยวกับธรรมชาติ และลักษณะของเด็กปฐมวัย เพื่อที่จะได้ส่งเสริมและสนับสนุนให้เด็กมีพัฒนาการไปในทิศทางที่ถูกต้องอันจะเป็นประโยชน์ทั้งต่อตัวเด็กเอง สังคม และประเทศชาติต่อไป (พัชรีย์ สวนแก้ว, 2536 : 3) ดังพระราชดำริของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาสยามบรมราชกุมารี ความว่า “การศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาและการอบรมเลี้ยงดูเด็กมีความสำคัญมาก เนื่องจากพัฒนาการทุกด้านที่เจริญเติบโตสมวัยจะเป็นพื้นฐานที่ดีของบุคคล ครอบครัว และสังคม (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2538 : 7)

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ.2540 – 2544) ได้มุ่งเน้นในการพัฒนาคนโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเสริมสร้างศักยภาพของทุกคน ทั้งทางด้านร่างกายและสติปัญญา ให้มีสุขภาพพลานามัยแข็งแรง มีความรู้ความสามารถ มีทักษะในการประกอบอาชีพ มีความสามารถในการปรับตัวให้ทันต่อกระแสการเปลี่ยนแปลงในด้านเศรษฐกิจ สังคมและการปกครอง จึงได้กำหนดเป้าหมาย ที่เป็นเครื่องชี้วัดผลการพัฒนา โดยการเพิ่มปริมาณการเตรียมความพร้อมของเด็กปฐมวัย (0 - 5 ปี) อย่างมีคุณภาพ เพื่อเพิ่มคุณภาพการจัดการศึกษาทุกระดับ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2540 : 12-13) โดยรัฐมีหลักความเชื่อมั่นพื้นฐานว่าการศึกษาเป็นกระบวนการที่สำคัญยิ่งในการพัฒนาคนให้มีคุณภาพ สามารถสร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้าแก่สังคมไทย (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2534 : คำนำ) รัฐจึงได้ส่งเสริมให้การจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในปีปัจจุบัน เป็น การ จัด ก า ร สึก ข า ใน ลั ก ษ ณะ ก า ร อ บ ร ม เลี้ยงดูให้การศึกษาแก่เด็กทุกด้านโดยให้ครอบคลุมเด็กทุกประเภท และส่งเสริมให้หน่วยงานต่าง ๆ

สภาพเศรษฐกิจในปัจจุบัน และสังคมที่เปลี่ยนไป ทำให้พ่อแม่และญาติผู้ใหญ่ของเด็กต้องออกไปทำงานนอกบ้าน เด็กขาดการอบรมเลี้ยงดูที่ดี รัฐบาลตระหนักถึงปัญหาดังกล่าว และเห็นความสำคัญของการจัดการศึกษาและการอบรมเลี้ยงดูเด็กในระดับปฐมวัยเป็นอย่างยิ่ง จึงได้กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ให้มีการจัดการศึกษาในระดับนี้ไว้ในหน่วยงานต่าง ๆ ตามที่ได้กล่าวมาแล้ว ซึ่งแต่ละหน่วยงานที่รับผิดชอบการจัดการศึกษาและการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย จะมีรูปแบบการจัดประสบการณ์ให้กับเด็กที่แตกต่างกันไปทำให้มีปัญหาในเรื่องการให้บริการวิชาการ โดยเฉพาะหลักสูตรที่ใช้ ซึ่งส่งผลกระทบต่อพัฒนาการ การเตรียมความพร้อมทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา ของเด็กโดยตรง ดังที่แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 8 พ.ศ. 2540 – 2544 ได้เสนอสภาพ และปัญหาการจ ค ก า ร ศี ก ษ า ร ะ ดั บ ป ร ฐ ม วัย ว่าเด็กมีพัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาตามเกณฑ์สอดคล้องกับหลักจิตวิทยาพัฒนาการเพียงร้อยละ 60 ร้อยละ 93.2 ผ่านเกณฑ์พัฒนาการทางด้านร่างกาย ร้อยละ 55.7 ผ่านเกณฑ์การพัฒนาทางด้านอารมณ์ จิตใจ สังคม และร้อยละ 30.1 ผ่านเกณฑ์ทางด้านสติปัญญา (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2538 : 38) ซึ่งแสดงให้เห็นว่าเด็กได้รับการพัฒนาการเตรียมความพร้อมด้านสติปัญญาน้อยกว่าด้านอื่น ๆ และรองลงมา คือ ด้านอารมณ์ จิตใจ และร่างกาย จากปัญหาดังที่กล่าวมาแล้ว รัฐบาลจึงได้มีนโยบายเร่งรัดและสนับสนุนการ จัดการศึกษาสำหรับเด็กก่อนวัยเรียนไว้ในแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (2540 – 2544) โดยเร่งส่งเสริมการเตรียมความพร้อมทุกด้านของเด็กปฐมวัย (0-5 ปี) รวมทั้งสนับสนุนภาคเอกชนให้จัดการศึกษาระดับนี้ให้มากที่สุด โดย ใ ร ง เ ร ย น อ นุ บ า ล ต าม ค วาม มุ่ง ห ม า ย ใน ก าร จ ั ด ก าร ศี ก ษ า ขั น นู บ าล ศี ก ษ า ของ ก ระ ท ร ว ง ศี ก ษ า ธิ ก าร คื อ ส ต า บั น ก าร ศี ก ษ า แรก ของ ชี วิ ต เป็น ส ต าน ที่ มี ผู้ ช ำ น าน ุ ใน ก าร เลี ย ง คู เด็ ก เป็น แห ล่ ง ให้ ค วาม ร ู้ ขั น พื้ น ฐ าน แก่ เด็ ก ใน ด ำ น ส ตี ป ญ ญา ร ำ ง ก า ย อารมณ์ สังคม เพราะ เซลล์สมองของเด็กประมาณ 70 - 80 เปอร์เซ็นต์จะพัฒนาอย่างเต็มที่

ในช่วงอายุ 3 ปีแรกของชีวิต และการศึกษาระดับอนุบาลยังเป็นจุดต่อเนื่องระหว่างบ้านกับสถาบันการศึกษา เพราะเป็นภาวะที่เด็กต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมจากบ้านจากพ่อแม่หรือคนที่

คุ้นเคยไปสู่สถานที่ที่แปลกใหม่ ผู้คนแปลกหน้า รวมทั้งกิจวัตรประจำวันที่ไม่เหมือนเดิม ในสังคมปัจจุบันเด็กเกือบทุกคน โดยเฉพาะในกรุงเทพมหานคร หรือจังหวัดใหญ่ ๆ หรือ อำเภอเมืองของทุกจังหวัด เด็กต้องเข้าโรงเรียนอนุบาลตั้งแต่เล็ก ๆ โดยเฉลี่ยแล้วตั้งแต่อายุ 3 ปี เป็นต้นไปจนถึง 6 ปี ผู้ปกครองจึงควรมีการเตรียมการหลายด้านเพื่อให้การไปโรงเรียนของเด็ก ๆ ราบรื่น และได้ผลตามที่ผู้ปกครองคาดหวัง

ในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า ในปี 2543 มีโรงเรียนเอกชนที่เปิดสอนระดับอนุบาล

ทั้งหมด 719 โรงเรียน มีจำนวนนักเรียนระดับอนุบาลรวม 117,220 คน เป็นโรงเรียนที่เปิดสอนเฉพาะระดับอนุบาล 418 โรงเรียน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน. 2543: 15 - 16) โรงเรียนที่เปิดสอนระดับอนุบาลแต่ละโรงเรียนมีจำนวนนักเรียนมากน้อยแตกต่างกัน ซึ่งน่าจะเป็นเพราะผู้ปกครองต่างมีเจตคติที่แตกต่างกันในการพิจารณาข้อปัจจัยด้านต่าง ๆ
 1. ที่ อ ต ค ถ น ไ จ ล อ ก
 โรงเรียนให้บุตรหลาน ซึ่งได้แก่ ปัจจัยส่วนตัวของผู้ปกครองในด้านต่าง ๆ เช่น ด้านรายได้ อาชีพ ระดับการศึกษา ด้านค่านิยมของผู้ปกครองที่เห็นผู้อื่นส่งบุตรหลานไปโรงเรียนก็ส่งตามด้าน ความต้องการให้บุตรหลานได้เรียนหนังสือตั้งแต่เล็ก ๆ และด้านเหตุผลที่บ้านไม่มีผู้ดูแล เป็นต้น และปัจจัยของแต่ละโรงเรียนในด้านต่าง ๆ เช่น โรงเรียนที่เปิดสอนสูงกว่าระดับอนุบาล โรงเรียนนั้น ๆ บุตรหลานสามารถจะสอบเข้าชั้นประถมปีที่ 1 ของโรงเรียนที่มีชื่อเสียง โรงเรียนที่มีการเรียนการสอน เน้นการอ่านเขียนได้ การคิดคำนวณ หรือเน้นด้านอื่น ๆ ด้านคุณภาพบุคลากร ด้านที่ตั้งและอาคารสถานที่ ด้านบุคลากรและด้านการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง เป็นต้น

ผู้วิจัยจึงมีความต้องการที่จะพัฒนาและยกระดับคุณภาพการเรียนการสอนของโรงเรียนให้มีคุณภาพ เพื่อเตรียมพร้อมสำหรับการประกันคุณภาพการศึกษาตาม พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และเพื่อเป็นที่ไว้วางใจของผู้ปกครอง จึงมีความประสงค์ที่จะศึกษาถึงความต้องการของผู้ปกครองนักเรียนต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลเอกชน ในเขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร เพื่อนำผลของการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขและพัฒนา

การดำเนินงานจัดการศึกษาสำหรับนักเรียนอนุบาลของโรงเรียน ให้สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่ระบุไว้ว่า การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนา คนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ซึ่งจะต้องป ฎ ก ฝั ง ทู ก ลี ง ทุกอย่างตั้งแต่ชั้นอนุบาล ทั้งนี้ผลงานวิจัยอาจจะนำไปสู่แนวคิดใหม่ ๆ ในการพัฒนาการจัดการศึกษาระดับอนุบาลศึกษาของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความต้องการของผู้ปกครองต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลเอกชนในเขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร
2. เพื่อเปรียบเทียบความต้องการของผู้ปกครองต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลเอกชนในเขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร จำแนกตามระดับการศึกษาและรายได้รวมของครอบครัว

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ผลของการวิจัยสามารถนำมาใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงพัฒนาการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลเอกชน ในเขตธนบุรี จังหวัดกรุงเทพมหานคร ให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ปกครองและชุมชน
2. ผลของการวิจัยสามารถนำมาเป็นแนวทางสำหรับหน่วยงานที่จัดการศึกษาระดับอนุบาลศึกษา ในการกำหนดนโยบาย หลักสูตร รูปแบบการศึกษาที่เหมาะสมต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ได้แก่ ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนอนุบาลเอกชนในเขตธนบุรี

กรุงเทพมหานคร ในปีการศึกษา 2546 จำนวน 22 โรงเรียน 2,517 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนอนุบาลเอกชนในเขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร ในปีการศึกษา 2546 จำนวน 22 โรงเรียน 350 คน ตามเกณฑ์ของ

เครซีและ มอร์แกน (Krejcie and Morgan. 1970: 608P) และใช้วิธีการสุ่ม
ตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling)

2. ตัวแปรที่ศึกษา

2.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ ระดับการศึกษา และรายได้รวมของครอบครัว

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ความต้องการของผู้ปกครองต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลเอกชนในเขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร ในปีการศึกษา 2546 จำนวน 6 ด้าน ได้แก่

2.2.1 ด้านบุคลากร

2.2.2 ด้านการจัดสภาพแวดล้อม

2.2.3 ด้านการจัดประสบการณ์

2.2.4 ด้านการส่งเสริมสุขภาพอนามัย

2.2.5 ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง

2.2.6 ด้านการพัฒนาการของเด็ก

นิยามศัพท์เฉพาะ

ความต้องการ หมายถึง ความปรารถนาของผู้ปกครองที่จะให้โรงเรียนอนุบาลเอกชน จัดหรือดำเนินการในโรงเรียนอนุบาลเอกชน ซึ่งประกอบด้วย 6 ด้าน ดังนี้

1. ด้านบุคลากร หมายถึง ความรู้ ประสบการณ์ เจตคติและคุณลักษณะในการปฏิบัติงานของครูผู้สอนระดับก่อนประถมศึกษา
2. ด้านการจัดสภาพแวดล้อม หมายถึง การจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อมที่ดีการใช้สื่อปลอดภัย เหมาะสม เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอน
3. ด้านการจัดประสบการณ์ หมายถึง การจัดประสบการณ์ที่ตอบสนองความแตกต่าง ความต้องการ ความสนใจและความสามารถตามระดับพัฒนาการ
4. ด้านการส่งเสริมสุขภาพอนามัย หมายถึง การจัดบริการอาหารกลางวัน อาหารเสริม การปฐมพยาบาลและการบริการด้านสุขภาพอื่น ๆ
5. ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง หมายถึง บุคลากรในโรงเรียนและผู้ปกครองร่วมมือในการจัดทำกิจกรรมเพื่อส่งเสริมพัฒนาการของเด็ก
6. ด้านการพัฒนาการของเด็ก หมายถึง เด็กมีพัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญาตามศักยภาพ

ผู้ปกครอง หมายถึง ผู้ที่ทำหน้าที่เลี้ยงดู อุปการะ และอบรมสั่งสอนเด็กอย่างใกล้ชิดที่บ้าน ซึ่งผู้ปกครองอาจจะเป็นบิดา มารดา หรือผู้ที่บิดามารดาไว้วางใจจนฝากบุตร - ธิดามาอยู่ด้วย และมีอำนาจในการตัดสินใจเกี่ยวกับการศึกษาของเด็กในการเลือกให้เรียน กำหนดให้นักเรียน 1 คน มีผู้ปกครอง 1 คน

โรงเรียนอนุบาล หมายถึง สถานศึกษาที่ดำเนินการสอนระดับก่อนประถมศึกษา ซึ่งรวมถึงโรงเรียนที่อาจเปิดสอนในระดับประถมศึกษา หรือ มัธยมศึกษาควบคู่ไปด้วย

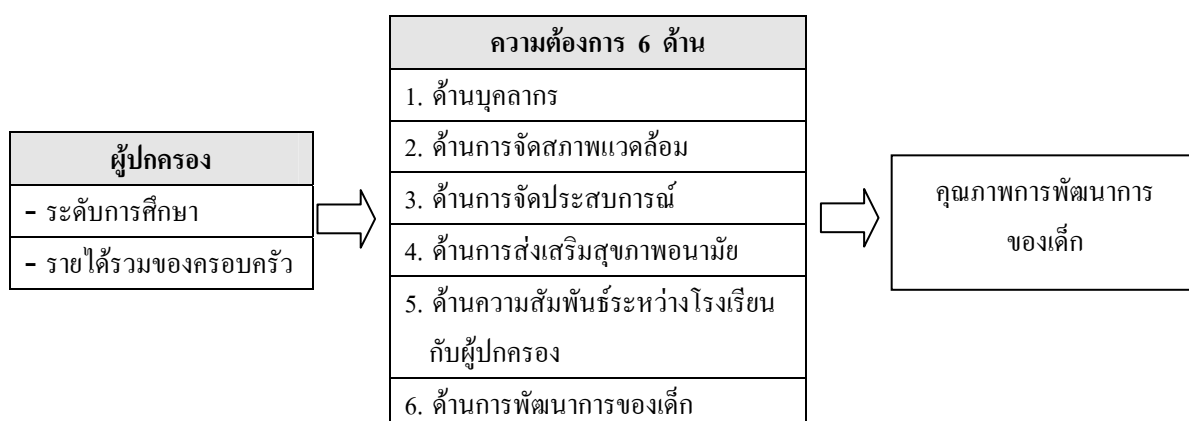
โรงเรียนอนุบาลเอกชน หมายถึง สถานศึกษาที่จัดตั้งขึ้นโดยบุคคลหรือคณะบุคคล เพื่อดำเนินการจัดการศึกษาให้กับเด็กที่มีอายุระหว่าง 3-5 ปี และอยู่ในความดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนในเขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้เกณฑ์มาตรฐานการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา โดยเฉพาะหลักการ นโยบาย และแนวการจัดประสบการณ์ระดับก่อนประถมศึกษา ตามหลักสูตรก่อนประถมศึกษา พุทธศักราช 2540 ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน กระทรวงศึกษาธิการ 6 ด้าน คือ ด้านบุคลากร ด้านการจัดสภาพแวดล้อม ด้านการจัดประสบการณ์ ด้านการส่งเสริมสุขภาพอนามัย ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง และด้านการพัฒนาการของเด็ก

ดังนี้

กรอบแนวคิดในการวิจัย (Conceptual Framework)

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง ความต้องการของผู้ปกครองนักเรียนต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาล เอกชนในเขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. ความสำคัญของการจัดการศึกษาในระดับก่อนประถมศึกษา
2. แนวคิดการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา
3. หลักสูตรก่อนประถมศึกษา พุทธศักราช 2540
4. ปัจจัยด้านการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา
 - 4.1 ด้านบุคลากร
 - 4.2 ด้านการจัดสภาพแวดล้อม
 - 4.3 ด้านการจัดประสบการณ์
 - 4.4 ด้านการส่งเสริมสุขภาพอนามัย
 - 4.5 ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง
 - 4.6 ด้านพัฒนาการเด็ก
5. ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความต้องการ
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. ความสำคัญของการจัดการศึกษาในระดับก่อนประถมศึกษา

เด็กถือเป็นหัวใจสำคัญของประเทศ เพราะต่อไปในอนาคตจะต้องเติบโต และกลายเป็นกำลังสำคัญที่จะช่วยผลักดันให้ชาติเจริญก้าวหน้าได้อย่างทัดเทียมกับนานาประเทศ จะเห็นได้จากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช พ.ศ. 2542 มาตรา 10 ระบุว่า “การจัดการศึกษาต้องจัดให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ โดยไม่เก็บค่าเล่าเรียน” ซึ่งการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานนั้นจุดแรกเริ่มอันเป็นรากฐานสำคัญต้องมาจากการศึกษาระดับอนุบาลหรือการศึกษาปฐมวัย โดยจะฝึกให้เด็กคิดเป็น ทำเป็น มีทักษะในการสังเกต รู้จักเปรียบเทียบและทดลองค้นคว้าหาความรู้ต่าง ๆ จากธรรมชาติ และประมวลสิ่งที่ได้รับจากการจัดทำกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้มีพัฒนาการทางอารมณ์และความคิด

การจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา เป็นการจัดให้กับเด็กในกลุ่มอายุ 4-6 ปี ให้ได้พัฒนาและเตรียมความพร้อมทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา โดยมีเป้าหมายที่มุ่งให้มีความพร้อมที่จะเรียนในระดับประถมศึกษาได้ดี การพัฒนาเด็กจึงเป็นเรื่องของบุคคลและสถาบันต่าง ๆ ต้องร่วมมือกันตั้งแต่ครอบครัว โรงเรียน ชุมชน สื่อมวลชนและสิ่งแวดล้อม ตลอดจนองค์กรที่จัดบริการพื้นฐานต้องจัดบริการการศึกษาในระดับก่อนประถมศึกษาให้ทั่วถึง จึงถือว่าการประสานความร่วมมือจากทุกฝ่ายนั้นเป็นหัวใจสำคัญของการดำเนินงานการศึกษาในระดับก่อนประถมศึกษาเพื่อก่อให้เกิดประโยชน์ต่อประเทศชาติและเด็กไทยทุกคน

แฮมมอนด์และคณะ (Hammond et al : 1963) เน้นถึงความสำคัญของการศึกษาระดับนี้ว่า ความรับผิดชอบอันใหญ่หลวงที่โรงเรียนควรมีต่อเด็กนั้น ย้อนนำไปสู่ความหวังในอนาคต (พัฒนาชัยพงษ์ .2532) ได้กล่าวย้ำให้เห็นความสำคัญของเด็กวัยอนุบาลไว้อีกว่าวัยของเด็กที่เรียนในระดับอนุบาล อายุ 3-6 ขวบ นั้น เป็นช่วงระยะที่สำคัญของชีวิต ทั้งนี้เพราะร้อยละ 70-80 ของเซลล์สมองของมนุษย์จะเจริญเติบโตและพัฒนาในวัยนี้ ฉะนั้นการได้รับการศึกษาที่ถูกต้องจึงนับได้ว่าเป็นการกระตุ้นอันจะช่วยสนับสนุนและส่งเสริมให้เด็กได้เจริญเติบโตเป็นทรัพยากรที่สำคัญในการพัฒนาประเทศชาติต่อไป

สรุปได้ว่า เด็กวัยอนุบาลศึกษาหรือปฐมวัยเป็นวัยที่สำคัญที่สุดต่อการเรียนรู้ และควรได้รับการพัฒนาในทุกด้าน เพราะเป็นวัยที่ต้องรับการวางพื้นฐานการพัฒนาให้เกิดขึ้นในตัวบุคคลทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคมและสติปัญญา ดังนั้น การจัดการศึกษาในระดับนี้จึงควรเน้นพัฒนาการดังกล่าว

2. แนวคิดการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา

แนวคิดการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2540 : 3-5) ได้ให้แนวคิดการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับพัฒนาการอยู่บนพื้นฐานที่ว่า พัฒนาการของมนุษย์เริ่มตั้งแต่ปฏิสนธิต่อเนื่องไปจนตลอดชีวิต พัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคมและสติปัญญา จะมีความสัมพันธ์และพัฒนาการอย่างต่อเนื่อง เป็นขั้นตอนไปพร้อมกันทุกด้าน เด็กแต่ละคนจะเติบโตและมีลักษณะพัฒนาการแตกต่างกันไป

2. แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้ การเรียนรู้ของมนุษย์เรามีผลสืบเนื่องมาจากประสบการณ์ต่าง ๆ ที่ได้รับการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเกิดขึ้นจากกระบวนการที่ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลและสิ่งแวดล้อมรอบตัว โดยผู้เรียนจะต้องเป็นผู้กระทำให้เกิดขึ้นด้วยตนเองและการเรียนรู้จะไปได้ดีถ้าผู้เรียนได้ใช้ประสาทสัมผัสทั้งห้าได้เคลื่อนไหว มีโอกาสริเริ่มตามความต้องการและความสนใจของตนเอง

3. แนวคิดเกี่ยวกับการเล่นของเด็ก การเล่นถือว่าเป็นกิจกรรมที่สำคัญในชีวิตของเด็กทุกคนเด็กจะรู้สึกสนุกสนาน เพลิดเพลิน ได้สังเกต มีโอกาสทำการทดลอง สร้างสรรค์คิดแก้ปัญหาและค้นพบด้วยตนเอง การเล่นจะมีอิทธิพลและมีผลต่อการเจริญเติบโต ช่วยพัฒนาร่างกาย สติปัญญา อารมณ์-จิตใจ และสังคม

4. แนวคิดเกี่ยวกับวัฒนธรรมและสังคม วัฒนธรรมและสังคมที่แวดล้อมทำให้เด็กแต่ละคนแตกต่างกันไป ครูก่อนประถมศึกษาจำเป็นต้องเข้าใจและยอมรับว่าวัฒนธรรมและสังคมที่แวดล้อมเด็กมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้เด็ก พัฒนาศักยภาพและพัฒนาการของเด็กแต่ละคน ครูผู้สอนต้องเรียนรู้วัฒนธรรมของเด็กที่ตนรับผิดชอบ เพื่อช่วยให้เด็กได้พัฒนาเกิดการเรียนรู้และอยู่ในกลุ่มคนที่มาจากพื้นฐานที่เหมือนหรือต่างกันได้อย่างราบรื่น

สรุป การจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องมีความรู้ความเข้าใจ พัฒนาการด้านต่าง ๆ ของเด็ก การจัดประสบการณ์ต้องเน้นให้เด็กเป็นผู้กระทำ มีความสนุกสนานในการเล่น ตลอดจนการปรับกิจกรรมต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับสิ่งแวดล้อมในด้านสังคมและวัฒนธรรม เด็กที่มีอายุระหว่าง 3-6 ปี เป็นวัยที่มีความสำคัญอย่างยิ่งที่ทุกฝ่ายจะต้องร่วมมือกันในการจัดการศึกษาให้กับเด็ก

3. หลักสูตรก่อนประถมศึกษา พุทธศักราช 2540

หลักสูตรก่อนประถมศึกษา พุทธศักราช 2540 มีสาระสำคัญ ดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2540 : 12)

1. หลักการ เป็นการจัดโดยยึดหลักการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาแก่เด็กอายุ 3-6 ปี ทุกคน ทั้งเด็กปกติ เด็กด้อยโอกาสและเด็กพิเศษ เพื่อให้เด็กได้พัฒนาการทั้งทางร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญา ผ่านกิจกรรมการเล่นที่เหมาะสมกับวัย และความแตกต่างระหว่าง

บุคคลโดยบุคลากรที่มีความรู้ความเข้าใจในการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา และเป็น
การร่วมมือกันระหว่างบ้าน สถาบันการศึกษาและชุมชน

2. จุดมุ่งหมาย มุ่งให้เด็กมีพัฒนาการที่เหมาะสมกับวัย และความแตกต่างของแต่ละบุคคล
ทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญา โดยแบ่งออกเป็นคุณลักษณะ
ที่พึงประสงค์และคุณลักษณะตามวัยคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ดังนี้

- 2.1 มีสุขภาพดี เจริญเติบโตตามวัยและมีพฤติกรรมอนามัยที่เหมาะสม
- 2.2 ใช้กล้ามเนื้อใหญ่และกล้ามเนื้อเล็กได้อย่างคล่องแคล่ว และประสานสัมพันธ์กัน
- 2.3 ร่าเริง แจ่มใส มีความสุขและความรู้สึกที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น
- 2.4 มีคุณธรรม จริยธรรม มีวินัยในตนเองและมีความรับผิดชอบ
- 2.5 อยู่ร่วมกันกับผู้อื่นอย่างมีความสุขและเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมในระบอบ

ประชาธิปไตย

- 2.6 ช่วยเหลือตนเองได้เหมาะสมกับสภาพและวัย
- 2.7 รักธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรมในท้องถิ่น และความเป็นไทย
- 2.8 ใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารได้เหมาะสมกับวัย
- 2.9 มีความสามารถในการคิด การแก้ปัญหาได้เหมาะสมกับวัย และมีเจตคติที่ดีต่อการ
เรียนรู้สิ่งต่าง ๆ

- 2.10 มีจินตนาการและความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

3. การจัดชั้นหรือกลุ่มเด็ก ให้ยืดอายุเป็นหลัก และอาจจะเรียกชื่อแตกต่างกันไปตาม
หน่วยงานที่รับผิดชอบดูแล

4. ระยะเวลาเรียนใช้เวลาในการจัดประสบการณ์ให้กับเด็ก 1-3 ปีการศึกษา ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับ
อายุของเด็กที่เริ่มเข้ารับการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษา

5. แนวการจัดประสบการณ์กำหนดแนวทางสำคัญในการจัดประสบการณ์ คือ ยึดเด็กเป็น
ศูนย์กลาง จัดให้สอดคล้องเหมาะสมกับวัย ความสนใจ ความต้องการ และความแตกต่างระหว่าง
บุคคล ในบรรยากาศที่อบอุ่นเอื้อต่อการเรียนรู้ โดยใช้กิจกรรมในรูปแบบบูรณาการผ่าน
การเล่นอย่างหลากหลาย เป็นประสบการณ์ตรงที่让孩子ได้ปฏิสัมพันธ์กับวัตถุ สิ่งของ เด็กและ
ผู้ใหญ่สอดคล้องกับสภาพแวดล้อม วัฒนธรรมท้องถิ่น รวมทั้งเปิดโอกาสให้พ่อแม่ผู้ปกครอง
และชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนา

6. กิจกรรมประจำวัน ให้จัดกิจกรรมในแต่ละวันให้ครอบคลุม

6.1 การพัฒนากล้ามเนื้อใหญ่

6.2 การพัฒนากล้ามเนื้อเล็ก

6.3 การส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์

6.4 การพัฒนาการคิด

6.5 การส่งเสริมการเลือกและตัดสินใจ

6.6 การส่งเสริมลักษณะนิสัยและทักษะพื้นฐานในชีวิตประจำวัน

7. ลักษณะการจัดให้จัดในรูปของกิจกรรมผ่านการเล่น กิจกรรมที่จัดอาจเรียกชื่อแตกต่างกันไป เช่น กิจกรรมเสรี กิจกรรมสร้างสรรค์ กิจกรรมเสริมประสบการณ์ กิจกรรมการเล่น กลางแจ้ง เกมการศึกษา และกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ

8. เนื้อหา เนื้อหาที่ใช้ในการจัดกิจกรรมได้กำหนดไว้ 2 ส่วน คือ

8.1 ส่วนที่เป็นประสบการณ์สำคัญ เด็กทุกคนควรได้รับเพราะจะช่วยให้พัฒนาทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญา เด็กได้มีโอกาสปฏิสัมพันธ์กับสื่อ วัสดุสิ่งของกับเพื่อนและบุคคลอื่น ๆ ประสบการณ์สำคัญ มี 9 ประการ คือ การสื่อความคิดที่เป็นการกระทำ การใช้ภาษา การเรียนรู้ทางสังคม การเคลื่อนไหวดนตรี การจำแนก และเปรียบเทียบจำนวนมิติสัมพันธ์และเวลา

8.2 ส่วนที่เป็นเนื้อหาและแนวคิด มี 9 ข้อ คือ ตัวเรา ครอบครัว โรงเรียนของเรา บุคคล วันสำคัญ ธรรมชาติ รอบตัว การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม การคมนาคม และการสื่อสาร สิ่งต่าง ๆ รอบตัวเรา

สรุป การประเมินพัฒนาการกำหนดให้ใช้วิธีการสังเกตพฤติกรรมของเด็กเป็นรายบุคคล ขณะทำกิจกรรมต่าง ๆ ในแต่ละวัน และมีการรวบรวมผลงานความก้าวหน้าของเด็กเป็นรายบุคคล รวมทั้งข้อมูลเกี่ยวกับการเจริญเติบโต น้ำหนัก ส่วนสูง และสุขภาพของเด็ก และนำผลที่ได้มาวางแผนปรับปรุง การจัดประสบการณ์และกิจกรรมเพื่อพัฒนาเด็กให้บรรลุตามจุดประสงค์ของหลักสูตร

4. ปัจจัยการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา

4.1 ด้านบุคลากร

การจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ต้องให้สอดคล้องกับความต้องการของเด็ก ผู้ปกครองและบุคลากร กระทรวงศึกษาธิการ (2533 : 18) ดังนั้น จะเห็นได้ว่า การบริหารที่มีประสิทธิภาพจะสร้างสรรค์ให้เกิดสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการจัดดูแลเด็กให้มีคุณภาพดี

4.1.1 บุคลากร

จันทวรรณ เทวรักษ์ (2526: 46) ได้กล่าวสรุปในแง่จิตวิทยาพัฒนาการวัยแรกเกิดถึง 5 ขวบ เป็นวัยที่การให้การศึกษาอบรมมีผลลึกซึ้งแน่นแฟ้นต่อบุคลิกภาพ และความรู้สึกลึกซึ้งที่สุด คือ ประสบการณ์ใด ทั้งในทางที่ปรารถนา และไม่ปรารถนา ในช่วงอายุนี้อาจติดฝังแน่นเป็นรากฐานต่อ ๆ มา การให้การศึกษาอบรมและเลี้ยงดูเด็กในวัยต้นจึงเป็นเรื่องสำคัญมาก สังคมทั่วไปทุกแห่งทั้งในอดีตและปัจจุบันได้ให้ความสนใจใส่ใจต่อประสบการณ์ และการเรียนรู้ของเด็กวัยนี้มากมายนัก ด้วยถือกันตามสามัญสำนึกว่าเด็กยังไม่รู้ประสีประสา การเลี้ยงดูอบรมก็แล้วแต่บิดา มารดา และสิ่งแวดล้อมในเยาว์วัยจะชักจูงโน้มน้าวไปแต่ในสังคมที่ก้าวหน้าไปไกลแล้วได้มีการเอาใจใส่ต่อการศึกษอบรมของเด็กวัยนี้มากขึ้นทุกที วัยต่อ ๆ มาสิ่งที่ผ่านเข้ามาให้เรียนรู้เป็นประสบการณ์ แม้จะสำคัญแต่ก็เป็นรองวัยต้น เมื่อใดที่ความจริงข้อนี้เป็นที่ยอมรับกันมากขึ้นก็พอจะหวังได้ว่า จะมีการให้การศึกษาอบรมแก่เด็กวัยนี้ดียิ่งขึ้น จากข้อความนี้แสดงให้เห็นถึงบทบาทสำคัญของผู้ที่เกี่ยวข้องกับเด็กวัยเรียน นั่นคือ บิดามารดา ญาติผู้ใหญ่ ครู และเพื่อน และท้ายที่สุด ครูหรือผู้ดูแลในโรงเรียนอนุบาลนั่นเอง ซึ่งในเรื่องนี้ ราศี ทองสวัสดิ์ (2528 : 670) ได้ให้ข้อคิดเห็นโดยสรุปว่า ผู้ที่ช่วยให้การศึกษาแก่เด็กระดับนี้เป็นไปแบบไหน ผลจะบังเกิดอย่างไรย่อมขึ้นอยู่กับบุคคลที่แวดล้อมอยู่ดังจะได้กล่าวต่อไปนี้

4.1.2 ผู้บริหาร

ผู้บริหารสถานศึกษามีส่วนส่งเสริมการจัดสภาพแวดล้อม เพื่อสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตในทุก ๆ ด้านให้แก่ เด็ก ผู้บริหารโรงเรียนระดับต่าง ๆ ย่อมมีความสำคัญต่อการจัดสภาพแวดล้อมแก่เด็กปฐมวัย การจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนจะเป็นอย่างไรย่อมขึ้นอยู่กับความเอาใจใส่ในหลักการจัดการศึกษาดังที่มักจะมีผู้กล่าวเสมอว่า เมื่อก้าวเข้าไปในโรงเรียนอนุบาลก็จะบอกได้ทันทีว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีความรู้ความสนใจด้านการปฐมวัยศึกษาหรือไม่ ในทำนองเดียวกัน เพียงแต่มองไปในห้องเรียนอนุบาล ลักษณะการจัดโต๊ะเก้าอี้ จะบอกได้ทันทีว่าการให้

การศึกษาเป็นไป ในลักษณะเตรียมความพร้อมหรือสอนหนังสือแบบประถมศึกษา ดังนั้น การจัดการศึกษาให้เป็นประโยชน์กับเด็กวัยปฐมวัยเต็มทีนั้นผู้บริหารสถานศึกษาที่น่าจะมีคุณลักษณะที่ช่วยจัดสภาพแวดล้อมของเด็กดังนี้

1. เป็นผู้มีความรู้ในหลักการจัดปฐมวัยศึกษา
2. สามารถพิจารณาตัวผู้ทำงานได้เหมาะสม
3. เป็นผู้เฝ้าหาความรู้อยู่เสมอ
4. เป็นผู้ที่มีใจกว้างไม่หวงวิชา

4.1.3 ครู

ครูอนุบาลมีบทบาทและหน้าที่สำคัญอย่างยิ่งในการให้คำแนะนำ ดูแล เลี้ยงดู ตลอดจนจัดกิจกรรมและประสบการณ์ต่าง ๆ ที่จะช่วยให้เด็กเจริญเติบโต สามารถช่วยเหลือตนเองและปรับตัวเข้ากับสังคมได้ ซึ่งเตรียมความพร้อมแก่เด็กในการเรียนชั้นสูงขึ้น และเป็นกำลังสำคัญของชาติต่อไป ครูอนุบาลจะต้องทำหน้าที่เป็นพี่เลี้ยง เป็นครู เป็นตัวแทนพ่อแม่ ตลอดจนเป็นเพื่อนของเด็กไปในขณะเดียวกัน การที่ครูอนุบาลจะสามารถดำเนินการสอนให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลตามบทบาทและหน้าที่ดังกล่าวได้มากเพียงใดนั้น จะต้องขึ้นอยู่กับสมรรถภาพในตัวของครูเอง

ครูอนุบาลนอกจากจะต้องรู้บทบาทของตนเองแล้วยังจะต้องรู้ถึงหน้าที่ตนเองด้วย (น้อมฤดี จงพยุงะ . 2518 : 230) ได้ให้ความหมายเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของครูอนุบาลว่า ครูควรจะได้รู้จักและเข้าใจเด็กแต่ละคน ได้รู้จักชื่อ นามสกุล และประวัติสั้น ๆ เกี่ยวกับครอบครัวของเด็ก เพื่อจะช่วยให้เด็กรู้สึกว่าคุณมีความสำคัญและความอบอุ่นใจยิ่งขึ้นที่ครูแสดงว่าครูสนใจเรื่องส่วนตัวของตน ครูควรเอาใจใส่เด็กทุกคน และให้ความสนใจแต่ละคนเท่า ๆ กัน จัดที่นั่งให้เหมาะสมและแนะนำให้รู้จักกัน มีการปฐมนิเทศเกี่ยวกับสถานที่ ข้อบังคับ กฎบางข้อที่เด็กพอจะทำได้ โดยไม่คับข้องใจในระยะแรก รวมทั้งแนะนำเกี่ยวกับการใช้ชีวิตในโรงเรียนด้วย

พะยอม อิงคตานวัฒน์ (2521 : 81) ได้กล่าวถึงบทบาทและหน้าที่ของครูอนุบาลว่า “เด็กจะเกิดทุนความสามารถของครู ถ้าครูเป็นคนยุติธรรม เห็นอกเห็นใจและมีความเข้าใจในนักเรียน ครูจะเป็นภาพพจน์ของค่านิยมในสังคมที่นักเรียนจะพยายามเลียนแบบ นอกจากนั้นแล้วครูยังสามารถควบคุมและปลูกฝังพฤติกรรมที่ดีงามให้กับนักเรียนอีกด้วย”

ครูอนุบาลสำคัญยิ่งในสถานศึกษา ซึ่งเปรียบเสมือนสมองที่ต้องใช้ความรู้ สติปัญญา ความสามารถ ช่วยส่งเสริมให้การปฏิบัติงานในหน้าที่บรรลุวัตถุประสงค์ ได้แก่

1. การสอน ได้แก่ การเตรียมและจัดกิจกรรม สื่อการเรียนการสอนสำหรับเด็กเทคนิคการสอน ควบคุมดูแลเด็ก เพื่อส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้ของเด็ก

2. การอบรมเลี้ยงดูเด็กเพื่อฝึกอบรมส่งเสริมพัฒนาการเด็กให้เด็กสามารถช่วยเหลือตนเองได้ และปรับตนเองได้ด้วย มุ่งหมายเพื่อเตรียมความพร้อมให้เด็กมีประสบการณ์ขั้นพื้นฐาน ส่งเสริมให้เด็กคิดเป็น ทำเป็น และช่วยเหลือตนเองได้

3. ความสัมพันธ์อันดีต่อเพื่อนร่วมงาน และพ่อแม่ผู้ปกครองเด็ก ครูอนุบาลต้องเป็นบุคคลที่มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ทั้งต่อเพื่อนร่วมงานและพ่อแม่ ผู้ปกครอง เด็ก เพื่อให้การปฏิบัติงานเกี่ยวกับเด็ก มีความเชื่อมโยงและสอดคล้องกันภายในสถานศึกษาและที่บ้านช่วยให้เกิดความรักใคร่ นับถือและไว้วางใจซึ่งกันและกัน

ประดินันท์ อุปรมัย และอรสา กุมาริปลูกหุด (2524: 158) ได้กล่าวถึงบุคลิกภาพของครูอนุบาลไว้ “ครูควรจะต้องแต่งกายสะอาด สุภาพ มีใบหน้าที่ยิ้มแย้มแจ่มใส เป็นกันเองกับทุกคน พุดจาไพเราะอ่อนหวาน เพื่อให้เด็กเกิดความสนใจและไว้วางใจในตัวครู

เบญญา แสงมะลิ และคณะ (2516: 12 – 14) ได้กล่าวถึง บุคลิกลักษณะของครูอนุบาลพอสรุปได้ดังนี้

1. รักเด็ก ครูอนุบาลหรือผู้ทำหน้าที่เกี่ยวกับเด็กจะต้องมีนิสัยรักเด็กอย่างแท้จริง เป็นความรู้สึกที่ละเอียดอ่อน ลึกซึ้ง มีเฉพาะบุคคล

2. ยิ้มแย้มแจ่มใส ครูอนุบาลควรจะเป็นบุคคลที่ยิ้มแย้มง่าย ดูร่าเริง แจ่มใส ทำให้ผู้ที่ใกล้ชิดรู้สึกอบอุ่น

3. เมตตากรุณา ผู้ที่อยู่กับเด็กจะต้องเป็นผู้ที่เต็มไปด้วยความเมตตากรุณา จะทำให้เด็กวางง่ายและเป็นคนดี

4. อารมณ์ดี ผู้ที่อยู่กับเด็กจะต้องเป็นผู้ที่สามารถควบคุมอารมณ์ได้ ไม่โกรธง่าย ไม่โมโหง่าย ไม่ตกใจและตื่นเต้นจนเกินไป และมีอารมณ์ร่วมกับเด็กด้วย

5. ใจเย็น ครูอนุบาลจะต้องเป็นคนใจเย็น เนื่องจากอยู่กับเด็กเล็ก ปัญหาต่าง ๆ เกี่ยวกับเด็กจะมีอยู่เสมอ บางครั้งเกี่ยวข้องไปถึงผู้ใหญ่ด้วย จึงต้องหัดให้เป็นคนใจเย็น รู้จักรับฟัง พิจารณาเรื่องราวและชี้แจงอย่างมีเหตุผล

6. ออดทน การอบรมดูแลเด็กนั้น ครูจะต้องฝึกตนเองให้มีความอดทน เพราะเด็กยังไม่สามารถเข้าใจและทำอะไรได้เท่าผู้ใหญ่ จึงต้องใช้เวลาและความอดทนอย่างมากในการฝึกฝนอบรมเด็ก

7. ขยัน ต้องเป็นผู้ที่เอาใจใส่ต่อหน้าที่ไม่เบื่อง่ายในการทำงาน ปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอไม่ดูดย ขยันทำงานให้สำเร็จไปด้วยดี

8. ซื่อสัตย์ ครูอนุบาลต้องเป็นผู้ที่มีความซื่อสัตย์สุจริต มีความซื่อตรงต่อหน้าที่ของตนซื่อตรงต่อผู้อื่น ซึ่งจะเป็นแบบอย่างให้เด็กประพฤติตาม

9. คติธรรม ผู้ที่สอนเด็ก ๆ ควรจะต้องเป็นผู้ที่มีความยุติธรรมอย่างยิ่ง การอยู่กับเด็กนั้นจะพบปัญหาซึ่งเด็กกระทำอยู่เสมอ จึงควรพิจารณาอย่างรอบคอบ ตัดสินตามเหตุผลโดยวางตนเป็นกลาง

10. ตัดสินใจดี ผู้ที่อบรมดูแลเด็กนั้นต้องเป็นผู้รู้จักเหตุและผล มีความรอบคอบ เมื่อมีปัญหาเกิดขึ้น สามารถตัดสินใจกระทำการสิ่งใดสิ่งหนึ่งและแก้ปัญหาได้

บุคลากรเป็นส่วนสำคัญส่วนหนึ่งในการพัฒนางานโรงเรียน การดำเนินงานหรือการจัดการศึกษาจะประสบความสำเร็จหรือล้มเหลวขึ้นอยู่กับบุคลากร ถ้าบุคลากรมีการพัฒนาอยู่เสมอ งานนั้นย่อมดำเนินไปอย่างราบรื่นในการจัดการศึกษาระดับอนุบาลศึกษาจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องใกล้ชิดให้คำแนะนำ ดูแลเด็ก และมีจิตใจรักเด็กอย่างแท้จริง การพัฒนามุคลากรเป็นงานสำคัญยิ่งของผู้บริหารโรงเรียน เพราะการได้คนที่มีความรู้ความสามารถมาทำงานร่วมกัน เมื่อเวลาผ่านไปวิทยาการต่าง ๆ เจริญมากขึ้น จึงจำเป็นต้องพัฒนามุคลากรให้มีรู้ความสามารถกับเหตุการณ์ปัจจุบัน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานให้สูงขึ้น

คณะกรรมการผลิตและบริหารชุดวิชาการบริหารสถานศึกษาปฐมวัย (2536 : 57-58) กล่าวว่า การพัฒนาครูในสถานศึกษาระดับอนุบาล อาจจัดได้ 4 รูปแบบ ดังนี้

1. การฝึกอบรม เป็นการให้ความรู้ ความเข้าใจ และแนวความคิดเฉพาะเรื่องอาจทำได้โดยโรงเรียนจัดเอง ร่วมกับกลุ่มโรงเรียนอื่น ร่วมกับหน่วยงานอื่น และวิทยาการจะต้องมีความรู้ความสามารถ

2. การจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ เป็นการให้ความรู้และแนวคิดควบคู่ไปกับการให้ครูผู้สอนได้ลงมือปฏิบัติ

3. การศึกษาดูงาน เป็นการเปิดโอกาสให้ครูผู้สอน ได้ศึกษาและดูเทคนิคของบุคลากรในสถานศึกษาอื่น ๆ ที่มีผลงานดีเด่น และเป็นที่ยอมรับของบุคคลในวงวิชาการปฐมวัยศึกษา

4. การศึกษาต่อ เป็นการพัฒนาให้ครูผู้สอนได้รับทั้งความรู้ ความสามารถ และแนวความคิดใหม่ ๆ เพิ่มขึ้น

จะเห็นได้ว่าครูเป็นบุคคลสำคัญที่สุดในการสร้างเด็กระดับอนุบาล ครูจะต้องให้เด็กมีความเชื่อมั่นได้ว่าจะเป็นผู้นำของเด็กได้โดยจะต้องเป็นผู้มีความรู้ความสามารถในการสอนและมีคุณลักษณะที่ดีของความเป็นครู ตลอดจนตระหนักในบทบาทและหน้าที่ของการเป็นครูและที่สำคัญที่สุดก็คือ ครูควรมีการพัฒนาตนเองในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อที่จะได้รับความรู้และประสบการณ์ใหม่ ๆ เพื่อนำไปถ่ายทอดให้แก่เด็กอันจะก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่เด็ก ซึ่งถือเป็นอนาคตของชาติในอนาคตต่อไป

4.1.4 พี่เลี้ยง

พี่เลี้ยง ซึ่งทำหน้าที่เป็นผู้ช่วยครูมีส่วนส่งเสริมการจัดสภาพแวดล้อม ในสถานศึกษาของรัฐและเอกชนส่วนมากจะมีผู้ทำหน้าที่ช่วยครูด้วย เนื่องจากปริมาณของเด็กต่อห้องเรียนสูง ครูไม่อาจทำหน้าที่ตามลำพังได้เต็มที่ พี่เลี้ยงจึงเป็นบุคคลหนึ่งที่จะช่วยเตรียมงานได้ เช่น เริ่มตั้งแต่การเตรียมน้ำสำหรับเด็กใช้ทำกิจกรรมต่าง ๆ ให้ตั้งแต่เช้า หากวันไหนจะมีการวาดภาพด้วยนิ้วมือ พี่เลี้ยงก็อาจทำหน้าที่ในการเคียวแบ่งไว้ให้ตลอดจนเตรียมวัสดุอื่น ๆ ให้หากมีเวลาว่างในตอนบ่ายก็อาจช่วยเตรียมวัสดุอุปกรณ์ เช่น การฉีกกระดาษสำหรับทำเกมการศึกษา เมื่อเด็กเรียนแล้วก็จะเป็นผู้ที่ช่วยทำความสะอาดเครื่องเล่น ที่วางของ เติมน้ำแจกันไม้ใบประเภทพลูด่าง หรือไม้ในร่มอื่น ๆ ให้เจริญงอกงาม คอยลิดใบที่เหลืองออกทิ้ง การจัดห้องให้เรียบร้อยน่าอยู่นี้จะเป็นผลดีต่อเด็ก เพราะในวันรุ่งขึ้นเมื่อเด็กมาโรงเรียนจะเริ่มต้นวันใหม่ด้วยความสดชื่น ได้พบกับสภาพแวดล้อมที่สดชื่นมีระเบียบเป็นการปลูกฝังค่านิยมที่ดีแก่เด็ก

การจัดผู้เข้าทำหน้าที่พี่เลี้ยงจึงต้องพิจารณาจัดผู้ที่มีความละเอียดอ่อน รักเด็ก จะต้องคอยช่วยเหลือเด็กยามจำเป็นด้วย จะต้องเป็นคนที่รักความสะอาด เพราะจะเท่ากับเป็นการส่งเสริมให้มีการจัดสภาพแวดล้อมที่ดีแก่เด็กด้วย (โสภิตอนงค์ บุญช่วย, 2530 : 43)

สรุป บุคลากรไม่ว่าจะเป็นผู้บริหาร ครูหรือพี่เลี้ยงเด็กจะต้องรู้จักและเข้าใจเด็ก ต้องเอาใจใส่และสนใจเด็กทุกคน ต้องมีความยุติธรรม เห็นอกเห็นใจ รักเด็ก ยิ้มแย้มแจ่มใส มีเมตตา กรุณาแก่เด็กทุกคน

4.2 ด้านการจัดสภาพแวดล้อม

การจัดสภาพแวดล้อม

สภาพแวดล้อม เป็นสภาพที่ผู้บริหารโรงเรียนจัดอาคารสถานที่ อุปกรณ์การเรียนการสอน ตลอดจนบรรยากาศการเรียนเพื่อพัฒนาด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญาแก่

ผู้เรียน เช่น อุปกรณ์การเรียน เครื่องเล่นต่าง ๆ ได้แก่ บล็อก บ่อทราย อุปกรณ์อื่น ๆ ตลอดจนกิจกรรมต่าง ๆ ในการพัฒนาการเรียน

บุญเสริม พูลสงวน (2530 : 5) กล่าวว่า “สิ่งใดก็ตามไม่ว่าจะเกิดขึ้นได้เองในธรรมชาติหรือเกิดจากการกระทำของมนุษย์แล้วมีผลเกี่ยวกับตัวเราไม่ทางตรงหรือทางอ้อม ถือว่าสิ่งนั้นเป็นสิ่งแวดล้อมทั้งสิ้น” สิ่งแวดล้อมแบ่งออกเป็น 2 พวก คือ สิ่งที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติและมนุษย์สร้างขึ้น

พรณี ชูทัยเจนจิต (2529 : 173) ได้กล่าวว่าพัฒนาการทางสติปัญญาเป็นปฏิสัมพันธ์ระหว่างพันธุกรรมและสิ่งแวดล้อม พันธุกรรมจะเป็นตัวกำหนดความสามารถทางสติปัญญา และสิ่งแวดล้อม จะมีอิทธิพลต่อการพัฒนาระดับสติปัญญาต่อไป ภายในขอบเขตที่พันธุกรรมวางไว้ การจัดสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสมในวัยเด็กจะสามารถช่วยให้เด็กมีพัฒนาการทางสติปัญญาถึงขีดความสามารถที่แต่ละคนมีอยู่

การจัดสภาพแวดล้อม กรมวิชาการ (2540 ค : 101) กล่าวถึงการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนระดับก่อนประถมศึกษาว่า มีความสำคัญต่อเด็กเนื่องจากธรรมชาติของเด็กในวัยนี้สนใจที่จะเรียนรู้ ค้นคว้า ทดลอง และต้องการสัมผัสกับสิ่งแวดล้อมรอบ ๆ ตัว ดังนั้นการจัดเตรียมสิ่งแวดล้อมอย่างเหมาะสมตามความต้องการของเด็ก มีความสำคัญที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมและการเรียนรู้ของเด็กมาก เด็กสามารถเรียนรู้จากการเล่นที่เป็นประสบการณ์ตรงที่เกิดจากการรับรู้ด้วยประสาทสัมผัสทั้ง 5 จึงจำเป็นต้องจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนให้สอดคล้องกับสภาพ และความต้องการของหลักสูตร เพื่อส่งผลให้บรรลุจุดมุ่งหมายในการพัฒนาเด็ก

การจัดสภาพแวดล้อมจะต้องคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้

1. ความสะอาด ความปลอดภัย
2. ความมีอิสระอย่างมีขอบเขตในการเล่น
3. ความสะดวกในการทำกิจกรรม
4. ความพร้อมของอาคารสถานที่ เช่น ห้องเรียน ห้องน้ำ ห้องส้วม สนามเด็กเล่น ฯลฯ
5. ความเพียงพอเหมาะสมในเรื่อง ขนาด น้ำหนัก จำนวน สีของสื่อ และ เครื่องเล่น
6. บรรยากาศในการเรียนรู้ การจัดที่เล่นและมุมประสบการณ์ต่าง ๆ

สภาพแวดล้อมภายในห้องเรียน

หลักสำคัญในการจัดตั้งคำนึงถึงความปลอดภัย ความสะอาด เป้าหมายการพัฒนาเด็ก ความเป็นระเบียบ ความเป็นตัวของเด็กเอง ให้เด็กเกิดความรู้สึกอบอุ่น มั่นใจและมีความสุข ซึ่งอาจจัดแบ่งพื้นที่ให้เหมาะสมกับการประกอบกิจกรรมตามหลักสูตร ดังนี้

1. พื้นที่อำนวยความสะดวกสำหรับเด็กและครู

- 1.1 ที่แสดงผลงานของเด็ก อาจจัดเป็นแผ่นป้าย หรือที่แขวนผลงาน
- 1.2 ที่เก็บแฟ้มผลงานของเด็ก อาจจัดทำเป็นกล่อง หรือจัดใส่แฟ้มรายบุคคล
- 1.3 ที่เก็บเครื่องใช้ส่วนตัวของเด็ก อาจทำเป็นช่องตามจำนวนเด็ก
- 1.4 ที่เก็บเครื่องใช้ของครู เช่น อุปกรณ์การสอน ของส่วนตัวครู ฯลฯ
- 1.5 ป้ายนิเทศตามหน่วยการสอนหรือสิ่งที่เด็กสนใจ

2. พื้นที่ปฏิบัติกิจกรรมและการเคลื่อนไหว ต้องกำหนดให้ชัดเจน ควรมีพื้นที่ที่เด็กสามารถจะทำงานได้ด้วยตนเอง และทำกิจกรรมด้วยกันในกลุ่มเล็กหรือกลุ่มใหญ่ เด็กสามารถเคลื่อนไหวได้อย่างอิสระจากกิจกรรมหนึ่งไปยังกิจกรรมหนึ่งโดยไม่รบกวนผู้อื่น

3. พื้นที่จัดมุมประสบการณ์หรือมุมเล่น สามารถจัดได้ตามความเหมาะสมขึ้นอยู่กับสภาพของห้องเรียน จัดแยกส่วนที่ใช้เสียงดังและเงียบออกจากกัน เช่น มุมบล็อกลูกอยู่ห่างจากมุมหนังสือ มุมบทบาทสมมติอยู่ติดกับมุมบล็อก มุมวิทยาศาสตร์อยู่ใกล้มุมศิลปะ ฯลฯ ที่สำคัญจะต้องมีของเล่น วัสดุอุปกรณ์ในมุมอย่างเพียงพอต่อการเรียนรู้ของเด็ก การเล่นในมุมประสบการณ์อย่างเสรีมักถูกกำหนดไว้ในตารางกิจกรรมประจำวัน เพื่อให้โอกาสเด็กได้เล่นอย่างเสรีประมาณวันละ 60 นาที การจัดมุมประสบการณ์ต่าง ๆ ครูควรคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้

- 3.1 ในห้องเรียนควรมีมุมประสบการณ์อย่างน้อย 3-5 มุม
- 3.2 ควรได้มีการพลัดเปลี่ยนชื่อของเล่นตามมุมบ้าง ตามความสนใจเด็ก
- 3.3 ควรจัดให้มีประสบการณ์ที่เด็กได้เรียนรู้ไปแล้วปรากฏอยู่ในมุม ประสบการณ์ เช่น เด็กเรียนรู้เรื่องผีเสื้อ ครูอาจจัดให้มีการเลี้ยงตัวหนอน หรือผีเสื้อตัวฟ้าใส่กล่องไว้ให้เด็กดูในมุมธรรมชาติศึกษาหรือมุมวิทยาศาสตร์ ฯลฯ
- 3.4 ควรเสริมสร้างวินัยให้กับเด็ก โดยมีข้อตกลงร่วมกันว่าเมื่อเล่นเสร็จแล้วจะต้องจัดเก็บอุปกรณ์ทุกอย่างเข้าที่ให้เรียบร้อย

สภาพแวดล้อมภายนอกห้องเรียน

สภาพแวดล้อมภายนอกห้องเรียน คือ การจัดสภาพแวดล้อมบริเวณรอบ ๆ โรงเรียน รวมทั้งจัดสนามเด็กเล่นพร้อมเครื่องเล่นสนาม จัดระวางรักษาความปลอดภัยภายในบริเวณโรงเรียน และบริเวณรอบนอกโรงเรียน ครูเฝ้ารักษาความสะอาด ดันไม้ให้ความร่มรื่นรอบ ๆ บริเวณโรงเรียน จัดที่ติดข่าวประชาสัมพันธ์ผู้ปกครอง สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้เป็นส่วนหนึ่งที่มีผลต่อการเรียนรู้และพัฒนาการของเด็ก

บริเวณสนามเด็กเล่น

ต้องจัดให้สอดคล้องกับหลักสูตร ดังนี้

สนามเด็กเล่น ควรมีพื้นผิวหลายประเภท เช่น ดิน ทราย หญ้า พื้นที่เหมาะสำหรับเด็กที่มีล้อ รวมทั้งที่ร่ม ที่โล่งแจ้ง พื้นดินสำหรับขุด ที่เล่นน้ำ บ่อทรายพร้อมอุปกรณ์ประกอบการเล่น เครื่องเล่นสนามสำหรับปีนป่าย ทรงตัว ฯลฯ ทั้งนี้ต้องไม่ติดกับบริเวณที่มีอันตราย ต้องหมั่นตรวจตราเครื่องเล่นให้อยู่ในสภาพแข็งแรงปลอดภัยอยู่เสมอ และหมั่นดูแลเรื่องความสะอาด

ที่นั่งเล่นพักผ่อน จัดที่นั่งไว้ได้ต้นไม้ร่มเงา อาจใช้กิจกรรมกลุ่มย่อย ๆ หรือกิจกรรมที่ต้องการความสงบ หรืออาจจัดเป็นลานนิทรรศการให้ความรู้แก่เด็กและผู้ปกครอง

บริเวณธรรมชาติ

ปลูกไม้ดอก ไม้ประดับ พืชผักสวนครัว หากบริเวณโรงเรียนมีไม่มากนักอาจปลูกพืชในกระบะหรือกระถาง

ดังนั้นการจัดประสบการณ์ และกิจกรรมระดับอนุบาลศึกษา เพื่อให้เด็กเกิดการเรียนรู้ อย่างมีประสิทธิภาพนั้น นอกจากครูจะต้องสามารถนำแนวการจัดประสบการณ์มาวางแผนการจัดอย่างดีแล้ว ยังต้องมีความสามารถในการจัดสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนให้เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็กด้วย

สรุป ด้านการจัดสภาพแวดล้อมต้องเหมาะสมกับวัยและพัฒนาการและความต้องการของเด็กและหลักสูตร โดยเน้นความปลอดภัย สะอาด ความเป็นระเบียบ ความเป็นตัวเองของเด็ก เด็กต้องรู้สึกอบอุ่น มั่นใจ ปลอดภัยและมีความสุข

4.3 ด้านการจัดประสบการณ์

ความสำคัญในการจัดประสบการณ์ เป็นการเน้นให้เด็กได้รู้จักธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม ที่เด็กได้พบเห็นและปฏิบัติเป็นประจำได้เขียนไว้เป็นแผนการใช้ตามตารางปฏิบัติและในการจัด กิจกรรมสำหรับเด็กก่อนวัยเรียนนั้น ครูควรคำนึงถึงลักษณะวิชา สภาพของผู้เรียน ความต้องการ ของผู้เรียน ฯลฯ เป็นหลักในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

แนวการจัดประสบการณ์ชั้นอนุบาล สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (2534 : 1) ซึ่งพอสรุปได้ดังนี้

1. ส่งเสริมพัฒนาการของเด็กทั้งทางร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา
2. อบรมเลี้ยงดูและปลูกฝังให้เด็กสามารถช่วยเหลือตนเองและอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมี

ความสุข

3. ปลูกฝังให้มีคุณธรรม จริยธรรม และมีความรักในศิลปวัฒนธรรมประเพณีดั้งเดิม
4. เตรียมเด็กให้มีทักษะพื้นฐานที่จะเรียนในระดับประถมศึกษาต่อไป

หลักสูตรอนุบาล พุทธศักราช 2540 ได้กำหนดปรัชญาการจัดการศึกษา และอบรม เลี้ยงดูเด็กแรกเกิด – 6 ปี บนพื้นฐานของการให้ความรัก ความอบอุ่น ความเข้าใจ และความจำเป็น ที่ต้องพัฒนาเด็กให้ครบทุกด้านทั้งทางร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา ให้เหมาะสม กับวัย ความแตกต่างระหว่างบุคคล และสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมและสังคมที่เด็กอาศัยอยู่ (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. 2540 : 10)

เบญญา แสงมะลิ (2527 : 5) ได้ให้แนวคิดถึงการจัดการศึกษาระดับอนุบาลเกี่ยวกับ บทบาทครูกับการศึกษาอนุบาลว่า “ธรรมชาติของเด็กไม่เปลี่ยนแปลง แต่สังคมเป็นสิ่งที่ เปลี่ยนแปลง ครูต้องเข้าใจพร้อมให้ความรักความอบอุ่นและช่วยเหลือเด็ก คิดเป็น มีเหตุผล และ เป็นคนที่มี คุณภาพของสังคม”

เยาวพา เดชะคุปต์ (2528 : 1) ได้กล่าวว่า การจัดกิจกรรมสำหรับเด็กก่อนวัยเรียน ควรจัดในลักษณะของ “การเล่นปนเรียน” ซึ่งจะสอดคล้องกับธรรมชาติของเด็กในวัยนี้มากที่สุด และในการสอนก็ควรจัดในรูปของการเตรียมความพร้อม หรือการจัดกิจกรรม เพื่อให้เกิด ความคิดรวบยอดจากการเล่น การกระทำ และการลงมือปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยตนเองในการจัด กิจกรรมไม่ควรเน้นการอ่านออกเขียนได้เป็นสำคัญ แต่ควรให้เด็กได้รับการฝึกการเตรียม ความพร้อมเพื่อพัฒนาตนเอง ทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาไปพร้อม ๆ กัน

แคทซ์ (Katz . 1987 : 104) ได้เสนอหลักในการจัดการศึกษา ควรยึดขอบข่ายต่อคำถามที่ว่า “เด็กต้องการอะไร” Katz เห็นว่าพื้นฐานความต้องการของเด็กเป็นสิ่งสำคัญที่ผู้ใหญ่ต้องรู้ว่าอะไรบ้างและจะตอบสนองอย่างไรจึงจะพัฒนาเด็กอย่างได้ผล ควรใช้กฎแห่งการตอบสนองเด็กโดยยึดถือตัวเด็กเป็นกฎแห่งผลดีที่สุด โดยการให้คิดว่าการให้ประสบการณ์ต่าง ๆ แก่เด็กในด้านความเอาใจใส่ ความรัก การกระตุ้น ความเป็นอิสระ ความแปลกใหม่และการมีสิทธิ์เลือกทำกิจกรรม สิ่งเหล่านี้ควรให้จำนวนตอบสนองที่เพียงพอ และความถี่ในการทำ ควรตั้งคำถามว่า สิ่งที่เด็กต้องการนั้นมีอะไรบ้างและสามารถพัฒนาทุกส่วนนี้ได้ทั้งหมด ขอบข่ายการตอบสนองการให้กับเด็กควรครอบคลุมและตอบสนองต่อความต้องการของเด็กให้เด็กพัฒนาไปสู่จุดหมายปลายทางได้ ซึ่งสรุปได้ว่า

1. เด็กต้องการความรู้สึกปลอดภัยอย่างแท้จริง ไม่ใช่เพียงแค่ผู้ใหญ่ให้ความอบอุ่นเท่านั้น แต่ต้องให้ความปลอดภัยหรือความมั่นคงแก่เด็ก
2. เด็กทุกคนต้องการความเพียงพอ หรือความสามารถที่จะทำ ควรสร้างเสริมเด็กให้มีความคิดเกี่ยวกับตนเองว่าเป็นคนดี โดยความคิดคำนึงนั้นให้อยู่ในขอบเขตที่เพียงพอไม่ใช่ว่าตนเองดีเกินความจริง
3. เด็กทุกคนควรมีความรู้สึกหรือประสบการณ์เกี่ยวกับชีวิตของเขาในทางที่ดีว่าชีวิตมีคุณค่า ความพอใจอย่างมีเหตุผล ความสนใจ และความแท้จริง ดังนั้นควรทำในสิ่งที่เด็กรู้สึกว่าเป็นชีวิตของเขาเป็นของจริง
4. เด็กมีความต้องการให้ผู้ใหญ่หรือเพื่อนเด็กอื่น ๆ ให้เขาร่วมตัดสินใจด้วยประสบการณ์ตนเอง ปล่อยให้เรียนรู้และตัดสินใจที่จะกระทำกิจกรรมอะไรด้วยตนเอง
5. เด็กต้องการให้ผู้ใหญ่ยอมรับเด็กว่ามีอำนาจในตัวเองในเรื่องของการมีประสบการณ์ที่กว้างขึ้น
6. เด็กต้องการผลที่ดีที่สุดจากการสนองตอบกลับจากผู้ใหญ่และเพื่อน ๆ ซึ่งมีคุณสมบัติที่ควรแก่เด็ก ได้แก่ ความสามารถ ความซื่อสัตย์ ความใจดี เมตตา การยอมรับความแตกต่างของผู้อื่น

ความต้องการทั้ง 6 ประการนี้ ควรเป็นหลักของความคิดรับผิชอบที่ผู้ใหญ่ควรจัดให้เด็กสำหรับชีวิตที่มีคุณค่าแก่เด็กทุกคน การจัดแนวประสบการณ์สำหรับเด็กอนุบาล ถือเป็นหัวใจหลักในการจัดการศึกษาให้กับเด็ก แคทซ์ (Katz) กล่าวเพิ่มเติมว่าการจัดแนวประสบการณ์ให้สำหรับเด็กอนุบาลเพื่อตอบสนองต่อความต้องการพื้นฐานของเด็กนั้น ควรมีแนวทางการพัฒนา

สติปัญญาโดยการที่เด็กค่อยเรียนรู้ในกลุ่มเล็กทำกิจกรรมร่วมกันในโครงการต่าง ๆ เพื่อที่สนองตอบประสบการณ์ที่จัดให้กับเด็ก ควรให้เด็กมีโอกาสสังเกต ทดลอง สอบถาม และเรียนรู้สิ่งแวดล้อมในแง่มุมต่าง ๆ รู้จักปรับตัวเข้ากับสังคม ไม่นั่นให้สอนเนื้อหาทางวิชาการ

แนวการจัดประสบการณ์และกิจกรรมสำหรับเด็กอนุบาล

กองแผนงาน

กระทรวงศึกษาธิการ (2536 : 18 – 19) ประกอบด้วย การจัดสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็ก ให้เด็กพัฒนาผ่านจากการเล่น การใช้ประสาทสัมผัสทั้ง 5 และให้เด็กเกิดการเรียนรู้ตามธรรมชาติ จัดให้มีบรรยากาศใกล้เคียงกับบ้านและชุมชน สร้างความสัมพันธ์และปฏิสัมพันธ์ในระบบ การเรียนรู้ของเด็กให้อ่อนอย่างฉันทันทีพื้นนื่อง ในการจัดประสบการณ์และกิจกรรมต้องให้เด็กมีส่วนร่วมในการคิดริเริ่ม ตัดสินใจ ให้เด็กมีโอกาสลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง กิจกรรมที่จัดให้เด็กสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันทันต่อเหตุการณ์ โดยเปิดโอกาสให้เด็กได้ตัดสินใจได้คิดด้วยตนเอง อย่างเหมาะสมกับวัย ส่งเสริมให้เด็กมีความคิดสร้างสรรค์ และส่งเสริมให้ผู้ปกครองหรือชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาให้เด็ก

สรุป ในการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กอนุบาลควรยึดเด็กเป็นศูนย์กลางในการจัดแนวประสบการณ์ให้เหมาะสมกับวัย ความสนใจ ความต้องการ จัดบรรยากาศที่อบอุ่นเอื้อต่อการเรียนรู้โดยจัดกิจกรรมอย่างหลากหลายเป็นประสบการณ์ตรงให้เด็กมีโอกาสลงมือปฏิบัติสอดคล้องกับสภาพแวดล้อม เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาให้แก่เด็กด้วย

4.4 ด้านการส่งเสริมสุขภาพอนามัย

ด้านการส่งเสริมสุขภาพอนามัย สุขภาพอนามัยสำหรับเด็กก่อนประถมศึกษา ที่โรงเรียนสามารถปฏิบัติได้ มีดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2540 : 99-107)

ความปลอดภัย

1. ต้องมุ่งป้องกันการเจ็บป่วย หรืออุบัติเหตุที่จะเกิดขึ้นกับเด็กได้ตลอดเวลา
2. เตรียมการสำหรับเหตุฉุกเฉินที่เกิดกับเด็กในกรณีเกิดอุบัติเหตุ
3. ตรวจสอบดูแลอาคารสถานที่ให้อยู่ในความปลอดภัย
4. ตรวจสอบคนที่อยู่รอบข้างเด็ก (ครู พี่เลี้ยง คนงาน) ต้องมีสุขภาพกาย สุขภาพจิตที่ดี

ควรตรวจสอบสุขภาพเป็นระยะอย่างน้อยควรกระทำทุก 2 ปี

5. มีข้อจำกัดไม่ให้เด็กเจ็บป่วยร่วมกิจกรรม ต้องแยกเด็กไว้ห้องพยาบาล

6. ดูแลการรับส่งเด็กตรงตามเวลา จัดให้มีบัตรประจำตัวหรือสมุดเซ็นชื่อรับเด็ก
ป้องกันการลักพาเด็ก

7. จัดสภาพห้องเรียน บริเวณอาคารถูกสุขลักษณะ มีแสงสว่างเพียงพอ อากาศ
ถ่ายเทได้ดี พื้นห้องต้องใช้วัสดุที่ไม่ลื่น ทำความสะอาดง่าย

8. จัดระบบป้องกันอุบัติเหตุจากไฟฟ้า ปลั๊กไฟควรติดไว้ในที่มิดชิด พื้นมือเด็ก

9. จัดติดตั้งเครื่องเล่นสนาม ให้เด็กได้เล่นอย่างปลอดภัย

10. จัดเก็บยา สารเคมี ของมีคม สิ่งอันตรายอื่น ๆ ควรมีฉลากระบุไว้และจัดเก็บให้มิดชิด

11. ควรมีการทดลองการป้องกันเหตุฉุกเฉินที่จะเกิดกับเด็กและจดหมายเลขโทรศัพท์
ที่จะแจ้งเหตุฉุกเฉินติดไว้

12. ของใช้ส่วนตัวเด็ก ต้องแยกเก็บของแต่ละคนอย่างมีระเบียบ (หมอน ที่นอน แปรง
กระบอกน้ำ ฯลฯ) และทำความสะอาดสัปดาห์ละ 1 ครั้ง

13. จัดห้องน้ำห้องส้วม และที่ล้างมือไว้ในสถานที่เหมาะสมกับตัวเด็ก ถูกสุขลักษณะ และ
มีขนาดสัดส่วนเหมาะสมกับเด็ก

14. จัดให้มีน้ำสะอาดสำหรับดื่มให้เด็กได้รอง/ตักดื่มได้ด้วยตนเอง

การส่งเสริมให้เด็กมีนิสัยที่ดีในการรับประทานอาหาร

1. ให้เด็กมีความรู้สึที่ดีต่ออาหารว่าอาหารมีประโยชน์ โดยสนทนา ชักชวน เล่นิทาน
ร้องเพลงหรือให้เด็กช่วยประกอบอาหารอย่างง่าย เช่น ล้างผัก เคี้ยวผัก เป็นต้น

2. ชมเชย เสริมแรง ให้กำลังใจ ยิ้ม แสดงความพอใจเมื่อเด็กรับประทานอาหาร

3. ไม่บังคับเด็กให้รับประทานอาหาร หรือเร่งเด็กให้รับประทานอาหารหมดเร็ว ๆ

บรรยากาศในการรับประทานอาหารไม่ตึงเครียด

4. ไม่ควรกังวลกับเด็กเกี่ยวกับพฤติกรรมการรับประทานอาหารมากเกินไป

5. ครูและผู้ปกครองเป็นตัวอย่างที่ดีในการรับประทานอาหาร

6. ขอความร่วมมือกับผู้ปกครองไม่ให้เด็กรับประทานอาหารของขบเคี้ยว จูบจิบ น้ำอัดลม
ของหมักดอง

7. ไม่ให้เด็กเล่นหรือออกแรงมากเกินไปก่อนรับประทานอาหาร

8. ก่อนและหลังรับประทานอาหารให้เด็กล้างมือเช็ดมือให้สะอาด

9. หลังรับประทานอาหารต้องให้เด็กบ้วนปาก แปรงฟัน

การบริการด้านสุขภาพอนามัย (การสร้างภูมิคุ้มกัน)

เด็กควรได้รับภูมิคุ้มกันที่ตรงตามเวลาที่แพทย์กำหนดเป็นระยะ ครูควรให้ตรวจสอบ

ดูแล แนะนำให้ผู้ปกครองถือปฏิบัติในการนำเด็กไปรับการฉีดวัคซีนอย่างเคร่งครัด โดยการสร้างภูมิคุ้มกันโรค ดังตาราง

อายุ	การให้วัคซีนป้องกันโรค
แรกเกิด	- วัคซีน บีซีจี ป้องกันวัณโรค - คอตีบบาดทะยัก ไอกรน ครั้งที่ 1
2 เดือน	- คอตีบ บาดทะยัก ไอกรน ครั้งที่ 1 - โปлио ครั้งที่ 1 - คอตีบบาดทะยัก ไอกรน ครั้งที่ 2
4 เดือน	- คอตีบ บาดทะยัก ไอกรน ครั้งที่ 2 - โปлио ครั้งที่ 2
6 เดือน	- คอตีบ บาดทะยัก ไอกรน ครั้งที่ 3 - โปлио ครั้งที่ 3
9-12	- หัด คางทูม หัดเยอรมัน ครั้งที่ 1
1 ปี 6 เดือน	- คอตีบ บาดทะยัก ไอกรน ครั้งที่ 4 - โปлио ครั้งที่ 4 - ไข้สมองอักเสบ ครั้งที่ 1 - ไข้สมองอักเสบ ครั้งที่ 2 (ห่างจากครั้งแรก 1-2 สัปดาห์)
2 ปี 6 เดือน	- ไข้สมองอักเสบ ครั้งที่ 3
4-6 ปี	- คอตีบ บาดทะยัก ไอกรน ครั้งที่ 5 - โปлио ครั้งที่ 5
12-16 ปี	- วัคซีน บีซีจี ป้องกันวัณโรค - หัด คางทูม หัดเยอรมัน ครั้งที่ 2 - คอตีบ บาดทะยัก

การดูแลเรื่องสุขภาพอนามัยสำหรับเด็กระดับก่อนประถมศึกษา นับว่ามีความสำคัญอย่างยิ่งที่ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนจะต้องดำเนินการ โดยการประสานความร่วมมือกับผู้ปกครองนักเรียน เพื่อให้เด็กมีสุขภาพอนามัยที่สมบูรณ์แข็งแรง มีความปลอดภัยทั้งอยู่ในโรงเรียนและที่บ้าน ตลอดจนรู้จักเลือกอาหารให้เด็กรับประทานที่เหมาะสมกับวัย

การจัดบริการพิเศษและกิจกรรมส่งเสริมความสามารถพิเศษและกิจกรรมส่งเสริมความสามารถพิเศษในโรงเรียนอนุบาลเป็นสิ่งจำเป็น และมีประโยชน์ต่อทั้งเด็กและผู้ปกครอง ได้แก่

การจัดบริการด้านโภชนาการ

งานด้านอาหารเป็นงานที่สถานศึกษาปฐมวัยต้องจัดบริการให้แก่เด็ก การให้บริการจัดได้ทั้งช่วงเวลาเช้า กลางวัน และบ่าย โดยสามารถจัดได้หลายรูปแบบโดยเลือกจัดตามความเหมาะสมของสภาพการณ์ของโรงเรียน อาหารที่จัดอาจเป็นแบบเต็มรูปแบบ หรืออาหารเสริม โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมสุขภาพ บริการด้านความสะดวก สร้างนิสัยการกินที่ดีและให้เด็กรับประทานอาหารที่มีคุณค่าทางโภชนาการ โรงเรียนจะจัดบริการอาหารแก่เด็กได้มีประสิทธิภาพจำเป็นต้องวางแผนการจัดบริการ ควบคุมดูแลเรื่องต่าง ๆ อย่างใกล้ชิด และมีการปรับปรุงหลังจากที่ได้ประเมินผลการจัด (อารมณ สุวรรณपाल . 2537 : 234)

การบริการอาหารให้กับเด็คนั้น เป็นหน้าที่โดยตรงของโรงเรียน แต่ถ้าหากโรงเรียนไม่สะดวกในการจัดบริการด้านอาหารให้แก่นักเรียนเอง สามารถเปิดโอกาสให้นักศึกษานอกเข้ามาดำเนินการ โดยโรงเรียนจะต้องมีการตรวจสอบคุณภาพอยู่เสมอ เพื่อให้เด็กได้รับอาหารที่ถูกสุขลักษณะและมีคุณค่าทางโภชนาการ

การจัดบริการด้านสุขภาพ

งานบริการด้านสุขภาพ เป็นงานกิจการนักเรียนงานหนึ่ง ที่สถานศึกษาปฐมวัยควรจัดบริการ ให้แก่เด็กเพื่อขจัดความเจ็บป่วย ส่งเสริมให้เด็กมีสุขภาพดี การบริการด้านสุขภาพที่สถานศึกษาควรจัดมีห้องพยาบาล การตรวจสุขภาพ ชั่งน้ำหนัก วัดส่วนสูง บริการน้ำสะอาด หรือการบริการด้านทันตกรรม งานด้านสุขภาพเป็นงานบริการที่ช่วยเด็กปฐมวัยให้บรรเทาโรคร้าย เจ็บป่วย ช่วยป้องกันและแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าที่เกิดขึ้น ตลอดจนให้ประสบการณ์ที่ดีแก่เด็กในด้านสุขภาพอนามัย เป็นการปลูกฝังเจตคติที่ดีต่อการรักษาสุขภาพของเด็ก เพื่อจะได้นำความรู้และประสบการณ์ ด้านการรักษาสุขภาพอนามัยไปปฏิบัติในชีวิตประจำวันได้ งานสุขภาพในสถานศึกษาปฐมวัยที่สำคัญควรมีการตรวจสุขภาพ การบริการน้ำสะอาด จัดห้องพยาบาล ป้องกันโรคติดต่อ และการจัดสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษาให้ถูกสุขลักษณะ

ซึ่งงานทั้งหมดสถานศึกษาต้องมีการวางแผน ประสานงาน จัดองค์กร ตารางกิจกรรม การให้บริการ มีการประชาสัมพันธ์ และประเมินผลเพื่อปรับปรุงแก้ไข (อารมณ สุวรรณपाल . 2537 : 235)

สรุป ด้านการส่งเสริมสุขภาพอนามัย สุขภาพอนามัยเป็นสิ่งสำคัญสำหรับเด็กวัยนี้เป็นอย่างมาก ดังนั้นการส่งเสริมสุขภาพอนามัยจึงจำเป็นต้องเน้นความสะอาด ปลอดภัย การสร้างสุขนิสัยที่ดี การเสริมสร้างภูมิคุ้มกัน รวมถึงการจัดบริการด้านสุขภาพต่าง ๆ ให้กับเด็ก

4.5 ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง

ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง ถือว่าเป็นปัจจัยพื้นฐานของการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา เพราะพ่อแม่คือครูคนแรกของเด็ก การดำเนินงานเพื่อส่งเสริมการประสานสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง จะมุ่งเน้นที่การให้ความรู้แก่ผู้ปกครองเป็นสำคัญ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นการให้สาระความรู้เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูในเรื่องพัฒนาการ โภชนาการ การดูแลสุขภาพอนามัยมากกว่าการเสริมสร้างทักษะและเจตคติ จึงได้เกิดการจัดการศึกษาแบบให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วม ตัวอย่างของการให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการศึกษา อาทิ การเข้ามาเป็นอาสาสมัครในโรงเรียน เช่น ช่วยจัดทำของเล่นผลิตสื่อ ซ่อมแซมเครื่องเล่นสนาม ช่วยประกอบอาหารว่างและอาหารกลางวัน ซึ่งหลักการและวิธีการในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองมีดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2540 : 20-24)

หลักการสร้างความสัมพันธ์

หลักการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง มีดังนี้

1. การประสานสัมพันธ์ ต้องดำเนินการประสานสัมพันธ์อย่างเป็นระบบ มีการกำหนดเป้าหมายครอบคลุมทั้งด้านปริมาณและคุณภาพ มียุทธวิธีที่ชัดเจนไม่ว่าจะใช้สื่อประเภทใดก็ตาม เช่น สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อกิจกรรม สื่ออิเล็กทรอนิกส์ หรือสื่อบุคคล ซึ่งมีโครงการและระยะเวลาที่แน่นอน ประการสำคัญต้องสามารถดำเนินการได้อย่างสม่ำเสมอ
2. โรงเรียนจะต้องเป็นผู้ริเริ่มประสานสัมพันธ์กับผู้ปกครอง ไม่ควรรอให้ผู้ปกครองหรือชุมชนเป็นฝ่ายริเริ่ม
3. การประสานสัมพันธ์ระหว่างบ้านและโรงเรียนต้องดำเนินการสื่อสารสองทาง และมีการปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน เพราะรากฐานของการสื่อสารและการปฏิสัมพันธ์จะสร้างความเข้าใจซึ่งกันและกัน

4. การนิเทศ ติดตาม กำกับและประเมินผล ควรเน้นให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในรูปแบบของคณะกรรมการการศึกษาสมาคมผู้ปกครองและครูหรืออาสาสมัครดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่ง โดยมีจุดมุ่งหมายร่วมกัน

วิธีสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง

1. สื่อสิ่งพิมพ์ ได้แก่ แผ่นพับประชาสัมพันธ์ ป้ายนิเทศ จดหมายข่าวหรือสื่อสิ่งพิมพ์อื่น ๆ
2. สื่อกิจกรรม ได้แก่ จัดการประชุม ปฐมนิเทศก่อนเด็กมาโรงเรียน ประชุมผู้ปกครองทุกภาคเรียน เยี่ยมบ้านเด็ก จัดกิจกรรมให้ผู้ปกครองมาเยี่ยมห้องเรียน
3. สื่ออิเล็กทรอนิกส์ ได้แก่ โทรศัพท์ โทรสารหรือสื่ออื่น ๆ ที่เหมาะสมกับสภาพของโรงเรียน
4. สื่อบุคคล ได้แก่ เด็กและบุคลากรทุกฝ่ายทั้งในและนอกโรงเรียนใช้หลักการสื่อสารสองทาง และการปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน

นอกจากการประสานสัมพันธ์ด้วยสื่อต่าง ๆ ดังกล่าวแล้ว โรงเรียนควรมีเทคนิคในการให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมและให้ความรู้แก่ผู้ปกครอง ดังนี้

1. ให้ข่าวสารข้อมูลที่ชัดเจน ซึ่งจะช่วยให้ผู้ปกครองเข้าใจปรัชญาและหลักการของโรงเรียน และสามารถสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาการเด็กให้สอดคล้องกับทางโรงเรียน
2. ครูสามารถใช้เทคนิควิธีต่าง ๆ ในการให้ข่าวสารข้อมูลอย่างมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับสถานการณ์ เช่น การประชุมเชิงปฏิบัติการ การสัมมนาแสดงความคิดเห็น การส่งจดหมายข่าวสารสองทาง จุลสาร โทรศัพท์ การสนทนาพูดคุย การเยี่ยมบ้าน โดยมีขั้นตอนการทำงานร่วมกับผู้ปกครอง ดังนี้

- 2.1 มีการเตรียมการ
- 2.2 มีการประเมินความต้องการของผู้ปกครอง
- 2.3 มีการสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทของผู้ปกครอง
- 2.4 มีการเสนอแนะให้ผู้ปกครองมีส่วนช่วยเหลือโรงเรียนตามความสมัครใจและความสามารถ

3. โรงเรียนควรคำนึงถึงหลักจิตวิทยาในการขอความร่วมมือจากผู้ปกครองดังนี้ กำลังในการพัฒนาเด็ก

3.1 ให้การยอมรับและให้เกียรติแก่ผู้ปกครองทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน

3.2 ผู้ปกครองจะให้ความร่วมมืออย่างดี หากกิจกรรมนั้นมีประโยชน์ต่อเด็กและเป็นกิจกรรมที่ง่ายไม่เสียเวลา

การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง นับว่ามีความสำคัญต่อการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา เพราะจะทำให้โรงเรียนและผู้ปกครองนักเรียนมีความเข้าใจในกิจกรรมต่าง ๆ ที่โรงเรียนจัดขึ้น ซึ่งการสร้างสัมพันธ์ที่ดีนั้นจะต้องประสานสัมพันธ์กันสองทางโดยใช้กลยุทธ์วิธีที่หลากหลาย เช่น การประชุมร่วมกัน การใช้สื่อประชาสัมพันธ์ การเชิญผู้ปกครองนักเรียนและการจัดกิจกรรมร่วมกัน

สรุป การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง โดยให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ พร้อมทั้งร่วมประเมินผลเพื่อรับรู้และแก้ปัญหาต่าง ๆ ร่วมกัน เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อนักเรียน

4.6 ด้านพัฒนาการของเด็ก

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (2531 ก : 4) กล่าวถึง พัฒนาการของเด็กระดับก่อนประถมศึกษาว่า เด็กวัยแรกเกิดถึง 6 ปี มีการเจริญเติบโตและพัฒนาการทางร่างกาย สังคม อารมณ์ จิตใจ และสติปัญญาไปพร้อม ๆ กัน และเป็นระยะที่พัฒนาการทุกด้านเป็นไปอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะอย่างยิ่งพัฒนาการทางสติปัญญา ฉะนั้นเด็กที่ไม่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูและถ่ายทอดประสบการณ์ที่เหมาะสม จึงเป็นเด็กที่ด้อยโอกาสและมีผลทำให้การเรียนรู้ในระยะต่อมา ไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร พ่อแม่และครูจะต้องเข้าใจว่าการเรียนรู้และความสามารถในการกระทำสิ่งต่าง ๆ นั้นถึงแม้จะเกิดขึ้นเองบ้างได้ตามสภาพแวดล้อมของเด็กแต่ละคน แต่จะเกิดขึ้นได้ดีที่สุดเมื่อมีสิ่งกระตุ้นเร้าให้เด็กได้สังเกต สัมผัส ทดลอง ค้นหา แก้ปัญหา และใช้ภาษา เพื่อให้มีการพัฒนาด้านต่าง ๆ สอดคล้องไปกับระดับการเจริญเติบโตและพัฒนาการของเด็ก

4.6.1 การเจริญเติบโตและพัฒนาการของเด็ก

การเจริญเติบโตและพัฒนาการเป็นกระบวนการต่อเนื่อง ขึ้นอยู่กับปัจจัยสำคัญ ได้แก่ สิ่งติดตัวเด็กมาตั้งแต่เกิดและสิ่งแวดล้อมของเด็ก (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน . 2531 ก : 5)

การเจริญเติบโตและการพัฒนาการมีความหมายต่างกัน การเจริญเติบโต หมายถึง การเพิ่มขนาดของร่างกาย หรือส่วนหนึ่งของร่างกาย ซึ่งสามารถวัดได้ เช่น ความสูง น้ำหนักตัว เป็นต้น พัฒนาการ หมายถึง ความสามารถของบุคคลในการกระทำสิ่งต่าง ๆ ได้มากขึ้นและดีขึ้นตามช่วงวัยของชีวิต เช่น เด็กอายุ 2 เดือน เมื่อจับนอนในท่าคว่ำจะสามารถยกหัวพ้นพื้นได้มองตามสิ่งของเคลื่อนที่เคลื่อนไหวในระยะสั้น ๆ ได้ เด็กอายุ 12 – 18 เดือน เดินได้ พูดได้ รู้จักคำ และความหมายของสิ่งของ เป็นต้น

4.6.2 ปัจจัยที่ส่งเสริมพัฒนาการ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (2531ก : 7) กล่าวว่า การที่เด็กแต่ละคนมีพัฒนาการตามปกติหรือช้ากว่าปกติ นอกจากจะขึ้นอยู่กับพันธุกรรมหรือทุนเดิมของเด็กแล้วยังขึ้นอยู่กับปัจจัยอื่น ๆ อีกหลายประการ ในที่นี้จะกล่าวเฉพาะปัจจัยที่สำคัญ 5 ประการ คือ

1. อาหาร อาหารมีความสำคัญต่อชีวิตตั้งแต่เด็กอยู่ในท้องแม่ เด็กจำนวนมากขาดสารอาหารตั้งแต่อยู่ในท้องแม่และมีน้ำหนักแรกคลอดต่ำกว่า 2,500 กรัม ระยะหลังคลอดถึง 6 เดือน เป็นระยะที่เด็กควรได้รับอาหารมากที่สุด คือนมแม่ ซึ่งมีคุณค่าทุกอย่างพร้อม เมื่อเด็กอายุ 3 เดือน ควรเริ่มให้อาหารเสริมโดยเริ่มทีละอย่างและทีละน้อยจนเด็กได้รับอาหารเสริมครบ 5 หมู่ คือ เนื้อสัตว์ ข้าว ผักและผลไม้ และไขมัน เด็กต้องการอาหารในปริมาณและคุณภาพที่พอเพียงกับความต้องการของร่างกาย เรื่องของอาหารและโภชนาการมีความสำคัญต่อการเจริญเติบโต ของร่างกายและสมอง เมื่อเซลล์สมองมีการเจริญเติบโตดี และเด็กได้รับสิ่งกระตุ้นเร้าทางสติปัญญา ความรัก ความเอาใจใส่ในการเลี้ยงดู เด็กก็จะมีพัฒนาการสติปัญญา และพัฒนาการด้านอื่น ๆ ดีตามไปด้วย

2. ความรักและความเอาใจใส่ เป็นรากฐานที่สำคัญมาก ถ้าพ่อแม่และครูมีความเข้าใจเด็ก รู้จักตอบสนองความต้องการของเด็กอย่างเหมาะสมและสามารถสร้างความผูกพันทางใจกับเด็กได้ อย่างดีแล้ว เด็กจะมีอารมณ์แจ่มใส เจริญเติบโตไว ร่าเริงน่ารัก เมื่อโตขึ้นจะมีความเชื่อมั่นตัวเองและมองโลกในแง่ดี รู้จักปรับตัวให้เข้ากับผู้อื่นได้อย่างดีด้วย ฉะนั้นถ้าเราต้องการให้เด็กสมองดี เรียนดี มีน้ำใจดีงาม เราต้องปูพื้นฐานทางด้านจิตใจกับเด็ก ด้วยการอยู่ใกล้ชิดดูแลเด็ก รู้จักชื่นชมความสามารถต่าง ๆ ที่เด็กทำได้ ทารกที่กินนมแม่จะได้รับสัมผัสทางกายและความอบอุ่นทางจิตใจในขณะที่แม่อุ้มลูกมองหน้าลูก ยิ้มกับลูก ความใกล้ชิดสนิทสนมนี้ มีส่วนช่วยกระตุ้นการเรียนรู้ของเด็กอีกทางหนึ่งด้วย เมื่อเด็กโตขึ้นควรให้โอกาสเด็กทำอะไรด้วยตัวเองบ้าง เช่น ให้เด็กกินเอง ให้รู้จักรับประทานอาหารเอง แม้จะหกเลอะเทอะบ้างในระยะแรก การให้เด็ก

รู้จักช่วยตัวเองในเรื่องต่าง ๆ จะช่วยให้เด็กมีพัฒนาการทุกด้านดีขึ้นซึ่งทำให้เด็กมีความพร้อมที่จะเรียนรู้สิ่งอื่น ๆ ต่อไปได้ดีด้วย พ่อแม่และครูจึงจำเป็นต้องเข้าใจให้แน่ชัดว่าความรัก ความเอาใจใส่เด็กไม่ได้หมายถึงการคอยดูแลช่วยเหลือเด็กตลอดเวลา จนเด็กแทบไม่มีโอกาสเป็นตัวของตัวเอง ไม่มีความภูมิใจในตัวเอง เด็กที่อยู่ในวัย 3 ขวบขึ้นไป เป็นเด็กที่มีความคิดริเริ่ม และอยากใช้ความคิดของตัวเอง การใช้ภาษาจะดีขึ้นอย่างรวดเร็ว จึงเป็นวัยที่ผู้ใหญ่ต้องสนใจในสิ่งที่เขาพูด และเต็มใจที่จะอธิบายและตอบคำถามเด็ก ซึ่งจะทำให้เด็กมีกำลังใจมีความกล้าและเชื่อมั่นในตัวเองเมื่อโตขึ้น

3. การเล่น การเล่นเป็นกิจกรรมที่ทำให้เด็กมีพัฒนาการทุกด้าน ในขณะที่เด็กเล่นเด็กจะใช้ประสาทสัมผัสต่าง ๆ ฝึกการใช้ภาษา ฝึกการแก้ปัญหา เรียนรู้การปรับตัว และได้ผ่อนคลายความตึงเครียด พ่อแม่และครูจึงควรเข้าใจในคุณค่าของการเล่น เตรียมอุปกรณ์และกิจกรรมการเล่นให้เหมาะสมเพื่อให้การเล่นเกิดประโยชน์แก่เด็กมากที่สุด

4. การฝึกทางภาษา ประสบการณ์ทางภาษาโดยเฉพาะการฟังและการพูดเป็นสิ่งที่มีความสำคัญต่อพัฒนาการด้านสติปัญญา อารมณ์ จิตใจ และสังคมของเด็กมาก การที่พ่อแม่พูดคุยกับลูกตั้งแต่ลูกยังพูดไม่ได้ ลูกก็เหมือนเป็นสิ่งเหลวไหล แต่ที่จริงแล้วเป็นสิ่งที่ควรกระทำอย่างยิ่ง เมื่อเด็กโตขึ้นเด็กควรได้รับประสบการณ์ทางภาษาจากการรู้จักชื่อ สิ่งของ บุคคล สิ่งที่ทำในชีวิตประจำวัน เช่น ฟังเพลง ร้องเพลง ฟังนิทาน และเรื่องราวต่าง ๆ เมื่อเด็กอยู่ในวัย 3-6 ขวบเด็กจะมีความสนใจในการฟังและพูดมากขึ้น ฉะนั้นผู้ใหญ่ควรฟังเด็กเล่าเรื่องที่เขาสงสัยตอบคำถามของเด็กรับฟังความคิดเห็นของเด็กเสมอ ควรหาหนังสือนิทานมาอ่านให้เด็กฟัง หากภาพให้เด็กดูและชวนเด็กพูดคุย การตอบและถามคำถามเด็ก การเล่นเกมที่เด็กต้องใช้ภาษา เป็นสิ่งที่พ่อแม่และครูควรนำมาใช้กับเด็กในวัยนี้มากที่สุด การที่เด็กมีพัฒนาการด้านภาษาดีเป็นสิ่งสำคัญมากเพราะเด็กจะสามารถบอกความรู้สึกนึกคิดและความต้องการของตนได้ ผู้ใหญ่ก็จะสามารถสอนสิ่งต่าง ๆ ตามเหตุและผลเป็นการวางพื้นฐานของการใช้ภาษาและความคิดอย่างมีเหตุผลซึ่งมีความสำคัญต่อการเรียนรู้ของเด็กในด้านอื่น ๆ อย่างยิ่ง

5. ภาวะแวดล้อม สิ่งสำคัญอีกประการหนึ่งที่ส่งเสริม หรือสกัดกั้นพัฒนาการเด็ก คือสิ่งแวดล้อมของเด็กทั้งที่บ้านและที่โรงเรียน สิ่งแวดล้อมที่สำคัญต่อเด็กอย่างยิ่งคือตัวบุคคลซึ่งได้แก่ พ่อแม่และครู ครอบครัวมีความสัมพันธ์ระหว่างพ่อแม่ลูกอบอุ่นราบรื่น พ่อแม่ยอมรับสภาพและความสามารถของลูก มีความขัดแย้งในการอบรมลูกน้อยที่สุด สุขภาพจิตและกายของพ่อแม่เป็นปกติ จะช่วยให้พัฒนาการของเด็กดำเนินไปได้ดี เมื่อเด็กมาโรงเรียนความสัมพันธ์อันดีระหว่าง

ครูกับเด็กและเด็กกับเด็กมีความสำคัญต่อการพัฒนาทางสังคม อารมณ์ และจิตใจของเด็กมาก ครูจึงเป็นผู้ที่มีความรักความเข้าใจเด็ก เป็นแบบอย่างที่ดีแก่เด็กเพื่อให้เด็กเกิดความรู้สึกอบอุ่นใจ และวางใจในตัวครู กล้าพูด กล้าแสดง สิ่งแวดล้อมที่สำคัญที่สุดสำหรับเด็กคือ ตัวบุคคลที่เด็ก ยึดเป็นตัวแบบ การสอนเด็กให้เก่งให้ดีนั้นวิธีที่ดีก็คือการเป็นตัวอย่างที่ดีแก่เด็ก กิริยาท่าทาง การกระทำทุกอย่างของ ผู้ใหญ่เป็นสื่อให้เด็กเลียนแบบ ฉะนั้นเมื่อเด็กทำผิด สิ่งแรกที่ผู้ใหญ่ ควรพิจารณาคือ สิ่งแวดล้อมของเด็ก การแก้ปัญหาจึงต้องแก้ที่สิ่งแวดล้อมหรือตัวผู้ใหญ่ด้วย ไม่ใช่ ที่ตัวเด็กเพียงอย่างเดียว

4.6.3 การส่งเสริมพัฒนาการด้านต่าง ๆ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (2531 ก : 12 – 24) กล่าวว่า วัฒนาการเด็ก อาจแบ่งเป็นสี่ด้าน คือ ด้านร่างกาย สังคม อารมณ์ – จิตใจ และ สติปัญญา ด้านที่สังเกตเห็น ได้ชัดเจน คือ ด้านร่างกาย ซึ่งหมายถึงความสามารถในการทำงานของกล้ามเนื้อใหญ่ที่ใช้ใน การเคลื่อนไหว ทรงตัว ยืน วิ่ง รวมทั้งความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็ก ประสาทสัมผัส พัฒนาการด้านสังคม ได้แก่ ความสามารถของเด็กในการช่วยตนเอง และปรับตัวในการเล่นหรือ อยู่กับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข พัฒนาการด้านอารมณ์ เป็นเรื่องของอารมณ์ที่เด็กมีความรู้สึกต่าง ๆ เช่น รัก สนใจ เกลียด ไม่พอใจ โดยที่เด็กรู้จักควบคุมการแสดงออกอย่างเหมาะสมกับวัย และสถานการณ์ พัฒนาการด้านสติปัญญา หมายถึง ความสามารถของเด็กในการรับรู้ การเข้าใจ สิ่งต่าง ๆ การใช้เหตุผล การแก้ปัญหา ซึ่งแสดงออกโดยการใช้ภาษาในการสื่อความหมายเป็น ส่วนใหญ่

4.6.4 การส่งเสริมพัฒนาการทางด้านร่างกาย

พื้นฐานของการมีพัฒนาการด้านร่างกายที่ดีนั้น คือ การได้รับปริมาณสารอาหารครบถ้วน ตามความต้องการของร่างกาย เพื่ออวัยวะทุกส่วนโดยเฉพาะสมองได้เจริญเติบโตอย่างปกติ อาหาร จึงเป็นเรื่องที่เด็กควรได้รับการดูแลเอาใจใส่อย่างดี เพราะถ้าเด็กได้รับสารอาหารไม่เพียงพอ ในระยะนี้การเจริญเติบโตของสมองจะเป็นไปอย่างล่าช้า เด็กที่สมองเจริญเติบโตช้า จะเรียนรู้เข้าใจ จดจำสิ่งต่าง ๆ ได้น้อยกว่าเด็กที่สมองเจริญเติบโตตามปกติ นอกจากนี้เราจะสังเกตได้ว่า เด็กที่ ขาดอาหารจะมีอาการหิวโหย อ่อนเพลีย กระวนกระวาย ทำให้ไม่มีสมาธิที่ดี ไม่มีความสนใจ ขาดความกระตือรือร้น ซึ่งเป็นเหตุที่ทำให้เด็กเรียนไม่ทันเพื่อน เกิดความท้อถอยและขาด ความเชื่อมั่นในตนเอง

เมื่อเด็กมาโรงเรียน อาหารกลางวันเป็นมื้อสำคัญของเด็ก โรงเรียนควรจะให้เด็กมีโครงการอาหารกลางวันหรือช่วยเหลือแนะนำให้ผู้ปกครองตระหนักถึงการจัดหาอาหารให้เด็กมารับประทาน เนื่องจากเด็กวัยนี้ใช้พลังงานในการเล่นและเคลื่อนไหวอยู่เสมอ การจัดอาหารว่างระหว่างมื้อ เช่น ผลไม้ หรือนม จะทำให้เด็กได้รับสารอาหารเพิ่มขึ้น และมีการเจริญเติบโตแข็งแรงดีขึ้น นอกจากอาหารแล้ว เด็กที่ร่างกายเจริญเติบโตแข็งแรงดี จำเป็นต้องมีการออกกำลังกายและการพักผ่อนอย่างเหมาะสมด้วยการให้โอกาสแก่เด็กได้เล่นด้วยการวิ่ง กระโดด ปีนป่าย โดยจัดเตรียมเครื่องเล่น ที่ปลอดภัย เป็นการส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกายที่ดี

การเอาใจใส่ดูแลเมื่อเด็กเจ็บป่วยก็เป็นเรื่องที่สำคัญเช่นกัน เพราะเป็นเหตุให้การเจริญเติบโตของเด็กชะงักได้ ฉะนั้นการดูแลเด็กให้มีสุขภาพดีอยู่เสมอจะช่วยให้เด็กมีความต้านทานโรคได้ดี

อนึ่ง เรื่องของการป้องกันอันตรายอุบัติเหตุเป็นเรื่องที่ผู้ปกครองและครูจะต้องเอาใจใส่ อุบัติเหตุบางอย่างอาจทำให้เด็กเจ็บป่วยพิการหรือเสียชีวิตได้ อุบัติเหตุที่เด็กวัย 3 – 6 ขวบได้รับมักเป็นอุบัติเหตุจากสารเคมี พิษ ไฟไหม้ น้ำร้อนลวก การพลัดตกจากที่สูง ของมีคม เครื่องไฟฟ้า ยา สถานที่ลื่นไถล บ่อน้ำ คู่น้ำ เป็นต้น

การที่ทราบว่าเด็กเจริญเติบโตสมวัยหรือไม่ทำได้โดยการชั่งน้ำหนักมาตรฐานของกรมอนามัย สามารถใช้เป็นเกณฑ์เทียบได้ว่าเด็กที่มีอายุใด ควรจะมีน้ำหนักเท่าไร จะถือว่าปกติ ถ้าเด็กมีน้ำหนักต่ำกว่าเกณฑ์ปกติ แสดงว่ามีปัญหาซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นเรื่องของการขาดอาหารหรือจากโรคภัยไข้เจ็บ ถ้าหากทิ้งไว้จนถึงขั้นรุนแรงพัฒนาการด้านต่าง ๆ จะชะงักไปด้วย

4.6.5 การส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญา

พัฒนาการด้านสติปัญญา หมายถึง ความสามารถในการจำ การรู้สึก การรู้คิด การใช้เหตุผล และการแก้ปัญหา การที่เด็กมีความสามารถดังกล่าวได้จำเป็นต้องมีการพัฒนาไปตามขั้นตอน ซึ่งเริ่มด้วยการรับรู้สิ่งต่าง ๆ ด้วยการใช้ประสาทสัมผัสทั้ง 5 คือการจับต้อง การเห็น การได้ยิน การรู้รส และการได้กลิ่น เด็กที่ได้รับสิ่งกระตุ้นเร้าประสาทสัมผัสทั้ง 5 มาก จะมีความสามารถทางสติปัญญาสูงกว่าเด็กปกติที่ได้รับสิ่งกระตุ้นเร้าน้อย

ตามธรรมชาติแล้วเด็กมีสัญชาตญาณที่จะเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ อยู่ตลอดเวลา หากผู้ใหญ่ไม่ไปขัดขวางหรือทำให้เด็กเกิดความเบื่อหน่ายเสียก่อน เด็กจะมีการพัฒนาทางสติปัญญาอย่างรวดเร็ว การกระตุ้นเร้าประสาทสัมผัสทั้ง 5 ของเด็กเพื่อให้เกิดการพัฒนาทางสติปัญญานั้นแตกต่างกันตามวัยของเด็ก เช่น เด็กแรกเกิดถึง 6 เดือน การกระตุ้นเร้าทางการสัมผัสจำเป็นต้องการเห็นและ

การได้ยินเป็นสิ่งสำคัญมาก พ่อแม่จึงควรหาของที่มีสีสันมาห้อยแขวนให้เด็กดู โอบอุ้มพูดคุยกับลูกด้วยความรัก จะทำให้เด็กได้ใช้ประสาทสัมผัสหลาย ๆ ด้านอยู่เสมอ

เด็กอายุ 3-6 ขวบ เป็นเด็กที่อยู่ในวัยที่มีความสามารถในการใช้ภาษาดีขึ้นมาก เด็กจะรู้จักคำและความหมายของคำมากขึ้น รู้จักเล่าเรื่องสั้น ๆ และสามารถเขียนภาพที่มีรายละเอียดเพิ่มขึ้น ถ้าเราสังเกตการเล่นของเด็กวัยนี้ จะเห็นว่าเด็กมีความคิดริเริ่มในสิ่งที่เขาทำ เช่น การต่อบล็อกเป็นรูปต่าง ๆ การใช้คำพูดตามจินตนาการ และการเล่นสมมติ เป็นต้น เด็กจะมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์มากขึ้นหรือน้อยลง ขึ้นอยู่กับการเปิดโอกาสให้เด็กเป็นตัวของตัวเองให้มีอิสระในการเล่น การจัดหาสิ่งแวดล้อม และอุปกรณ์บางอย่างไว้ให้เด็ก เช่น ขวดพลาสติก กล่องกระดาษของเหล่านี้เป็นของเล่นที่ส่งเสริมจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ให้กับเด็กได้อย่างดี ของเล่นที่ส่งเสริมสติปัญญาให้เด็กควรเป็นสิ่งที่เด็กเล่นแล้วมีโอกาสเรียนรู้ในเรื่อง ขนาด สี น้ำหนัก รูปร่าง เพื่อให้เด็กมีโอกาสเรียนรู้และสังเกตมากขึ้น อันเป็นพื้นฐานในการเรียนภาษา คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์เมื่อ เด็กโตขึ้น

4.6.6 การส่งเสริมพัฒนาการด้านสังคม

พื้นฐานของการมีพัฒนาการด้านสังคมที่ดีเริ่มต้นที่การอบรมเลี้ยงดูเด็กตั้งแต่เด็กอยู่ในวัยทารก วัยนี้เป็นวัยที่เด็กต้องการความรัก ความอบอุ่น และความปลอดภัย เมื่อเด็กอายุ 1-3 ขวบ เด็กจะต้องการโอกาสแสดงความสามารถต่าง ๆ ด้วยตนเอง เช่น การเดิน วิ่ง แอ่งตัว รับประทานอาหาร เป็นต้น การที่ผู้ใหญ่ให้โอกาสเด็กช่วยตัวเอง จะทำให้เด็กมีความรู้สึกที่ดีต่อตัวเอง ฉะนั้นเมื่อเด็กทำอะไรได้ ผู้ใหญ่ต้องชมเด็กเพื่อให้เด็กมีกำลังใจ มีความกล้าและภาคภูมิใจในตัวเอง

เมื่อเด็กอยู่ในวัย 3 - 6 ขวบ เด็กจะอยู่ในวัยเริ่มอยากรู้อยากเห็นโดยการซักถาม สำรวจ ทดลอง การเปิดโอกาสให้เด็กมีอิสระในการใช้ความคิด และแสดงความรู้สึกนึกคิดของเขาจะทำให้เขาเห็นว่าตัวเขามีความสำคัญ และมีความหมายต่อผู้อื่น เช่น ช่วยแม่ถูบ้าน ซักผ้า ช่วยพ่อรดน้ำต้นไม้ สิ่งนี้จะช่วยให้เด็กมีนิสัยส่วนตัว และสังคมที่ดี คือสนใจและชอบช่วยเหลือผู้อื่น ขยันไม่ขี้เกียจ และรู้ว่าตนเองมีประโยชน์การเรียนรู้ทางสังคมของเด็กวัยนี้ คือ การดูแบบอย่างจากผู้อื่นที่อยู่ใกล้ชิด ฉะนั้น ผู้ใหญ่จำเป็นต้องทำตัวเป็นแบบอย่างที่ดี มีเหตุผล และความสม่ำเสมอในการอบรม เด็กวัย 5 - 6 ขวบ จะได้รับประสบการณ์ทางสังคมในการเล่นกับเพื่อน เพื่อเรียนรู้ในเรื่องการ แบ่งปัน แลกเปลี่ยน รอคอย ช่วยเหลือผู้อื่นตามสมควร อีกทั้งยังเป็นการรู้จักปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ และกติกาต่าง ๆ นอกจากนี้เด็กควรจะได้เรียนรู้บทบาท และหน้าที่ของสมาชิกในครอบครัว และบุคคลที่เกี่ยวข้องด้วย

4.6.7 การส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์ – จิตใจ

การส่งเสริมเด็กให้มีพัฒนาการทางอารมณ์ตามปกติ นั้น ผู้ใหญ่ต้องมีความเข้าใจที่ถูกต้อง และปฏิบัติต่อเด็กอย่างเหมาะสมตามโอกาส การที่เด็กแสดงความก้าวร้าวรุนแรงมักจะเกิดจากความโกรธของเด็ก บางครั้งเราจะต้องยอมรับว่าเด็กก็มีความรู้สึกต่าง ๆ ได้ เช่น พอใจ รัก ชอบเกลียด โกรธ จึงต้องพิจารณาว่าพฤติกรรมบางอย่างเป็นพฤติกรรมปกติที่อาจเกิดขึ้นกับเด็กเป็น ครั้งคราวได้ การด่วนตัดสินว่าเด็กผิดและลงโทษเด็กด้วยอารมณ์ โดยไม่ศึกษาสาเหตุจึงเป็นผลเสียต่อเด็กอย่างมาก ทำให้เด็กรู้สึกเก็บกดและหาทางออกกับบุคคลอื่น ๆ และสิ่งต่าง ๆ เช่น รังแกน้อง ทำลายของ ทำร้ายสัตว์ เป็นต้น อารมณ์ที่มั่นคงของผู้ใหญ่เป็นสิ่งจำเป็นในการที่จะทำให้เด็กประพฤติปฏิบัติอย่างถูกต้อง ผู้ใหญ่ไม่ควรวางระเบียบไว้มากเกินไป เมื่อเด็กทำผิดควรสนับสนุนด้วยการยกย่องชมเชย เมื่อต้องการให้เด็กทำอะไรควรใช้วิธีบอกอย่างดี ๆ ด้วยถ้อยคำสุภาพ ไม่ควรออกคำสั่งด้วยอารมณ์เพราะจะทำให้เด็กไม่พอใจและต่อต้านได้

ที่โรงเรียนครูควรเป็นผู้มีบทบาทต่อเด็กมากในเรื่องนี้ ความเข้าใจของครูจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจของเด็ก ๆ ที่มีปัญหาจากที่บ้าน เมื่อมาโรงเรียนครูไม่ทราบและไม่สนใจเด็ก จะทำให้ปัญหาของเด็กลุกลามใหญ่โต และเป็นปัญหาติดตัวที่แก้ไขได้ยาก หรือหมดทางแก้ไข

ดังนั้นโรงเรียนจึงเป็นสถาบันที่มีผลต่อพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน เพราะเด็กที่อยู่ในวัยนี้จะใช้เวลาส่วนใหญ่อยู่ที่โรงเรียน การดำเนินการของโรงเรียนทั้งสิ่งแวดล้อม บุคลากร การเรียนการสอนและอื่น ๆ ย่อมมีอิทธิพลโดยตรงต่อพัฒนาการของเด็กในทุกด้าน

สุรางค์ โคว์ตระกูล (2533 : 57 – 61) ได้กล่าวถึง ลักษณะพัฒนาการของเด็กก่อนบุคล (อายุ 3 – 6 ปี) ไว้ดังนี้

1. พัฒนาการทางร่างกาย

พัฒนาการทางด้านร่างกายของเด็กวัยนี้มีความก้าวหน้ามาก ทั้งทางด้านรูปร่างโดยทั่วไป ทั้งกล้ามเนื้อ และกระดูก ซึ่งสรุปได้ทั่ว ๆ ไปดังนี้

1.1 เด็กวัยนี้สามารถที่จะบังคับการเคลื่อนไหวของร่างกายได้ดี เดินได้อย่างคล่องแคล่ว และสามารถวิ่งและกระโดดได้ ฉะนั้น เด็กวัยนี้จะไม่ค่อยอยู่นิ่ง จึงจำเป็นที่ครูจะต้องจัดกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้เด็กได้วิ่ง ปีนป่าย และกระโดด แต่ไม่ควรจะให้อิสระมาก ครูควรจัดกิจกรรมที่ครูสามารถควบคุมดูแลได้อย่างทั่วถึง และเนื่องจากเด็กวัยนี้ใช้พลังงานมากในการกระโดด ปีนป่าย และวิ่ง ครูจึงจำเป็นที่จะต้องจัดตารางสอนให้เด็กพักผ่อนด้วย

1.2 พัฒนาการของกล้ามเนื้อใหญ่ มีความก้าวหน้ามากกว่าพัฒนากล้ามเนื้อย่อย ฉะนั้น จะเห็นได้จากเด็กเล็กที่อายุราว ๆ 3 – 4 ปี จะจับดินสอไม่ถนัด แต่ก็ยังสามารถที่จะวาด วงกลม หรือรูปทรงเรขาคณิตบางอย่างได้แต่ไม่เรียบนัก แต่ยิ่งเด็กอายุมากขึ้น ก็จะสามารถทำได้ดี ขึ้นตามลำดับ ความแตกต่างระหว่างบุคคลจะเห็นได้ชัดในทักษะบางอย่าง เช่น ผูกเชือกกรองเท้า หรือติดกระดุมเสื้อ ครูควรพยายามที่จะหลีกเลี่ยงกิจกรรมที่เด็กจะต้องใช้กล้ามเนื้อย่อย

1.3 ความสัมพันธ์ระหว่างตาและมือยังไม่สมบูรณ์นัก เด็กวัยนี้ยังมีความลำบาก ในการที่จะโฟกัสสายตา หรือเพ่งดูวัตถุที่เล็ก ๆ การจัดกิจกรรมสำหรับเด็กวัยนี้จึงควรพยายาม หลีกเลี่ยงงานที่ต้องการความละเอียด ประเด็นตัวหนังสือที่เขียนให้เด็กวัยนี้อ่านควรจะเป็นตัวโต ๆ

1.4 ความแตกต่างระหว่างเพศ เกี่ยวกับพัฒนาการทางด้านร่างกาย จะเห็นได้ชัด โดยทั่วไปเด็กชายจะมีรูปร่างโตกว่าเด็กหญิง แต่เด็กหญิงมีความก้าวหน้าทางพัฒนาการ ทางด้านร่างกาย มากกว่าทุกด้าน เป็นต้นว่า พัฒนาการทางกล้ามเนื้อย่อย สามารถจับของเล็ก ได้ดีกว่าเด็กชายมาก ครูควรระวังไม่ให้มีการแข่งขันระหว่างเด็กชายและเด็กหญิง เกี่ยวกับทักษะ ที่จะต้องใช้กล้ามเนื้อย่อย

1.5 แม้ว่าเด็กวัยนี้จะสามารถใช้ส่วนต่าง ๆ ของร่างกายได้ดีขึ้นตามอายุ เช่น ในการ โยนลูกบอล เด็ก 3 ขวบจะยังทำไม่ได้ แต่ประมาณร้อยละ 20 ของเด็กอายุ 4 ขวบ จะทำได้ดี และ เมื่ออายุ 5 ขวบ จะทำได้ราว ๆ ร้อยละ 74 ความสามารถในการปีนและกระโดดก็จะเป็นไปตาม อายุ แต่สิ่งที่ควรระวังในวัยนี้ก็คือ ศีรษะ เพราะกระดูกกะโหลกศีรษะของเด็กยังอ่อน เวลา ศีรษะกระแทกของแข็งหรือในการสู้กันโดยให้ส่วนศีรษะกระแทกกัน ก็อาจจะเป็นอันตรายด้วย ครูจะต้องอธิบายให้เด็กในวัยนี้ฟังเพื่อเด็กเองก็จะได้รับรู้จักระวังตนเอง

1.6 ความถนัดในการใช้มือของเด็ก จะเห็นได้ชัดในวัยนี้ เด็กที่ถนัดมือซ้ายมักจะ ถูกล้อเลียน หรืออาจจะถูกพ่อแม่บังคับให้ใช้มือขวา ครูควรสังเกตความถนัดของเด็กและควร จะอธิบายให้เด็กที่ถนัดซ้ายและเพื่อน ๆ ทราบว่าการถนัดซ้ายเป็นของธรรมดา คนถนัดซ้ายไม่ได้ ผิดปกติด้วยการยกตัวอย่างบุคคลที่เก่งและมีชื่อเสียง เช่น ไมเคิล แอนเจโล ศิลปินของ อิตาลี ที่มีชื่อเสียงของโลก

2. พัฒนาการทางเชาวน์ปัญญา

พัฒนาการทางเชาวน์ปัญญาโดยทั่วไปขอให้อ่านทฤษฎีของพียาเจต์ สำหรับ ลักษณะเฉพาะของพัฒนาการทางเชาวน์ปัญญาในวัยนี้ มีดังต่อไปนี้

2.1 เด็กวัยอนุบาลเป็นวัยที่ใช้สัญลักษณ์ได้ สามารถที่จะใช้สัญลักษณ์แทนสิ่งของวัตถุ และสถานที่ได้ มีทักษะในการใช้ภาษาอธิบายสิ่งต่าง ๆ ได้ สามารถที่จะอธิบายประสบการณ์ของตนได้ ฉะนั้น การจัดกิจกรรมให้เด็กมีโอกาสมานำเสนอประสบการณ์ให้เพื่อนร่วมชั้นฟัง แต่ครูควรพยายามส่งเสริมให้ทุกคนมีโอกาสเท่ากัน

2.2 เด็กวัยนี้สามารถที่จะวาดภาพพจน์ในใจได้ การใช้ความคิดคำนึงหรือการสร้างจินตนาการและการประดิษฐ์ เป็นลักษณะพิเศษของเด็กในวัยนี้ ถ้าครูจะส่งเสริมให้เด็กใช้การคิดประดิษฐ์ในการเล่าเรื่อง หรือการวาดภาพ ก็จะช่วยพัฒนาการด้านนี้ของเด็ก แต่บางครั้งเด็กอาจจะไม่สามารถแยกสิ่งที่ตนสร้างจากความคิดคำนึงจากความจริง ครูจะต้องพยายามช่วยแต่ไม่ควรจะใช้การลงโทษเด็กว่าไม่พูดความจริง เพราะจะทำให้เป็นการทำลายความคิดคำนึงของเด็กโดยทางอ้อม

2.3 เด็กในวัยนี้เป็นวัยที่มีความตั้งใจที่ละอย่าง หรือยังไม่มีความสามารถที่จะพิจารณาหลาย ๆ อย่างผสมกัน ซึ่ง พือาเจต์ กล่าวว่า เด็กจะไม่สามารถที่จะแบ่งกลุ่มโดยใช้เกณฑ์หลาย ๆ อย่างปนกัน ยกตัวอย่างการแบ่งกลุ่มของวัตถุที่มีรูปร่างทรงเรขาคณิตต่าง ๆ กัน เช่น สามเหลี่ยม วงกลม ฯลฯ จะต้องแบ่งโดยใช้รูปร่างอย่างเดียว เช่น สามเหลี่ยมอยู่ด้วยกัน และวงกลมอยู่กลุ่มเดียวกัน ถ้าผู้ใหญ่จะรวมวงกลมและสามเหลี่ยมผสมกัน โดยยึดสีเดียวกัน เป็นเกณฑ์ เด็กวัยนี้จะไม่เห็นด้วย

2.4 ความเข้าใจของเด็กเกี่ยวกับการเปรียบเทียบน้ำหนัก ปริมาตร และความยาว ยังคงค่อนข้างสับสน ดังที่ พือาเจต์ (1989 : 824-A) กล่าวว่า เด็กยังไม่มีความเข้าใจเกี่ยวกับความคงตัวของสสาร (Conservation) และความสามารถในการจัดลำดับ (Seriation) การตัดสินใจของเด็กในวัยนี้ขึ้นกับการรับรู้ ยังไม่รู้จักใช้เหตุผล

ครูที่สอนเด็กในวัยนี้จะสามารถช่วยให้เด็กมีพัฒนาการทางเชาวนปัญญาส่งเสริมให้เด็กมีสมรรถภาพ โดยพยายามเปิดโอกาสให้เด็กวัยนี้มีประสบการณ์ค้นคว้า สำรวจสิ่งแวดล้อมและสนับสนุนให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับครู และเพื่อนวัยเดียวกัน และพยายามให้ข้อมูลย้อนกลับเวลาที่เด็กทำถูกหรือประสบความสำเร็จ และพยายามตั้งความคาดหวังในสัมฤทธิ์ผลให้เหมาะสมกับความสามารถของเด็กแต่ละคน

3. พัฒนาการทางบุคลิกภาพ

เด็กวัยนี้เป็นวัยที่นักจิตวิทยาพัฒนาการอีริกสัน (Erikson) เรียกว่า เป็นวัยการเป็นผู้คิดริเริ่ม – การรู้สึกละอาย (Initiative vs Guilt) เป็นวัยที่เต็มไปด้วยพลังงานที่จะเริ่มงาน มีความคิดริเริ่มที่จะทำสิ่งใหม่ ๆ ชอบประกอบกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยตนเองอย่างอิสระ ผู้ใหญ่ เช่น บิดา มารดา

หรือครู ควรจะพยายามช่วยเหลือสนับสนุนมากกว่าดุหรือห้าม เพราะการดุและห้ามอาจจะทำให้เด็กมีความขัดแย้งในใจและรู้สึกผิด ทำให้เด็กเก็บกดความคิดริเริ่ม ฟรอยด์ ได้กล่าวว่า เป็นวัยที่เด็กมีปมเอดิปัส และพยายามที่จะหาวิธีแก้ปัญหาคความขัดแย้งในใจ โดยการเลียนแบบพฤติกรรมพ่อหรือแม่ที่มีเพศเดียวกับตน ฉะนั้น ในระยะสุดท้ายของวัยอนุบาลราว ๆ 5 ขวบ เด็กชายและหญิงจะเริ่มแสดงพฤติกรรมที่บ่งถึงความแตกต่างระหว่างเพศ

สรุป พัฒนาการเด็กจะเกิดขึ้นได้ดีต้องอาศัยสิ่งเร้า เพื่อให้การเจริญเติบโตสัมพันธ์ไปกับพัฒนาการของเด็กด้วย โดยมีปัจจัย คือ อาหาร ความรักความเอาใจใส่ การเล่น การฝึกทางภาษา ภาวะแวดล้อม

ทฤษฎีเกี่ยวกับความต้องการ

แมคคอมมิก (McCormick และคณะ 1980: อ้างถึงใน กษกร เบ้าสุวรรณ) กล่าวว่า ความต้องการเป็นส่วนหนึ่งของทัศนคติที่เกิดจากสมาชิกในองค์กร เป็นทัศนคติของบุคคลที่มีต่องาน หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งว่าเป็นความรักต่องานที่ตนปฏิบัติ

ฮอยและมิสเกล (Hoy และ Miskel : 1997) กล่าวว่า ความต้องการในความรู้สึกที่ดีต่องานซึ่งมักเกี่ยวข้องกับคุณค่าและความต้องการของแต่ละบุคคลด้วย และ มาลี บะวงษ์ (2534 : 12) ได้สรุปความเห็นว่าคุณค่าความต้องการนั้น หมายถึง ความรู้สึกชอบและเต็มใจที่จะปฏิบัติงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การมีความสุขที่ได้ทำงานและไม่อยากลาออกจากหน้าที่การงานนี้ รวมทั้งพอใจในผลประโยชน์ตอบแทนที่จะได้รับจากการปฏิบัติงานนี้ ดังนั้น ความต้องการจึงเป็นความรู้สึกที่ดีมีต่องานที่ทำอยู่นั่นเอง

กูด (Good อ้างถึงใน ปราณี ศรีใส, 2524) ได้ให้ความหมายของความต้องการไว้ว่า

1. ทัศนคติและความรู้สึกของครูที่เกี่ยวกับหน้าที่ ความรับผิดชอบ เป้าหมาย ผู้บังคับบัญชา และเพื่อนร่วมงาน

2. สถานภาพทางจิตใจของครูที่มีต่องาน ซึ่งอาจได้รับอิทธิพลจากปัจจัยต่าง ๆ เช่น ปัจจัยในความพึงพอใจของรายได้ สถานภาพให้ออกจากงาน การลาป่วย การให้บำเหน็จบำนาญ การมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและการบริหาร โอกาสก้าวหน้าและสติปัญญาการสร้างสรรค์ที่เกิดจากการควบคุมการปฏิบัติงาน

นักการศึกษาหลายท่านทำการศึกษาเกี่ยวกับความต้องการในการปฏิบัติงาน ซึ่งมีนักคิดหลายท่านได้นำเสนอไว้ดังนี้

1. ทฤษฎีลำดับความต้องการของ มาสโลว์ (Maslow's Hierarchy of Needs)
 2. ทฤษฎีจูงใจคำจูงใจของ เฮิซเบิร์ก (Herzberg, The Motivation-Hygiene Theory)
 3. ทฤษฎีแรงจูงใจทางด้านการสำเร็จของ แมคเคนแลนด์ (McClelland's Achievement Motivation Theory)
 4. ทฤษฎีความต้องการของ อัลเดอร์เฟอร์ (Alderter's Existence Relatedness Growth Theory)
- มาสโลว์ (Maslow อ้างถึงใน สมพงษ์ เกษมสิน, 2521) ได้ตัดสินใจคิดทฤษฎีการจูงใจขึ้น (A Theory of Human Motivation) โดยได้ตั้งสมมติฐานเกี่ยวกับพฤติกรรมมนุษย์ไว้ดังนี้
1. มนุษย์มีความต้องการและความต้องการมีอยู่เสมอและไม่มีวันสิ้นสุด
 2. ความต้องการที่ได้รับการตอบสนองแล้วจะไม่เป็นการจูงใจสำหรับพฤติกรรมอีกต่อไป
 3. ความต้องการของมนุษย์มีเป็นลำดับความสำคัญ (A Hierarchy of Needs) กล่าวคือ เมื่อความต้องการในระดับต่ำได้รับการตอบสนองแล้ว ความต้องการระดับสูงก็ถูกเรียกร้องให้มีการตอบสนองทันที

มาสโลว์ (Maslow) ได้จัดลำดับชั้นความต้องการของมนุษย์ไว้ 5 ชั้น ดังนี้คือ

ขั้นที่ 1 ความต้องการทางด้านร่างกาย (Physiological needs) เป็นความต้องการขั้นพื้นฐานของมนุษย์เพื่อการดำรงชีวิต ได้แก่ อาหาร เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย และยารักษาโรค

ขั้นที่ 2 ความต้องการความปลอดภัย (Safety Needs) เป็นความต้องการที่ได้รับการคุ้มครองภัยต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับร่างกาย ความมั่นคงในด้านเศรษฐกิจ การงานและสถานะทางสังคม

ขั้นที่ 3 ความต้องการทางสังคม (Social or belonging needs) เป็นความต้องการที่จะอยู่ร่วมกัน การได้รับการยอมรับจากบุคคลอื่นและเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มทางสังคม

ขั้นที่ 4 ความต้องการที่จะได้รับการยกย่องในสังคม (Esteem or egoistic needs) เป็นความต้องการเกี่ยวกับความเชื่อมั่นในตนเอง ความสำเร็จ ความรู้ ความสามารถ รวมทั้งความต้องการให้บุคคลอื่นยกย่องสรรเสริญหรือเป็นที่ยอมรับในสังคม

ขั้นที่ 5 ความต้องการที่จะได้รับความสำเร็จตามความนึกคิด (Self-actualization needs) เป็นความต้องการขั้นสูงสุดของมนุษย์ เป็นความต้องการที่อยากจะให้เกิดความสำเร็จในการทำงานในทุกสิ่งทุกอย่างตามความนึกคิด

สรุป จากทฤษฎีลำดับชั้นความต้องการของ มาสโลว์ (Maslow) แสดงให้เห็นว่ามนุษย์ทุกคนมีความต้องการอยู่เสมอและไม่มีวันสิ้นสุด โดยมนุษย์จะแสวงหาความต้องการตามลำดับซึ่งมีอยู่

5 ระดับ เริ่มตั้งแต่ความต้องการขั้นพื้นฐานไปจนถึงความต้องการขั้นสูงสุด คือ ความสำเร็จในชีวิต ดังนั้น ทฤษฎีนี้จึงนับว่ามีความสำคัญในการจูงใจบุคคลเพื่อให้เกิดความพึงพอใจในการทำงาน เพราะหากผู้บริหารทราบความต้องการของบุคคลนั้นอยู่ในขั้นใด การทำให้เกิดความพึงพอใจในงานย่อมทำได้ไม่ยากนัก

2. ทฤษฎีจูงใจ-ค่าจูน ของ เฮิสเบิร์ก (Herzberg , The Motivation-Hygiene Theory)

เฮิสเบิร์ก (Herzberg อ้างถึงใน จารุวรรณ พุทธิบัณฑิต, 2538) ได้ชี้ให้เห็นถึงความต้องการของคนเบื้องต้นในการทำงานว่ามีอยู่ 2 อย่างได้แก่

2.1 ความต้องการที่จะใช้ความสามารถเพื่อให้เกิดความก้าวหน้า ความต้องการเหล่านี้จะตอบสนองได้จากปัจจัยตัวกระตุ้นประเภทต่าง ๆ ได้แก่ ปัจจัยจูงใจ (Motivation factors)

2.2 ความต้องการที่จะหลีกเลี่ยงจากความไม่พอใจในสภาพแวดล้อมของการทำงาน ความต้องการเหล่านี้จะตอบสนองได้จากปัจจัยทางด้านสภาพแวดล้อมประเภทต่าง ๆ ได้แก่ ปัจจัยค่าจูน (Hygiene factors)

ปัจจัยจูงใจ หมายถึง ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับงานโดยตรงเพื่อจูงใจให้คนชอบและรักงานที่ปฏิบัติ เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ได้แก่

- การได้รับการยอมรับนับถือ (Recognition) หมายถึง การได้รับการยอมรับนับถือไม่ว่าจากผู้บังคับบัญชา เพื่อนร่วมงาน ผู้มาขอคำปรึกษา บุคคลในหน่วยงานซึ่งอาจอยู่ในรูปของการยกย่องชมเชย แสดงความยินดี การให้กำลังใจหรือการแสดงออกอื่นใดที่ทำให้เห็นถึงการยอมรับในความสามารถ

- ความสำเร็จในงาน (Achievement) หมายถึง การที่บุคคลมีความสามารถในการแก้ปัญหาต่าง ๆ การรู้จักป้องกันปัญหาที่จะเกิดขึ้น ครั้งเมื่อผลงานสำเร็จจึงเกิดความรู้สึกพอใจในความสำเร็จของงานนั้น

- ความก้าวหน้า (Advancement) หมายถึง ได้รับเลื่อนขั้นเลื่อนตำแหน่งให้สูงขึ้น มีโอกาสได้ศึกษาเพื่อหาความรู้เพิ่มเติมหรือได้รับการฝึกอบรมและดูงาน

- ความรับผิดชอบ (Responsibility) หมายถึง ความพึงพอใจที่เกิดขึ้นจากการได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบงานใหม่ ๆ และมีอำนาจในการรับผิดชอบได้อย่างเต็มที่ ไม่มีการตรวจหรือควบคุมอย่างใกล้ชิด

- ลักษณะของงานที่ปฏิบัติ (Work itself) หมายถึง งานที่น่าสนใจ งานที่ต้องอาศัยความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ทำทนายให้ต้องลงมือทำหรือเป็นงานที่มีลักษณะทำตั้งแต่ต้นจนจบ ได้โดยลำพังผู้เดียว

ปัจจัยค่าจ้างหรือปัจจัยสุขอนามัย หมายถึง ปัจจัยที่จะค่าจ้างให้แรงจูงใจในการทำงานของบุคคลมีอยู่ตลอดเวลา ถ้าไม่มีหรือมีในลักษณะที่ไม่สอดคล้องกับบุคคลในองค์การบุคคลในองค์การจะเกิดความไม่ชอบงานขึ้น ได้แก่

- โอกาสที่จะได้รับความก้าวหน้าในอนาคต (Possibility of growth) หมายถึง การที่บุคคลได้รับการแต่งตั้ง เลื่อนตำแหน่งภายในหน่วยงาน การได้รับการพัฒนาความรู้ความสามารถและทักษะจากการปฏิบัติงาน

- เงินเดือน (Salary) หมายถึง เงินเดือนและการเลื่อนขึ้นเงินเดือนในหน่วยงานนั้นเป็นที่พอใจของบุคคลที่ทำงาน

- ความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชา ผู้ใต้บังคับบัญชา เพื่อนร่วมงาน (Inter personal relation superior, subordinate, peers) หมายถึง การติดต่อไม่ว่าจะเป็นปฏิภริยาหรือวาทาที่แสดงถึงความสัมพันธ์อันดีต่อกัน สามารถทำงานร่วมกัน มีความเข้าใจซึ่งกันและกันอย่างดี

- การนิเทศงาน (Supervision) หมายถึง การให้ความช่วยเหลือแนะนำการติดตามและการตรวจสอบ การส่งเสริมศักยภาพ ส่วนบุคคลและการใช้บทบาทความเป็นผู้นำในการนิเทศ

- นโยบายและการบริหาร (Company policy and administration) หมายถึง นโยบายและการบริหารงานขององค์การที่มีประสิทธิภาพ

- สภาพการทำงาน (Working conditions) หมายถึง สภาพทางกายภาพของงาน เช่น แสง เสียง อากาศ ชั่วโมงการทำงาน รวมทั้งลักษณะของสิ่งแวดล้อมอื่น ๆ เช่น อุปกรณ์หรือเครื่องมือ

- ความเป็นอยู่ส่วนตัว (Factors in personal life) หมายถึง ความรู้สึกที่ดีหรือไม่ดีอันเป็นผลที่ได้รับจากงานในหน้าที่

- สถานะทางอาชีพ (Status) หมายถึง อาชีพนั้นเป็นที่ยอมรับนับถือของสังคม มีเกียรติและศักดิ์ศรี

- ความมั่นคงในงาน (Job security) หมายถึง ความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อความมั่นคงในการทำงาน ความยั่งยืนของอาชีพหรือความมั่นคงขององค์การ

สรุป ทฤษฎีจูงใจ-ค้ำจุน ของเฮิสเบิร์ก (Herzberg) ประกอบด้วย ปัจจัยจูงใจและปัจจัยค้ำจุน โดยปัจจัยจูงใจเป็นปัจจัยที่กระตุ้นให้คนปฏิบัติงานด้วยความพึงพอใจ ส่วนปัจจัยค้ำจุนเป็นปัจจัย ที่รักษาแรงจูงใจในการทำงานให้มียู่ตลอดเวลา เป็นปัจจัยที่ช่วยให้คนหลีกเลี่ยงจากสิ่งที่ทำให้ เกิดความไม่พอใจในงาน ดังนั้น จะเห็นว่าทฤษฎีนี้มีประโยชน์และจำเป็นต่อผู้บริหารไม่น้อย เพราะทำให้ทราบว่าสิ่งใดทำให้ผู้ได้บังคับบัญชามีความพึงพอใจในงานหรือสิ่งใดก่อให้เกิดความไม่พึงพอใจในการทำงาน

3. ทฤษฎีแรงจูงใจทางด้านการสำเร็จของ แมคเคนแลนด์ (McClelland's Achievement Motivation Theory)

แมคเคนแลนด์ (McClelland อ้างถึงใน กรองแก้ว อยู่สุข, 2535) ได้ศึกษาเรื่องความต้องการของคน เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแรงจูงใจ โดยสรุปว่าคนเรามีความต้องการ 3 ประเภท คือ

3.1 ความต้องการทำงานให้สำเร็จ (Need for achievement) คือ ความปรารถนาที่จะทำงานให้ดีขึ้นและมีประสิทธิภาพกว่าเดิมและทำให้ดีกว่าคนอื่น ค้นหาวิธีการแก้ปัญหา โดยชอบทำงานหนัก หากมีความต้องการมากจะยิ่งทำงานให้หนักและดีที่สุดยิ่งขึ้นเมื่อเห็นโอกาสที่จะทำได้สำเร็จมากกว่าครั้ง

3.2 ความต้องการอำนาจ (Need for power) คือ ความปรารถนาที่จะมีอิทธิพลและควบคุมคนอื่น อยู่เหนือคนอื่น หากมีความต้องการมากมักจะเป็นกังวลเรื่องของอิทธิพลอำนาจ และชื่อเสียงเหนือคนอื่นมากกว่าที่จะทำงานให้ได้ประสิทธิภาพ

3.3 ความต้องการด้านสังคม (Need for affiliation) คือ ความปรารถนาที่จะให้คนอื่นยอมรับนับถือ พยายามสร้างและรักษาสัมพันธภาพกับผู้อื่น หากมีความต้องการมากจะชอบให้ความร่วมมือมากกว่าที่จะแข่งขันแย่งชิง

สรุป ทฤษฎีแรงจูงใจทางด้านการสำเร็จของ McClelland แสดงถึงความต้องการของคนว่ามีอยู่ 3 ประเภท คือ ความต้องการทำงานให้สำเร็จ ความต้องการอำนาจและความต้องการด้านสังคม ซึ่งสามารถนำไปใช้ในการสร้างแรงจูงใจคนให้เกิดความพึงพอใจในงานได้เป็นอย่างดี

4. ทฤษฎีความต้องการ ของ อัลเดอร์เฟอร์ (Alderfer's Modified need Hierarchy Theory)

อัลเดอร์เฟอร์ (Alderfer อ้างถึงใน ปริยาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2535) ได้คิดทฤษฎีนี้ขึ้นในปี คศ.1972 เรียกว่าทฤษฎีอีอาร์จี (E R G : Existence-Relatedness-Growth Theory) สืบเนื่องจาก

ได้มีการวิจัยเพื่อทดสอบทฤษฎีความต้องการตามลำดับขั้นของ Maslow พบว่าไม่ตรงกับทฤษฎี กล่าวคือการตอบสนองความต้องการไม่เป็นไปตามลักษณะการลำดับขั้นของ Maslow ดังนั้น Alderfer จึงได้เสนอทฤษฎีอีอาร์จีขึ้น โดยแบ่งความต้องการของบุคคลเป็น 3 ประการ คือ

4.1 ความต้องการมีชีวิตอยู่ (Existence needs) เป็นความต้องการที่จะตอบสนอง เพื่อให้มีชีวิตอยู่ต่อไป ได้แก่ ความต้องการทางกายและความต้องการความปลอดภัย

4.2 ความต้องการมีสัมพันธภาพกับคนอื่น (Relatedness needs) เป็นความต้องการของบุคคลที่จะมีมิตรสัมพันธ์กับบุคคลรอบข้างอย่างมีความหมาย

4.3 ความต้องการเจริญก้าวหน้า (Growth needs) เป็นความต้องการสูงสุด รวมถึงความต้องการได้รับการยกย่องและความสำเร็จในชีวิต

สรุป ทฤษฎีความต้องการของ อัลเดอร์เฟอร์ (Alderfer) ได้ชี้ให้เห็นว่าความต้องการของคนแตกต่างกันไปจากทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของ มาสโลว์ (Maslow) คือ คนมีความต้องการไม่เป็นไปตามลำดับขั้น ซึ่งมีความต้องการ 3 ประการ คือ ความต้องการมีชีวิตอยู่ ความต้องการสัมพันธ์กับคนอื่น และความต้องการเจริญก้าวหน้า ซึ่งทฤษฎีนี้สามารถนำไปใช้ในการจูงใจคน ให้เกิดความพึงพอใจในงานได้ดีเช่นกัน

ตารางการเปรียบเทียบเนื้อหาทฤษฎีการจูงใจของ มาสโลว์ (Maslow), อัลเดอร์เฟอร์ (Alderfer), แมคเคนแลนด์ (McClelland) และเฮิสเบิร์ก (Herzberg) (Schermerhorn, Hunt and Osborn, 1994)

Maslow	Alderfer	McClelland	Herzberg
Need hierarchy	E R G theory	Acquired needs theory	Two-factor theory
ความสำเร็จในชีวิต	ความเจริญก้าวหน้า	ความต้องการ ความสำเร็จ	ปัจจัยจูงใจ
การได้รับการยกย่อง		ความต้องการอำนาจ	
การยอมรับจากสังคม	ความสัมพันธ์กับผู้อื่น	ความต้องการ ด้านสังคม	ปัจจัยค้ำจุน
ความมั่นคง และปลอดภัย			
ความต้องการพื้นฐาน	ความต้องการมีชีวิตอยู่		

ไพศาล วรรณะ (2540 : อ้างใน ชีรศักดิ์ กลิ่นดี, 2540 : 20) กล่าวถึง ความสำคัญ ของความพึงพอใจว่า ความพึงพอใจเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่จะช่วยให้งานประสบผลสำเร็จ ในการปฏิบัติหน้าที่ นอกจากผู้บริหารจะดำเนินการให้ผู้ที่ทำงานเกิดความพึงพอใจในการทำงาน แล้ว ยังจำเป็นต้องดำเนินการที่จะทำให้เกิดผู้เกี่ยวข้องกับผลของการปฏิบัติงานของหน่วยงาน เกิดความพึงพอใจด้วย เพราะความเจริญก้าวหน้าของการปฏิบัติงานเป็นประเด็นที่สำคัญ ประการหนึ่งที่เป็นตัวอย่างบ่งชี้ต่อการพัฒนาของหน่วยงาน ดังนั้น ผู้บริหารที่ชาญฉลาดจึงควรที่จะศึกษาให้ลึกซึ้งถึงปัจจัยและองค์ประกอบต่าง ๆ ที่ทำให้เกิดความพึงพอใจทั้งผู้ปฏิบัติงานและผู้เกี่ยวข้องที่ได้รับผลจากการปฏิบัติงานของหน่วยงานเพื่อเป็นแนวทางในการบริหารองค์การ ให้มีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุด

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ศุภร วัฒนพุกษา (2538 : 92) ได้ศึกษาความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนวัฒนพุกษา แผนกอนุบาล ต่อการจัดการเรียนการสอนที่พึงประสงค์ ผลการวิจัยพบว่า ผู้ปกครองส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าการดำเนินการจัดการเรียนการสอนควรเน้นด้านวิชาการ และเห็นด้วยที่โรงเรียนจัดสอนคอมพิวเตอร์ โดยต้องการให้สอนในชั้นอนุบาล 2 และ 3 ด้านอาคารเรียนมีความแข็งแรงปลอดภัย ห้องเรียนสะอาด การถ่ายเทอากาศและแสงสว่างเพียงพอ การดูแลเอาใจใส่ตลอดจนการใช้คำพูดและการปฏิบัติของครูอยู่ในเกณฑ์ดี นักเรียนส่วนใหญ่ชอบอาหารที่โรงเรียนจัดให้ สำหรับสิ่งที่โรงเรียนควรปฏิบัติ ผู้ปกครองส่วนใหญ่มีความคิดเห็นที่โรงเรียนควรเน้นด้านวิชาการรวมทั้งเรื่องลายมือและความถูกต้องในการอ่าน เขียน สื่อการเรียนการสอนควรมีหลากหลายแปลกใหม่ สีสันสวยงาม รอบบริเวณโรงเรียนควรปลูกต้นไม้ใหญ่ และจัดหาเครื่องเล่นให้มีปริมาณเพียงพอกับจำนวนนักเรียน ครูต้องเป็นผู้ที่มีคุณธรรม มีประสบการณ์หรือจบทางด้านอนุบาลโดยเฉพาะ อีกทั้งอาหารควรมีคุณค่าตามหลักโภชนาการ

สุมาลี มีพงษ์ (2538 : 84) ได้ศึกษาความคิดเห็นของผู้ปกครองที่ส่งบุตรหลานเข้าโรงเรียนอนุบาลเอกชนที่มีชั้นประถมศึกษา เขตลาดพร้าว กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ผู้ปกครองส่วนใหญ่จะเลือกโรงเรียนที่อยู่ใกล้บ้าน มีครูผู้สอนมีความรู้ดีทางด้านอนุบาล สัดส่วนครูในการดูแลนักเรียนมีจำนวนครูที่เหมาะสม มีการจัดการเรียนการสอนจะมุ่งเตรียมความพร้อมด้านพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา เพื่อเตรียมความพร้อมไปประถมศึกษาปีที่ 1 ต่อไป อาคารสถานที่ภายในห้องเรียนและภายนอกมีความสะอาดเรียบร้อย ปลอดภัย มีบรรยากาศต่อการจัดการเรียนการสอน คุณครูจะต้องมีการประสานสัมพันธ์ที่ดีกับผู้ปกครองตลอดจนส่งข่าวสารการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่องและมีการดูแลนักเรียนนอกเวลาเรียนอย่างใกล้ชิด และประการสุดท้าย คือ มีการสอนโดยใช้สื่อประกอบการเรียน

เชาวรัตน์ โทณผลิน (2539 : 74) ได้ศึกษาปัจจัยที่ผู้ปกครองนักเรียนตัดสินใจส่ง บุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนอนุบาลเอกชน เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร พบว่า ปัจจัยที่ ผู้ปกครองนักเรียนใช้เป็นเกณฑ์ในการเลือกมากที่สุด คือปัจจัยด้านการเรียนการสอน ได้แก่ โรงเรียนมีการใช้สื่อการเรียนการสอนเพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ที่ดี ปัจจัยด้านบทบาทครูปฐมวัย ได้แก่ ครูมีกิริยาท่าทาง การพูดจาต่อนักเรียนเหมาะสม ปัจจัยด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ได้แก่ โรงเรียนตั้งอยู่ใกล้บ้าน ปัจจัยด้านการบริหารโรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนมีการอบรมสั่งสอนโดยส่งเสริม กิริยามารยาท และจริยธรรม ที่ดีให้กับนักเรียน ปัจจัยด้านการจัด

สภาพแวดล้อมในโรงเรียน อาคารและสถานที่ ได้แก่ โรงเรียนมีการดูแลรักษาความสะอาดของ อาคารสถานที่ เช่น ห้องน้ำ ห้องเรียน ห้องนอน ห้องอาหาร ตามลำดับ ส่วนปัจจัยด้านค่าธรรมเนียม การเรียน ได้แก่ อัตราค่าธรรมเนียมการเรียนต่าง ๆ มีความเหมาะสมเป็นเกณฑ์การตัดสินใจของผู้ปกครองน้อยกว่าปัจจัยอื่น ๆ

วศิน ปาลเดชพงศ์ (2539 : 89) ได้ศึกษาความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนต่อโรงเรียน อนุบาลเอกชน : กรณีศึกษาโรงเรียนอนุบาลก้องหล้า กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ผู้ปกครอง มีความพึงพอใจ ดังนี้ 1) จัดการเรียนการสอนโดยเน้นวิชาการให้นักเรียนอ่านออกเขียนได้ 2) จัดมุมการเรียนรู้ต่าง ๆ ขึ้นในห้องเรียน 3) จัดหาครูที่มีอายุอยู่ระหว่าง 20 – 40 ปี และควรผ่านการอบรมหรือศึกษาด้านการอนุบาลมาโดยเฉพาะ และจัดพี่เลี้ยงให้กับเด็กในแต่ละชั้นเรียน 4) รายงานผลพัฒนาการของนักเรียนทุกครั้ง ติดต่อกับผู้ปกครองทั้งทางจดหมายและโทรศัพท์ และผู้ปกครองนักเรียนมีความต้องการให้โรงเรียนดำเนินการดังนี้ 1) จัดให้มีอุปกรณ์และสื่อ การสอนต่าง ๆ เพียงพอกับความต้องการของนักเรียน 2) มีสิ่งแวดล้อมที่ร่มรื่น มีห้องเฉพาะ สำหรับวิชาต่าง ๆ ติดตั้งเครื่องปรับอากาศในห้องเรียนและมีสถานที่ตั้งอยู่ในที่ชุมชน การคมนาคม สะดวก และ 3) มีการพบปะสังสรรค์ระหว่างผู้ปกครองและโรงเรียนปีละ 1 ครั้ง

สุลธิพร อนุะมาน (2539 : 70) ได้ศึกษาความคิดเห็นของผู้ปกครองที่ส่งเด็กเข้าเรียนใน โรงเรียนอนุบาลเอกชน จังหวัดสระบุรี ผลการวิจัยพบว่า ผู้ปกครองมีความคิดเห็นในการส่งเด็ก เข้าเรียนโรงเรียนอนุบาลเอกชน ความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน อันดับสูงสุดแต่ละด้าน คือ ด้านการเรียนการสอน ด้านบุคลากร ด้านอาคารสถานที่ ด้านกิจการนักเรียน และด้าน ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง มีดังต่อไปนี้ คือ ครูสอนให้นักเรียนอยู่ในระเบียบ วินัย ครูที่สอนนักเรียนอนุบาลแต่งกายสะอาดเรียบร้อย สภาพแวดล้อมของโรงเรียนเป็นระเบียบ สวยงามร่มรื่น โรงเรียนสอนให้นักเรียนรู้จักช่วยเหลือตนเอง ผู้บริหารและครูต้อนรับผู้ปกครอง ด้วยไมตรีจิตที่ดี ผู้ปกครองที่มีฐานะทางเศรษฐกิจต่างกันมีความคิดเห็นในด้านการเรียนการสอน ไม่แตกต่างกัน ส่วนทางด้านบุคลากร ด้านอาคารสถานที่ ด้านกิจการนักเรียน ด้านความสัมพันธ์ ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้ปกครอง ที่มีรายได้ในระดับ ปานกลางและระดับสูงมีความคิดเห็นแตกต่างกัน แต่แตกต่างจากผู้มีรายได้ ระดับต่ำกว่า

วาม คุลยากร (2540 : 201) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียน เอกชนระดับอนุบาล ต่อการจัดการเรียนการสอนที่พึงประสงค์ : กรณีศึกษาโรงเรียนบรรจจรัตน์

จังหวัดลพบุรี จากกลุ่มประชากรเป็นผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนบรรจจรัตน์ แผนกอนุบาล ประจำปีการศึกษา 2539 จำนวน 600 คน

ผลการวิจัยพบว่า ผู้ปกครองส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าการดำเนินการจัดการเรียนการสอน ควรเน้นการเตรียมความพร้อมเพื่อพัฒนาเด็กทั้งทางร่างกาย อารมณ์ – จิตใจ สังคมและสติปัญญา โดยต้องการให้เน้นวิชาการในระดับอนุบาลปีที่ 3 เพื่อเตรียมขึ้นชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และควรมีการสอนคอมพิวเตอร์สำหรับเด็กอนุบาล คุณลักษณะของนักเรียนของโรงเรียนทุกด้านเน้นครู อนุบาลต้องจบเอกอนุบาลโดยเฉพาะ ครูอนุบาลควรมีเมตตา กรุณาและรักเด็กด้านความสัมพันธ์ ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง ควรมีการประชุมพบปะผู้ปกครองให้มากขึ้น และสภาพห้องเรียนมี แสงสว่างเพียงพอ การถ่ายเทอากาศดี มีลมพัดผ่าน สภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนเน้น ความปลอดภัย สะอาด และมีบรรยากาศแห่งการเรียนรู้

วิชชุดา งามปลอด (2540 : 93) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาในโรงเรียนอนุบาลเอกชน จังหวัดสุราษฎร์ธานี และการวิจัยพบว่า ผู้ปกครองมีความคาดหวังต่อการจัดการศึกษาในระดับอนุบาล โดย 1) ด้านการจัดประสบการณ์ และ กิจกรรมการเรียนการสอน คาดหวังให้เน้นการเตรียมความพร้อมเพื่อการเรียนต่อในระดับ ประถมศึกษา โดยเสริมให้กล้าแสดงออกและมีทักษะในการติดต่อกับผู้อื่น การให้การบ้านควรให้ ทุกวันเป็นการคิดตัวเลข คิดพยัญชนะ เสริมทักษะทางคณิตศาสตร์และภาษาอังกฤษเน้นคุณธรรม ด้านความขยันหมั่นเพียร 2) ด้านครูผู้สอนคาดหวังให้ครูเอาใจใส่ต่อเด็ก มีความรู้เกี่ยวกับจิตวิทยา พัฒนาการเด็ก กรณีที่เด็กมีปัญหาด้านการเรียน ครูควรเชิญผู้ปกครองมาพบ เพื่อหาแนวทาง ช่วยเหลือนักเรียน ระดับการศึกษาของครูไม่จำเป็นต้องสาขาอนุบาลแต่มีความสามารถสอนได้ หรือผ่านการอบรมด้านอนุบาล และเมื่อเด็กเลื่อนชั้นควรให้ครูคนใหม่ประจำชั้น 3) ด้านสื่อ การเรียนการสอน คาดหวังให้ใช้สื่อประเภทเสริมความพร้อมทางคณิตศาสตร์และกิจกรรมอื่น โรงเรียนควรจัดหาสื่อเองมากกว่าที่จะให้ผู้ปกครองช่วยเหลือ 4) ด้านการจัดสภาพแวดล้อม คาดหวังให้มีห้องเรียน ที่สะอาดถูกสุขลักษณะ อากาศถ่ายเทสะดวก มีเครื่องเล่นสนามไว้ในที่ที่ เหมาะสม 5) ด้านการอำนวยความสะดวกและบริการอื่น ๆ คาดหวังให้มีการจัดบริการอาหารว่าง และอาหารกลางวันให้ ถูกต้องตามหลักโภชนาการ อาคารเรียนอนุบาลควรเป็นเอกเทศ แยกจากอาคารอื่น โรงเรียนควรเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้าร่วมชมกิจกรรมของนักเรียน 6) ด้าน การประเมินผลคาดหวังให้ทำการประเมินผลเดือนละครั้งโดยใช้วิธีการตรวจผลงานเด็กและ การสังเกตและนำเอาผลการประเมินไปพัฒนาเด็กให้ ดีขึ้น

วรสิทธิ์ สฤษดิ์อิทธิกุล (2542 : 69) ได้ศึกษาความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อ การจัดการศึกษาในระดับอนุบาลของโรงเรียนเอกชน ในเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ผู้ปกครองส่งบุตรหลานเข้าเรียนในระดับอนุบาลของโรงเรียนอนุบาลเอกชนในเขตบางกอกน้อย ในโรงเรียนที่ตั้งอยู่ไม่ห่างจากชุมชน มีการคมนาคมสะดวก โรงเรียนจะต้องเน้นการอ่านออกเขียนได้ มีการประกันอุบัติเหตุให้นักเรียน การเก็บค่าธรรมเนียมเหมาะสมกับคุณภาพของโรงเรียน และมีบุคลากรเอาใจใส่นักเรียน ในด้านความคิดเห็นต่อการจัดการศึกษาผู้ปกครองเห็นว่า ควรจัดการเรียนการสอนเพื่อให้เด็กมีคุณธรรม จริยธรรม มีการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญาและเน้นให้อ่านออกเขียนได้เน้นวิชาการเพื่อเตรียมเข้าเรียนในระดับประถมศึกษาปีที่ 1 ด้านบุคลากร ครูควรมีประสบการณ์มีวุฒิปริญญาตรีทางด้านอนุบาลโดยตรง ด้านอาคารสถานที่ ควรมีสถานเล่นกลางแจ้งเพียงพอมีอุปกรณ์และห้องที่จำเป็นต่อการจัดกิจกรรมครบถ้วน ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง ควรจัดให้มีการประชุมและให้ผู้ปกครองมาเยี่ยมโรงเรียนมากขึ้น

สายชน หมวกเหล็ก (2542 : 78) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในการส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนอนุบาลเอกชน จังหวัดสระบุรี ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในการส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนอนุบาลเอกชนมากที่สุด คือ 1) ปัจจัยเกี่ยวกับตัวครู ได้แก่ ครูเอาใจใส่ดูแลนักเรียนและให้การบ้านสม่ำเสมอ 2) ปัจจัยเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์การเรียนการสอน ได้แก่ โรงเรียนเน้นการเตรียมความพร้อมให้แก่เด็กเป็นสำคัญ และส่งเสริมให้เด็กอ่าน เขียน คิดคำนวณได้ 3) ปัจจัยเกี่ยวกับการบริการอาหารและสุขภาพ ได้แก่ การจัดบริการอาหารเสริมและอาหารกลางวันที่สะอาดและถูกหลักโภชนาการ และมีปริมาณเพียงพอต่อความต้องการของนักเรียน 4) ปัจจัยเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ได้แก่ โรงเรียนช่วยเหลือผู้ปกครองโดยแบ่งชำระค่าเทอมได้ในอัตราส่วนที่เหมาะสม 5) ปัจจัยเกี่ยวกับที่ตั้ง ได้แก่ โรงเรียนตั้งอยู่แหล่งที่สะดวกในการเดินทาง รับ – ส่งนักเรียน และ ตั้งอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ดี ไม่มีกลิ่น เสียง หรือสิ่งที่เป็นอันตรายอยู่ข้างเคียง สำหรับปัจจัยการบริการอื่น ๆ ได้แก่ สระว่ายน้ำ และห้องนอนปรับอากาศ มีผลต่อการตัดสินใจน้อยกว่า 5 ปัจจัยดังกล่าว

สุดารัตน์ แซ่ซี้ (2542 : 56) ได้ศึกษา ความคาดหวังของผู้ปกครองเกี่ยวกับการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลเอกชนในเขตลาดพร้าว กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ผู้ปกครองส่วนใหญ่ คาดหวังในเรื่องการจัดประสบการณ์การเรียนการสอนมุ่งพัฒนาเด็กให้มีความพร้อมทั้งทางด้านร่างกายอารมณ์ สังคม และสติปัญญา เพื่อให้เด็กมีความพร้อมเพื่อศึกษาต่อไปใน

ระดับชั้นประถม ครูอนุบาลต้องเป็นผู้ทำให้เด็กเกิดความรักและไว้วางใจมากที่สุด สื่อการเรียนการสอนควรมีความปลอดภัย สภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนเหมาะสมกับเด็กอนุบาลห้องเรียนมีบรรยากาศและมีแสงสว่างเพียงพอ ครูต้องแจ้งข่าวสารให้ผู้ปกครองทราบสม่ำเสมอและมีการเอาใจใส่ความปลอดภัยในการ รับ – ส่งนักเรียน

สรุปว่า ผู้ปกครองให้ความสำคัญต่อการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากพัฒนาการของเด็กในช่วงแรกนี้จะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและการพัฒนาคุณภาพของเด็กสูงขึ้น ซึ่งการจัดการศึกษาจะบรรลุวัตถุประสงค์ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายอย่าง เช่น นโยบายการจัดการศึกษา รูปแบบการจัดการศึกษาในโรงเรียน ผู้บริหารและครู

งานวิจัยต่างประเทศ

การ์เซีย (Garcia, 1986 : 8-A) ได้ศึกษาเพื่อเสนอความคิดเห็นในการวางแผนการจัดหลักสูตรสำหรับเด็กอนุบาลเปอร์โตริกัน ผลของการวิจัยครั้งนี้ได้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์คือ

1. ด้านหลักสูตร ควรสอนให้เด็กทราบถึงวัฒนธรรม และภูมิใจในการเป็นพลเมืองของประเทศตนเอง และควรจัดให้เด็กมีกิจกรรมและประสบการณ์
2. ด้านการเรียนการสอน ครูควรเป็นผู้แนะนำวิธีปฏิบัติในการเรียน และมีอุปกรณ์การสอนที่เหมาะสมกับความเข้าใจของเด็ก ครูควรเป็นผู้มีวุฒิทางการสอนอนุบาลโดยเฉพาะ
3. ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบ้านกับโรงเรียน ควรมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า การจัดการศึกษาระดับอนุบาลเป็นเรื่องการเตรียมความพร้อมด้านต่าง ๆ เพื่อพัฒนาทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา เพื่อจะช่วยให้เด็กให้พร้อมที่จะเรียนในระดับที่สูงขึ้น ขณะเดียวกันโรงเรียนจะต้องศึกษาความคาดหวังในการจัดการศึกษาของผู้ปกครองด้านอื่น ๆ เช่น การจัดกิจกรรมการเรียน การสอน บุคลากร สื่อการเรียนการสอน การจัดสภาพแวดล้อม การอำนวยความสะดวกและบริการอื่น ๆ ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและ ผู้ปกครอง เพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการบริหารและการจัดการศึกษา ของโรงเรียนให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ปกครองและอยู่บนพื้นฐานการศึกษาที่ถูกต้อง เพื่อเป็นประโยชน์สูงสุดให้แก่นักเรียน

วิทเทเคอร์ (Whitaker, 1978: 5 - A) ศึกษาทัศนะของผู้ปกครองและผู้บริหารที่มีต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนบริเวณที่ตั้งของโรงเรียนในเมือง เกี่ยวกับการวินิจฉัยสั่งการ หรือ

การตัดสินใจด้านการศึกษา พบว่า ผู้ปกครองรู้สึกถึงความไม่สะดวกในการรับรู้ข้อมูลหรือประกาศเกี่ยวกับโรงเรียนเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการมีส่วนร่วมในเรื่องนโยบาย การตัดสินใจทางการศึกษา แต่ผู้บริหารกลับเห็นว่าผู้ปกครองยังมีอิทธิพลต่อโรงเรียนแม้จะมีความสนใจน้อยจึงสรุปว่า ชุมชนมีความสำคัญและควรมีส่วนร่วมในการปรับปรุงโรงเรียนซึ่งบุคลากรในโรงเรียนควรตระหนักถึงและวางโครงการร่วมกันให้บุคคลในชุมชนเข้ามีส่วนร่วมกับโรงเรียน

สรุป ผลจากการวิจัยพบว่า ผู้ปกครองมีความคาดหวังหรือความต้องการให้โรงเรียนจัดการศึกษาที่เน้นการเตรียมความพร้อมและด้านวิชาการให้ความรู้ที่เหมาะสมกับวัยของเด็ก ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินงานของนักเรียนเอกชนสอดคล้องกับความต้องการของผู้ปกครองจึงมีความสำคัญที่ต้องศึกษาข้อมูลนำมาปรับปรุงพร้อมพัฒนาโรงเรียนให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยเรื่อง ความต้องการของผู้ปกครองต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลเอกชนในเขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร โดยกำหนดวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้วิจัย ได้แก่ ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนอนุบาลเอกชนในเขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร ในปีการศึกษา 2546 จำนวน 22 โรงเรียน 2,517 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้วิจัย ได้แก่ ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนอนุบาลเอกชนในเขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร จำนวน 22 โรงเรียน ซึ่งผู้วิจัยกำหนดกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยตามเกณฑ์ของเครซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan. 1970 : 608P) ซึ่งกำหนดว่าประชากร 2,517 คน และใช้กลุ่มตัวอย่าง 350 คน จำแนกตามสัดส่วนประชากรดังแสดงในตาราง ดังนี้

ตารางที่ 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

โรงเรียนอนุบาล	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
1. เกื้อวิทยา	48	7
2. จรวยพรวิทยา	97	13
3. น้ำชลชนานุกูล	14	2
4. ประจักษ์วิทยา	49	7
5. พรประสาวิทยา	183	25
6. มณีวิทยา	185	26
7. มนตรีวิทยา	91	12
8. ฤดีศึกษา	195	27
9. วชิรานุบาล	60	9
10. วัฒนะศึกษา	42	6
11. ศิริรักษ์วิทยา	129	18

ตาราง (ต่อ)

โรงเรียนอนุบาล	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
12.สหนิมวิทยา	105	15
13.แสงอรุณ	222	31
14.อนุบาลวรรณบูรณศึกษา	369	51
15.อนุบาลชาวตากูรี	84	11
16.อนุบาลแสงอรุณ	42	6
17.อนุบาลแสงอรุณ ธนบุรี	74	9
18.อนุบาลพัชรินทร์พร	66	9
19.อนุบาลอำไพวานิช	18	3
20.อนุบาลสายทอง	35	5
21.อนุบาลบัวเทพ	11	2
22.ช่างตะครุสคอนแวนต์	398	56
รวม	2,517	350

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียน แบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับ การศึกษา อาชีพ รายได้ เป็นแบบสอบถามชนิดกำหนดข้อคำถามให้เลือกตอบ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับความต้องการของผู้ปกครองต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลเอกชนในเขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร เป็นแบบสอบถามประมาณค่า 5 ระดับ โดยกำหนดค่านำหนักที่ใช้ในการตัดสินใจ ดังนี้

- 1 หมายถึง มีความต้องการน้อยที่สุด
- 2 หมายถึง มีความต้องการน้อย
- 3 หมายถึง มีความต้องการปานกลาง
- 4 หมายถึง มีความต้องการมาก
- 5 หมายถึง มีความต้องการมากที่สุด

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

1. ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในการส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนอนุบาลทุก ๆ ด้าน
2. กำหนดประเด็นศึกษาในการวิจัย
3. สร้างแบบสอบถามและนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาความเหมาะสม
4. ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะ
5. พิจารณาค่าความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยนำแบบสอบถามไปเสนอผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสม และครอบคลุม เนื้อหา จำนวน 5 คน (รายละเอียดในภาคผนวก ข)
6. หาค่าความเชื่อมั่น(Reliability) โดยนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับผู้ปกครองนักเรียนในโรงเรียนอนุบาลเด่นหล้า เขตบางแค กรุงเทพมหานคร จำนวน 30 คน แล้วนำมาหาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์อัลฟา (α - Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach, 1970 : 650 p) ได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.97

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ขออนุญาตจากสถาบันราชภัฏ บ้านสมเด็จพระเจ้าพระยา ถึงโรงเรียนอนุบาลเอกชนในเขตธนบุรี กรุงเทพมหานครทุกโรงเรียน เพื่อขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม
2. พบผู้บริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนในเขตธนบุรีด้วยตนเองทุกโรงเรียนเพื่อขอความร่วมมือให้ผู้ปกครองนักเรียนช่วยตอบแบบสอบถามและเก็บรวบรวมไว้เพื่อส่งคืน
3. ติดตามแบบสอบถามที่ส่งไปกลับคืนมาร้อยละ 100.00

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

วิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC⁺ (Statistical Package for the Social Science) ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าสถิติความถี่และร้อยละ

2. ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการของผู้ปกครองนักเรียนต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียน

อนุบาลเอกชนในเขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร ค่าสถิติมัธยฐานเลขคณิต (Mean : $\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation : S.D.) ทั้งนี้ มีเกณฑ์การแปลความหมายดังนี้

เกณฑ์การแปลความหมาย นำค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ที่ได้ไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์เพื่อแปลความหมาย (บุญชม ศรีสะอาด 2535 : 100) ดังนี้

- ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายถึง มีความต้องการในระดับมากที่สุด
- ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายถึง มีความต้องการในระดับมาก
- ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายถึง มีความต้องการในระดับปานกลาง
- ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึง มีความต้องการในระดับน้อย
- ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายถึง มีความต้องการในระดับน้อยที่สุด

3. เปรียบเทียบความต้องการของผู้ปกครองนักเรียนต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียน

อนุบาลเอกชนในเขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร จำแนกตามระดับการศึกษาและรายได้รวมของครอบครัวใช้ค่าสถิติที (t-test)

บทที่ 4

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในบทนี้ ผู้วิจัยขอเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการของผู้ปกครองนักเรียนต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลเอกชนในเขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร โดยมีรายละเอียดดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งได้แก่ ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนอนุบาลเอกชนในเขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร จำนวน 350 คน

ตอนที่ 2 ความต้องการของผู้ปกครองของนักเรียนต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลเอกชนในเขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร ดังนี้

1. ความต้องการของผู้ปกครองนักเรียนด้านบุคลากร
2. ความต้องการของผู้ปกครองนักเรียนด้านการจัดสภาพแวดล้อม
3. ความต้องการของผู้ปกครองนักเรียนด้านการจัดประสบการณ์
4. ความต้องการของผู้ปกครองนักเรียนด้านการส่งเสริมสุขภาพอนามัย
5. ความต้องการของผู้ปกครองนักเรียนด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน

กับผู้ปกครอง

6. ความต้องการของผู้ปกครองนักเรียนด้านการพัฒนาการของเด็ก

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบความต้องการของผู้ปกครองนักเรียนต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลเอกชนในเขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร จำแนกตามระดับการศึกษาและรายได้รวม

ข

อ

ง

ครอบครัว

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้รวมของครอบครัว วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าร้อยละและนำเสนอข้อมูลในตารางประกอบการบรรยาย ดังนี้

ตารางที่ 2 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตัวแปรที่ศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
1.1 ชาย	157	44.86
1.2 หญิง	193	55.14
2. อายุ		
2.1 ต่ำกว่า 30 ปี	61	17.43
2.2 31-40 ปี	188	53.71
2.3 40 ปีขึ้นไป	101	28.86
3. ระดับการศึกษา		
3.1 ต่ำกว่าปริญญาตรี	168	48.00
3.2 ปริญญาตรีขึ้นไป	182	52.00
4. อาชีพ		
4.1 รับจ้าง	178	50.86
4.2 กิจการส่วนตัว	117	33.43
4.3 รับราชการ	37	10.57
4.4 พนักงานรัฐวิสาหกิจ	18	5.14

ตารางที่ 2 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม (ต่อ)

ตัวแปรที่ศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
5. รายได้รวมของครอบครัว		
5.1 ไม่เกิน 20,000 บาท	178	50.86
5.2 มากกว่า 20,000 บาท	172	49.14

จากตารางที่ 2 พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษารั้งนี้ ส่วนใหญ่เป็น เพศหญิง ร้อยละ 55.14 มีอายุระหว่าง 31-40 ปี ร้อยละ 53.71 จบการศึกษาชั้นสูงสุดระดับปริญญาตรีขึ้นไป ร้อยละ 52.00 ประกอบอาชีพกิจการส่วนตัว ร้อยละ 33.43 และมีรายได้ไม่เกิน 20,000 บาท ร้อยละ 50.86

ตารางที่ 3 ความต้องการของผู้ปกครองของนักเรียนต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาล เอกชนในเขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร จำแนกเป็นรายด้านและรวมทุกด้าน

จากตารางที่ 3 พบว่า ความต้องการของผู้ปกครองนักเรียนต่อการจัดการศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.53$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ผู้ปกครองมีความต้องการอยู่ในระดับปานกลางถึงมาก โดยมีความต้องการเกี่ยวกับด้านการพัฒนาการของเด็กอยู่ในระดับสูงสุด ($\bar{X} = 3.76$) รองลงมา คือ ด้านบุคลากร ($\bar{X} = 3.73$) และด้านการจัดบริการ ($\bar{X} = 3.67$)

ความต้องการของผู้ปกครองของนักเรียนต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลเอกชน
ในเขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร จำแนกเป็นรายด้านและรายชื่อ

ตารางที่ 4 ความต้องการของผู้ปกครองนักเรียนด้านบุคลากร

การดำเนินงาน	X	S.D.	การแปลผล
1. รักและเอาใจใส่นักเรียนทั้งในและนอกเวลา	3.83	0.94	มาก
2. จำนวนครูเหมาะสมกับจำนวนนักเรียนแต่ละห้อง	3.49	1.07	ปานกลาง
3. ครูมีวุฒิและประสบการณ์ในการสอนอนุบาล โดยตรง	3.73	1.02	มาก
4. ครูมีความสามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ที่น่าสนใจ เหมาะสมกับวัยของนักเรียน	3.61	1.05	มาก
5. ครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพัฒนาการของเด็ก แต่ละวัย	3.74	0.98	มาก
6. ครูและพี่เลี้ยงมีความสุภาพ อ่อนโยน และมี บุคลิกภาพเหมาะสมกับการสอนนักเรียนอนุบาล	3.73	1.04	มาก
7. ครูมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับนักเรียนและผู้ปกครอง นักเรียน	3.79	1.00	มาก
8. ครูใฝ่ศึกษาหาความรู้อยู่เสมอ และมีความคิด ก้าวหน้าทันสมัย	3.69	0.94	มาก
9. ครูมีบุคลิกภาพที่ดีเป็นแบบอย่างของนักเรียน	3.72	0.99	มาก
10. ครูมีบุคลิกภาพที่ดีเป็นแบบอย่างของนักเรียน	3.85	0.99	มาก
รวม	3.73	1.00	มาก

จากตารางที่ 4 พบว่า ความต้องการของผู้ปกครองนักเรียนต่อการจัดการศึกษา
ของโรงเรียนอนุบาลเอกชน ในเขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร ด้านบุคลากรของโรงเรียน โดยรวม
อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.73$) และเมื่อจำแนกเป็นรายชื่อพบว่า ผู้ปกครองนักเรียนมีความต้องการ
อยู่ในระดับมากทุกข้อ ยกเว้นเรื่องจำนวนครูเหมาะสมกับจำนวนนักเรียนแต่ละห้องต้องมีความต้องการ
อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.49$) โดยมีความต้องการครูที่มีบุคลิกภาพดีเป็นแบบอย่างของนักเรียน
อยู่ในระดับสูงสุด ($\bar{X} = 3.85$) รองลงมาได้แก่ รักและเอาใจใส่นักเรียนทั้งในและนอกเวลา
($\bar{X} = 3.83$) และครูมีมนุษยสัมพันธ์ดีกับนักเรียนและผู้ปกครองนักเรียน ($\bar{X} = 3.79$)

ตารางที่ 5 ความต้องการของผู้ปกครองนักเรียนด้านการจัดสภาพแวดล้อม

การดำเนินงาน	X	S.D.	การแปลผล
1. บรรยากาศสภาพแวดล้อมในโรงเรียนเหมาะสมกับนักเรียน	3.47	1.08	ปานกลาง
2. ห้องเรียนมีการระบายอากาศและแสงสว่างเพียงพอ	3.55	1.10	มาก
3. มีสนามให้นักเรียนเล่นออกกำลังกายกลางแจ้ง	3.37	1.12	ปานกลาง
4. ห้องน้ำ สุขาภัณฑ์ เหมาะสมกับนักเรียน	3.36	1.19	ปานกลาง
5. โต๊ะ เก้าอี้ เหมาะสมกับนักเรียนและมีความปลอดภัย	3.50	1.14	มาก
6. สื่อการเรียนการสอนมีความเหมาะสมกับพัฒนาการของเด็ก	3.65	1.03	มาก
7. สื่อที่ใช้ส่งเสริมกระบวนการคิดและความคิดริเริ่มสร้างสรรค์	3.52	1.03	มาก
8. ส่งเสริมให้เด็กรู้จักการบำรุงรักษาสื่อการเรียนการสอน	3.45	0.98	ปานกลาง
9. สื่อเป็นของจริงที่สามารถสัมผัสได้	3.40	1.00	ปานกลาง
10. สื่อมีความปลอดภัยและทันสมัย	3.55	1.03	มาก
รวม	3.49	1.07	ปานกลาง

จากตารางที่ 5 พบว่า ความต้องการของผู้ปกครองนักเรียนต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลเอกชน ในเขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร ด้านการจัดสภาพแวดล้อมโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.49$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้ปกครองนักเรียนมีความต้องการอยู่ในระดับปานกลางถึงมาก โดยมีความต้องการสื่อการเรียนการสอนมีความเหมาะสมกับพัฒนาการของเด็กอยู่ในระดับสูงสุด ($\bar{X} = 3.65$) รองลงมาได้แก่ สื่อมีความปลอดภัยและทันสมัย ($\bar{X} = 3.55$) และห้องเรียนมีการระบายอากาศและแสงสว่างที่เพียงพอ ($\bar{X} = 3.55$)

ตารางที่ 6 ความต้องการของผู้ปกครองนักเรียนด้านการจัดประสบการณ์

การดำเนินงาน	X	S.D.	การแปลผล
1. มุ่งพัฒนาเด็กให้สามารถช่วยเหลือตนเองได้	3.77	0.99	มาก
2. จัดประสบการณ์ให้เด็กมีความพร้อมที่จะเรียนต่อในชั้นประถมศึกษา	3.82	0.99	มาก
3. ฝึกเด็กให้สามารถเล่นกับเพื่อนและช่วยเหลือเพื่อนๆ ได้	3.75	0.95	มาก
4. จัดกิจกรรมส่งเสริมให้เด็กรักและสนใจหนังสือ	3.69	1.00	มาก
5. จัดกิจกรรมส่งเสริมศิลป์ เช่น การวาดภาพ	3.49	0.95	ปานกลาง
6. จัดกิจกรรมส่งเสริมกีฬา ดนตรี นาฏศิลป์และการแสดง	3.31	1.06	ปานกลาง
7. การจัดกิจกรรมส่งเสริมทักษะการพูด	3.50	1.03	มาก
8. จัดกิจกรรมแข่งขันทักษะด้านต่าง ๆ	3.27	0.99	ปานกลาง
9. จัดกิจกรรมที่เน้นการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมให้กับเด็ก	3.58	1.00	มาก
10. จัดกิจกรรมที่เน้นให้เด็กสามารถปรับตัวเข้ากับผู้อื่นได้	3.72	1.85	มาก
รวม	3.60	1.13	มาก

จากตารางที่ 6 พบว่า ความต้องการของผู้ปกครองนักเรียนต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลเอกชน ในเขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร ด้านการจัดประสบการณ์โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.60$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้ปกครองนักเรียนมีความต้องการอยู่ในระดับปานกลางถึงมาก โดยมีความต้องการให้จัดประสบการณ์ให้เด็กมีความพร้อมที่จะเรียนต่อในชั้นประถมศึกษาอยู่ในระดับสูงสุด ($\bar{X} = 3.82$) รองลงมาได้แก่ มุ่งพัฒนาเด็กให้สามารถช่วยเหลือตนเองได้ ($\bar{X} = 3.77$) และฝึกเด็กให้สามารถเล่นกับเพื่อนและช่วยเหลือเพื่อน ๆ ได้ ($\bar{X} = 3.75$)

ตารางที่ 6 ความต้องการของผู้ปกครองนักเรียนด้านการส่งเสริมสุขภาพอนามัย

การดำเนินงาน	X	S.D.	การแปลผล
1. จัดบริการรับส่งนักเรียน ซึ่งมีสภาพปลอดภัย และมีอุปกรณ์ประจำรถครบครัน	3.61	1.04	มาก
2. จัดให้มีการประกันอุบัติเหตุสำหรับนักเรียนทุกคน เพื่อความปลอดภัยและสวัสดิภาพของนักเรียน	3.81	1.00	มาก
3. บริการรับฝากเลี้ยงหลังเลิกเรียนและระหว่างปิดภาคเรียน	3.46	1.00	ปานกลาง
4. มีการฝึกสุขนิสัยที่ดีในการรับประทานอาหาร เช่น ล้างมือก่อนรับประทานอาหาร	3.73	0.97	มาก
5. จัดบริการอาหารเสริม และอาหารกลางวัน ที่สะอาดตามหลักโภชนาการและมีปริมาณเพียงพอต่อความต้องการของนักเรียน	3.71	0.98	มาก
6. จัดน้ำดื่มและภาชนะรองรับที่สะอาดมีปริมาณเพียงพอ	3.75	1.07	มาก
7. จัดห้องพยาบาลและมีสุขภาพที่ดีสำหรับบริการนักเรียน	3.52	1.08	มาก
8. จัดให้มีบริการสุขภาพ เช่น บริการตรวจสุขภาพ การบันทึก สุขภาพ ยาประจำบ้าน	3.48	1.02	ปานกลาง
9. จัดครูเวรดูแลความปลอดภัยนักเรียนในโรงเรียนอย่างทั่วถึง	3.63	1.12	มาก
10. อาคารเรียนและอาคารต่าง ๆ แข็งแรง มั่นคง ปลอดภัย มีการปรับปรุง ซ่อมแซมให้อยู่ในสภาพดีอยู่เสมอ	3.67	1.10	มาก
รวม	3.67	1.04	มาก

จากตารางที่ 7 พบว่า ความต้องการของผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนอนุบาลเอกชน ในเขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร ด้านการส่งเสริมสุขภาพอนามัย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.67$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้ปกครองมีความต้องการอยู่ในระดับปานกลางถึงมาก โดยมีความต้องการให้มีการประกันอุบัติเหตุสำหรับนักเรียนทุกคน เพื่อความปลอดภัยและสวัสดิภาพของนักเรียนอยู่ในระดับสูงสุด ($\bar{X} = 3.81$) รองลงมาได้แก่จัดน้ำดื่มและภาชนะรองรับที่สะอาดให้มีปริมาณเพียงพอ ($\bar{X} = 3.75$) และมีการฝึกสุขนิสัยที่ดีในการรับประทานอาหาร เช่น ล้างมือก่อนรับประทานอาหาร ($\bar{X} = 3.73$)

ตารางที่ 8 ความต้องการของผู้ปกครองนักเรียนด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง

การดำเนินงาน	X	S.D.	การแปลผล
1. คณะกรรมการสมาคมผู้ปกครองและครู	3.26	1.10	ปานกลาง
2. จัดให้มีการปฐมนิเทศผู้ปกครองนักเรียนเข้าใหม่	3.20	1.08	ปานกลาง
3. ประชุมผู้ปกครองเพื่อรายงานการดำเนินงานของโรงเรียน	3.20	1.02	ปานกลาง
4. ประชาสัมพันธ์กิจกรรมของโรงเรียนให้ผู้ปกครองและชุมชนทราบ	3.37	1.02	ปานกลาง
5. ให้ผู้ปกครองมีส่วนเสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับตัวนักเรียนหรือกิจกรรมของโรงเรียน	3.30	0.98	ปานกลาง
6. จัดกิจกรรมแสดงผลงานความสามารถของนักเรียนให้ผู้ปกครองและชุมชนได้รับทราบอยู่เสมอ	3.34	0.99	ปานกลาง
7. จัดโครงการเยี่ยมบ้านนักเรียนทุกคน	3.18	0.97	ปานกลาง
8. เข้าร่วมกิจกรรมและให้บริการต่าง ๆ แก่ชุมชน	3.18	0.98	ปานกลาง
9. ให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมรับรู้และแก้ปัญหาของนักเรียน	3.55	1.05	มาก
10. ประชุมเครือข่ายผู้ปกครองเพื่อร่วมกันแก้ปัญหาและพัฒนาการจัดการเรียนการสอน	3.28	1.07	ปานกลาง
รวม	3.28	1.04	ปานกลาง

จากตารางที่ 8 พบว่า ความต้องการของผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนอนุบาล เอกชนในเขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.28$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าผู้ปกครองมีความต้องการอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ ยกเว้นการให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมรับรู้และแก้ปัญหาของนักเรียน โดยความต้องการอยู่ในระดับสูงสุด ($\bar{X} = 3.55$) รองลงมาได้แก่ ประชาสัมพันธ์กิจกรรมของโรงเรียนให้ผู้ปกครองและชุมชน ($\bar{X} = 3.37$) และจัดกิจกรรมแสดงผลงานความสามารถของนักเรียนให้ผู้ปกครองและชุมชนได้รับทราบอยู่เสมอ ($\bar{X} = 3.34$)

ตารางที่ 9 ความต้องการของผู้ปกครองนักเรียนด้านการพัฒนาการของเด็ก

การดำเนินงาน	X	S.D.	การแปลผล
1. ฝึกให้เด็กสามารถช่วยเหลือตนเองได้เหมาะสมกับวัย	3.89	0.93	มาก
2. ฝึกให้เด็กรู้จักรับผิดชอบต่อหน้าที่ของตัวเอง	3.83	0.93	มาก
3. ฝึกให้เด็กรู้จักใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์	3.70	1.00	มาก
4. ปลุกฝังนิสัยในการรักการอ่าน	3.77	1.02	มาก
5. ฝึกให้เด็กสามารถใช้ของใช้ต่าง ๆ เช่น แขน ขา ได้คล่องแคล่วว่องไว	3.73	0.95	มาก
6. ฝึกให้เด็กสามารถแสดงออกทางอารมณ์ได้เหมาะสมกับวัย	3.66	0.91	มาก
7. ฝึกให้เด็กสามารถมีระเบียบวินัยในตนเอง	3.79	0.98	มาก
8. ฝึกให้เด็กสามารถใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารได้เหมาะสมกับวัย	3.74	0.96	มาก
9. ฝึกให้เด็กสามารถปรับตัวเข้ากับผู้อื่นได้ดี	3.74	0.94	มาก
10. ฝึกให้เด็กสามารถปรับตัวเข้ากับผู้อื่นได้	3.75	0.95	มาก
รวม	3.76	0.96	มาก

จากตารางที่ 9 พบว่า ความต้องการของผู้ปกครองนักเรียนต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาล ในเขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร ด้านการพัฒนาการของเด็กโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.76$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าผู้ปกครองนักเรียนมีความต้องการอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยมีความต้องการฝึกให้เด็กสามารถช่วยเหลือตนเองได้เหมาะสมกับวัยอยู่ในระดับสูงสุด ($\bar{X} = 3.89$) รองลงมาได้แก่ฝึกให้เด็กรู้จักรับผิดชอบต่อหน้าที่ของตัวเอง ($\bar{X} = 3.83$) และให้ฝึกเด็กให้มีระเบียบวินัยในตัวเองและมีความรับผิดชอบ ($\bar{X} = 3.79$)

ตอนที่ 3 การศึกษาเปรียบเทียบความต้องการของผู้ปกครองนักเรียนต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลเอกชนในเขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร จำแนกตามระดับการศึกษาและรายได้รวมของครอบครัว

ตารางที่ 10 การศึกษาเปรียบเทียบความต้องการของผู้ปกครองนักเรียนต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลเอกชนในเขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร จำแนกตามระดับการศึกษา

การดำเนินการ	สถานภาพ	n	X	S.D.	t
1. ด้านบุคลากร	ต่ำกว่าปริญญาตรี	168	36.90	7.51	0.87
	ปริญญาตรีขึ้นไป	182	37.65	8.81	
2. ด้านสภาพแวดล้อมและสื่อการเรียนการสอน	ต่ำกว่าปริญญาตรี	168	34.07	8.55	1.63
	ปริญญาตรีขึ้นไป	182	35.60	9.01	
3. ด้านการจัดประสบการณ์	ต่ำกว่าปริญญาตรี	168	35.38	8.25	1.33
	ปริญญาตรีขึ้นไป	182	36.57	8.33	
4. ด้านการจัดบริการ	ต่ำกว่าปริญญาตรี	168	36.28	8.02	0.34
	ปริญญาตรีขึ้นไป	182	36.48	8.24	
5. ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง	ต่ำกว่าปริญญาตรี	168	32.28	9.07	1.10
	ปริญญาตรีขึ้นไป	182	33.31	8.45	
6. ด้านการพัฒนาการของเด็ก	ต่ำกว่าปริญญาตรี	168	37.91	8.23	0.59
	ปริญญาตรีขึ้นไป	182	37.38	8.49	
รวม	ต่ำกว่าปริญญาตรี	168	212.71	42.83	0.90
	ปริญญาตรีขึ้นไป	182	216.99	46.02	

จากตารางที่ 10 พบว่า ความต้องการของผู้ปกครองนักเรียนต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลเอกชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความต้องการแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 11 การศึกษาเปรียบเทียบความต้องการของผู้ปกครองนักเรียนต่อการจัดการศึกษา
ของโรงเรียนอนุบาลเอกชนในเขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร จำแนกตามรายได้รวม
ของครอบครัว

การดำเนินการ	สถานภาพ	n	X	S.D.	t
1. ด้านบุคลากร	ไม่เกิน 20,000 บาท	178	37.66	8.15	0.84
	มากกว่า 20,000 บาท	172	36.92	8.27	
2. ด้านสภาพแวดล้อมและ สื่อการเรียนการสอน	ไม่เกิน 20,000 บาท	178	34.93	8.92	0.15
	มากกว่า 20,000 บาท	172	34.79	8.73	
3. ด้านการจัดประสบการณ์	ไม่เกิน 20,000 บาท	178	36.23	8.01	0.63
	มากกว่า 20,000 บาท	172	35.71	8.61	
4. ด้านการจัดบริการ	ไม่เกิน 20,000 บาท	178	36.27	8.22	0.14
	มากกว่า 20,000 บาท	172	36.40	8.05	
5. ด้านความสัมพันธ์ระหว่าง โรงเรียนกับผู้ปกครอง	ไม่เกิน 20,000 บาท	178	33.05	9.03	0.50
	มากกว่า 20,000 บาท	172	32.58	8.48	
6. ด้านการพัฒนาการของเด็ก	ไม่เกิน 20,000 บาท	178	38.28	8.20	1.47
	มากกว่า 20,000 บาท	172	36.97	8.50	
รวม	ไม่เกิน 20,000 บาท	178	216.46	44.22	0.65
	มากกว่า 20,000 บาท	172	213.36	44.87	

จากตารางที่ 11 พบว่า ความต้องการของผู้ปกครองนักเรียนต่อการจัดการศึกษาของ
โรงเรียนอนุบาลเอกชนที่รายได้รวมของครอบครัวต่างกัน มีความต้องการแตกต่างกันอย่างไม่มี
นัยสำคัญทางสถิติ

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล ข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาความต้องการของผู้ปกครองนักเรียนต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลเอกชนในเขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร โดยได้กำหนดวัตถุประสงค์ของการวิจัย ประชากรและกลุ่มตัวอย่างการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความต้องการของผู้ปกครองต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลเอกชนในเขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร
2. เพื่อเปรียบเทียบความต้องการของผู้ปกครองต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลเอกชนในเขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร จำแนกตามระดับการศึกษาและรายได้รวมของครอบครัว

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

- 1.1 ประชากร ได้แก่ ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนอนุบาลเอกชนในเขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร ในปีการศึกษา 2546 จำนวน 22 โรงเรียน 2,517 คน
- 1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนอนุบาลเอกชนในเขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร ในปีการศึกษา 2546 จำนวน 22 โรงเรียน 350 คน

2. ตัวแปรที่ศึกษา

- 2.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ ระดับการศึกษา และรายได้รวมของครอบครัว
- 2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ความต้องการของผู้ปกครองต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลเอกชนในเขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร ในปีการศึกษา 2546 จำนวน 6 ด้าน ได้แก่
 - 2.2.1 ด้านบุคลากร

- 2.2.2 ด้านการจัดสภาพแวดล้อม
- 2.2.3 ด้านการจัดประสบการณ์
- 2.2.4 ด้านการส่งเสริมสุขภาพอนามัย
- 2.2.5 ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง
- 2.2.6 ด้านการพัฒนาการของเด็ก

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น แบ่งเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความต้องการของผู้ปกครองต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลเอกชนในเขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบประมาณค่า

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยขอหนังสือราชการจากสถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา เพื่อขอความอนุเคราะห์ไปยังผู้บริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนในเขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร ในการขอความร่วมมือจากผู้ปกครอง ตอบแบบสอบถามและรวบรวมส่งผู้วิจัย จำนวน 350 ฉบับ ได้รับกลับคืนมาทั้งสิ้น 350 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100.00

การวิเคราะห์ข้อมูล

นำแบบสอบถามที่รวบรวมได้มาทั้งหมดมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรม SPSS/PC⁺ เพื่อหาค่าดังนี้

1. หาค่าร้อยละในการวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม
2. หาค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานในการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการของผู้ปกครองนักเรียนต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลเอกชนในเขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร
3. หาค่าทดสอบทางสถิติเพื่อเปรียบเทียบความต้องการของผู้ปกครองต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลเอกชนในเขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร จำแนกตามระดับการศึกษาและรายได้รวมของครอบครัว

สรุปผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ความต้องการของผู้ปกครองนักเรียนต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลเอกชนในเขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร

1. ความต้องการของผู้ปกครองต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลเอกชนในเขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร ด้านบุคลากร มีความต้องการโดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้ปกครองมีความต้องการครูมีบุคลิกภาพที่ดีเป็นแบบอย่างของนักเรียนอยู่ในระดับสูงสุด รองลงมา ได้แก่ ครูรักและเอาใจใส่นักเรียนทั้งในและนอกเวลาและครูมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับนักเรียนและผู้ปกครอง

2. ความต้องการของผู้ปกครองต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลเอกชนในเขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร ด้านการจัดสภาพแวดล้อม มีความต้องการโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้ปกครองมีความต้องการสื่อการเรียนมีความเหมาะสมกับพัฒนาการของเด็กอยู่ในระดับสูงสุด รองลงมาได้แก่ สื่อมีความปลอดภัยและทันสมัย และห้องเรียนมีการระบายอากาศแสงสว่างเพียงพอ

3. ความต้องการของผู้ปกครองต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลเอกชนในเขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร ด้านการจัดประสบการณ์ มีความต้องการโดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้ปกครองมีความต้องการจัดประสบการณ์ให้เด็กมีความพร้อมที่จะเรียนต่อในชั้นประถมศึกษาอยู่ในระดับสูงสุด รองลงมาได้แก่ มุ่งพัฒนาเด็กให้ช่วยเหลือตนเองได้ และฝึกเด็กให้สามารถเล่นกับเพื่อนและช่วยเหลือเพื่อน ๆ ได้

4. ความต้องการของผู้ปกครองต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลเอกชนในเขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร ด้านการส่งเสริมสุขภาพอนามัย มีความต้องการโดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้ปกครองมีต้องการจัดให้มีการประกันอุบัติเหตุสำหรับนักเรียนทุกคน เพื่อความปลอดภัยและสวัสดิภาพของนักเรียนอยู่ในระดับสูงสุด รองลงมาได้แก่ จัดน้ำดื่มและภาชนะรองรับที่สะอาด มีปริมาณเพียงพอ และมีการฝึกสุขนิสัยที่ดีในการรับประทานอาหาร

5. ความต้องการของผู้ปกครองต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลเอกชนในเขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง มีความต้องการโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้ปกครองมีความต้องการมีส่วนร่วมรับรู้

และแก้ปัญหาของนักเรียนอยู่ในระดับสูงสุด รองลงมาได้แก่ ประชาสัมพันธ์กิจกรรมของโรงเรียนให้ผู้ปกครองและชุมชนและจัดกิจกรรมแสดงผลงานความสามารถของนักเรียนให้ผู้ปกครองและชุมชนได้รับทราบอยู่เสมอ

6. ความต้องการของผู้ปกครองต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลเอกชนในเขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร ด้านการพัฒนาการของเด็ก มีความต้องการโดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้ปกครองมีความต้องการฝึกให้เด็กสามารถช่วยเหลือตนเองได้เหมาะสมกับวัยอยู่ในระดับสูงสุด รองลงมาได้แก่ ฝึกให้เด็กรู้จักรับผิดชอบต่อหน้าที่ของตัวเอง และฝึกให้เด็กมีระเบียบวินัยในตนเอง

ตอนที่ 2 เปรียบเทียบความต้องการของผู้ปกครองนักเรียนต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลเอกชนในเขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร จำแนกตามระดับการศึกษาและรายได้รวมของครอบครัว

ความต้องการของผู้ปกครองต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลเอกชนในเขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร ที่มีระดับการศึกษาและรายได้รวมของครอบครัวที่แตกต่างกัน มีความต้องการจัดการศึกษาแตกต่างกันอย่างไรไม่นัยสำคัญที่ระดับ .05

การอภิปรายผล

การศึกษาความต้องการของผู้ปกครองนักเรียนต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลเอกชนในเขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร มีประเด็นที่น่าสนใจดังนี้

1. ผู้ปกครองนักเรียนมีความต้องการต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลเอกชนในเขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร ด้านบุคลากร ด้านการจัดประสบการณ์ ด้านส่งเสริมสุขภาพอนามัยและด้านการพัฒนาการของเด็กอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ เพราะความมุ่งหมายในการจัดการศึกษาชั้นอนุบาลเป็นการให้ความรู้พื้นฐานแก่เด็กในด้านสติปัญญา ร่างกาย อารมณ์ สังคม เพื่อเตรียมเด็กให้พร้อมที่จะเข้าเรียนในระดับชั้นประถมศึกษา หรืออาจกล่าวว่าเป็นการพัฒนาเด็กทั้งตัว นอกจากนี้ เด็กยังเรียนรู้โดยอาศัยแบบอย่างจากครู ทั้งกาย วาจา และน้ำเสียง ตลอดจนปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนและสิ่งแวดล้อมรอบตัว (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2541 : 53) สอดคล้องกับ (สุดารัตน์ แซ่ซี้, 2542 : 56) ที่ศึกษาความคาดหวังของผู้ปกครองเกี่ยวกับการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลเอกชนในเขตลาดพร้าว พบว่า ผู้ปกครองส่วนใหญ่

คาดหวังในเรื่องการจัดการเรียนการสอน มุ่งพัฒนาให้เด็กมีความพร้อมทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญาเพื่อศึกษาต่อในระดับชั้นประถมศึกษา และครูอนุบาลต้องเป็นผู้ทำให้เด็กเกิดความรักและไว้วางใจมากที่สุด จึงทำให้ผู้ปกครองมีความต้องการด้านบุคลากร ด้านการจัดประสบการณ์ ด้านส่งเสริมสุขภาพอนามัย และด้านการพัฒนาการของเด็กในระดับมาก ส่วนด้านการจัดในสภาพแวดล้อมและความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองนั้น ให้ความสำคัญในระดับรอง ลงมา

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า

1.1 ด้านบุคลากร พบว่าความต้องการของผู้ปกครองโดยรวมอยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าผู้ปกครองมีความต้องการครูมีบุคลิกภาพที่ดีเป็นแบบอย่างของนักเรียนอยู่ในระดับสูงสุด รองลงมาคือ ครูรักและเอาใจใส่นักเรียนทั้งในและนอกเวลา และครูมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับนักเรียนและผู้ปกครอง ทั้งนี้เพราะโรงเรียนอนุบาลเอกชนมีนโยบายสำคัญในการให้ครูปฏิบัติตนเพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียน เพราะการเรียนรู้ในระดับอนุบาลส่วนใหญ่จะเรียนรู้จากการมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลรอบข้าง การที่ครูมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับนักเรียนและผู้ปกครองรักและเอาใจใส่นักเรียนและผู้ปกครอง นับเป็นตัวอย่างที่ดีแก่เด็กได้ สอดคล้องกับ ศุภร วัฒนพฤชา (2538 : 92) ที่ศึกษาความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียน วัฒนพฤชา แผนกอนุบาล พบว่าการดูแลเอาใจใส่ตลอดจนการใช้คำพูดและการปฏิบัติของครูอยู่ในเกณฑ์ดี และผู้ปกครองต้องการครูมีคุณธรรม มีประสบการณ์หรือจบทางด้านอนุบาลโดยเฉพาะ และชุลีพร อนะมาน (2539 : 93) ได้ศึกษาความคิดเห็นของผู้ปกครองที่ส่งเด็ก เข้าเรียนในโรงเรียนเอกชน จังหวัดสิงห์บุรี พบว่า ผู้ปกครองต้องการครูที่สอนนักเรียนอนุบาล มีการแต่งกายสะอาดเรียบร้อยมากที่สุด

1.2 ด้านจัดสภาพแวดล้อม พบว่าความต้องการของผู้ปกครองโดยรวมอยู่ในระดับ

ปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้ปกครองมีความต้องการสื่อการเรียนการสอนที่มีความเหมาะสมกับพัฒนาการของเด็กในระดับสูงสุด รองลงมาคือ สื่อมีความปลอดภัยและทันสมัย และห้องเรียนมีการระบายอากาศและแสงสว่างที่เพียงพอ ทั้งนี้เพราะสื่อการสอนจะสามารถสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับผู้เรียนได้อย่างรวดเร็ว และควรจัดห้องเรียนให้มีสภาพแวดล้อมที่ดี ทำให้เกิดบรรยากาศการเรียนรู้แก่นักเรียน และการจัดห้องเรียนให้มีสภาพแวดล้อมที่ดีทำให้เกิดบรรยากาศการเรียนรู้แก่นักเรียน ทั้งนี้เพราะสื่อการเรียนการสอนจะสามารถสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับผู้เรียนได้อย่างรวดเร็ว และการจัดห้องเรียนให้มีสภาพแวดล้อมที่ดี ทำให้เกิดบรรยากาศ

การเรียนรู้แก่นักเรียน ทั้งผู้ปกครองย่อมเกิดความพึงพอใจด้วย สอดคล้องกับ การ์เซีย (Garcia, 1986) ได้ศึกษาเพื่อเสนอความคิดเห็นในการวางแผนการจัดหลักสูตรสำหรับเด็กอนุบาลเปอร์โตริกัน พบว่าครูควรมีอุปกรณ์การสอนที่เหมาะสมกับความเข้าใจของเด็ก และ วาม คุลยากร (2540 : 201) ได้ศึกษาความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนอนุบาลต่อการจัดการเรียนการสอนที่พึงประสงค์ : กรณีศึกษาโรงเรียนบรรจจรัตน์ จังหวัดลพบุรี พบว่าผู้ปกครองส่วนใหญ่ต้องการให้โรงเรียนจัดสภาพห้องเรียนมีแสงสว่างเพียงพอ การถ่ายเทอากาศดี มีลมพัดผ่านและมีบรรยากาศแห่งการเรียนรู้

1.3 ด้านการจัดประสบการณ์ พบว่าความต้องการของผู้ปกครองโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าผู้ปกครองมีความต้องการให้เด็กมีความพร้อมที่จะเรียนต่อในชั้นประถมศึกษาอยู่ในระดับสูงสุด รองลงมาคือ มุ่งพัฒนาเด็กให้สามารถช่วยเหลือตนเองได้ และ ฝึกให้เด็กสามารถเล่นกับเพื่อนและช่วยเหลือเพื่อนได้ ทั้งนี้เพราะการจัดแนวประสบการณ์สำหรับเด็กอนุบาล ถือเป็นหัวใจหลักในการจัดการศึกษาให้กับเด็ก เป็นการตอบสนองต่อความต้องการพื้นฐานของเด็ก และเป็นการเตรียมความพร้อมในการจะศึกษาต่อระดับประถมศึกษา สอดคล้องกับ สุมาลี มีพงษ์ (2538 : 84) ได้ศึกษาความคิดเห็นของผู้ปกครองที่ส่งบุตรหลานเข้า โรงเรียนอนุบาลเอกชนที่มีชั้นประถมศึกษา เขตลาดพร้าว กรุงเทพมหานคร พบว่าผู้ปกครองจะเลือกโรงเรียนที่จัดการเรียนการสอน มุ่งเน้นเตรียมความพร้อมด้านพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน คือ ร่างกาย อารมณ์ สังคมสติปัญญา เพื่อเตรียมความพร้อมไปประถมศึกษาปีที่ 1 ต่อไป ซึ่งเป็นไปตามหลักการอนุบาลศึกษาที่ว่า การจัดการอนุบาลศึกษาเป็นการเตรียมความพร้อมทุก ๆ ด้าน ตลอดจนสามารถใช้ภาษาสื่อสารกับผู้อื่นได้ดี จะทำให้เด็กมีความสุขในการปรับตัว เข้ากับกลุ่มเพื่อน

1.4 ด้านส่งเสริมสุขภาพอนามัย พบว่าความต้องการของผู้ปกครองโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าผู้ปกครองมีความต้องการประกันอุบัติเหตุสำหรับนักเรียน เพื่อความปลอดภัยและสวัสดิภาพของนักเรียนอยู่ในระดับสูงสุด รองลงมาคือ จัดน้ำดื่มและ ภาชนะรองรับที่สะอาด มีปริมาณเพียงพอ และมีการฝึกสุขนิสัยที่ดีในการรับประทานอาหาร ทั้งนี้ เพราะการดูแลสุขภาพปลอดภัยและการจัดบริการที่ถูกสุขลักษณะเป็นสิ่งสำคัญยิ่ง โรงเรียนอนุบาลที่มีคุณภาพ ต้องมุ่งป้องกันการเกิดอุบัติเหตุ และเตรียมการสำหรับเหตุฉุกเฉินที่อาจเกิดขึ้น ตลอดจน ให้การศึกษาแก่เด็กในการฝึกปฏิบัติเกี่ยวกับสุขภาพอนามัย ความปลอดภัย และสิ่งสำคัญคือเด็กต้องได้รับอาหารที่เพียงพอ ซึ่งอาหารต้องถูกจัดเตรียมในที่ที่สะอาด ภาชนะที่ใช้ต้องไม่เป็นอันตรายสอดคล้องกับ วรสิทธิ์ สฤษดิ์อิทธิกุล (2542 : 69) ได้ศึกษาความคิดเห็นของผู้ปกครอง

ที่มีต่อการจัดการศึกษาในระดับอนุบาลของโรงเรียนเอกชน ในเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร พบว่าผู้ปกครองต้องการให้มีการประกันอุบัติเหตุให้นักเรียน และมีบุคลากรเอาใจใส่ต่อนักเรียน และสอดคล้องกับ สายชน หมวกเหล็ก (2542 : 78) ที่ได้ศึกษาปัจจัย ที่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในการส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนอนุบาลเอกชน จังหวัดสระบุรี พบว่าผู้ปกครองพอใจในด้านบริการของทางโรงเรียน โดยมีมาตรการในการดูแลความปลอดภัยให้เด็ก จัดน้ำดื่ม อาหารเสริมและอาหารกลางวันที่สะอาดถูกหลักโภชนาการให้เด็ก ซึ่งอาหารที่มีประโยชน์ มีสารอาหารครบทั้ง 5 หมู่ ย่อมมีผลต่อสุขภาพของเด็ก อันส่งผลต่อ คุณภาพทางการศึกษา

1.5 ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง พบว่าความต้องการของผู้ปกครองโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้ปกครองมีความต้องการมีส่วนร่วมรับรู้และแก้ปัญหาของนักเรียนอยู่ในระดับสูงสุด รองลงมาคือ ประชาสัมพันธ์กิจกรรมของโรงเรียนให้ผู้ปกครองและชุมชนทราบ และควรจัดกิจกรรมแสดงผลงานความสามารถของนักเรียนให้ผู้ปกครองและชุมชนได้รับทราบอยู่เสมอ ทั้งนี้เพราะการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง ทำให้การจัดการศึกษาในระดับอนุบาลประสบความสำเร็จ และเป็นความพึงพอใจของผู้ปกครอง เนื่องจากเด็กมีความผูกพันและเป็นส่วนหนึ่งของครอบครัว โรงเรียนจึงควรให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมรับรู้และแก้ปัญหาของนักเรียน พร้อมแสดงผลงานนักเรียนเพื่อรายงานความก้าวหน้า ความสำเร็จของนักเรียนต่อสาธารณชน สอดคล้องกับ วิชชุดา งามปลอด (2540 : 93) ได้ศึกษาความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาในโรงเรียนอนุบาลเอกชน จังหวัดสุราษฎร์ธานี พบว่าผู้ปกครองคาดหวังให้ครูมีความรู้เกี่ยวกับจิตวิทยาพัฒนาการเด็ก กรณีที่เด็กมีปัญหาด้านการเรียน ครูควรเชิญผู้ปกครองมาพบเพื่อหาแนวทางช่วยเหลือนักเรียน และโรงเรียนควรเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้าร่วมกิจกรรมของนักเรียน ส่วน วรสิทธิ์ สฤณดิษฐ์ (2542 : 69) ได้ศึกษาความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาในระดับอนุบาลโรงเรียนเอกชน ในเขตบางกอกน้อย พบว่าผู้ปกครองมีความคิดเห็นว่าควรจัดให้มีการประชุมและให้ผู้ปกครองมาเยี่ยมโรงเรียนมากขึ้น และศุภารัตน์ แซ่ซี้ (2542 : 56) ได้ศึกษาความคิดเห็นของผู้ปกครองเกี่ยวกับการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลเอกชนในเขตลาดพร้าว พบว่าครูต้องแจ้งข่าวสารให้ผู้ปกครองทราบอย่างสม่ำเสมอเช่นกัน

1.6 ด้านการพัฒนาการของเด็ก พบว่าความต้องการของผู้ปกครองโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้ปกครองต้องการฝึกเด็กให้สามารถช่วยเหลือตนเองได้เหมาะสมกับวัยอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือฝึกให้เด็กรู้จักรับผิดชอบต่อหน้าที่ของตัวเอง

และฝึกให้เด็กมีระเบียบวินัยในตัวเอง ทั้งนี้เพราะพัฒนาการเป็นความสามารถของบุคคล ในการกระทำสิ่งต่าง ๆ ได้มากขึ้นและดีขึ้นตามช่วงวัยของชีวิต ดังนั้นเพื่อให้เข้าใจและช่วยให้นักเรียนได้มีความพร้อมและพัฒนาการได้ตามวัยและวุฒิภาวะอย่างเหมาะสม ครูจะต้องบันทึกและรวบรวมข้อมูลพัฒนาการของเด็ก เพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับเด็ก เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาศักยภาพของเด็กแต่ละคนให้ถึงขั้นสูงสุด

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (2531 : 7) กล่าวว่า การให้เด็กรู้จักช่วยตัวเองในเรื่องต่าง ๆ จะช่วยให้เด็กมีพัฒนาการทุกด้านดีขึ้น ซึ่งทำให้เด็กมีความพร้อมที่จะเรียนรู้สิ่งอื่น ๆ ต่อไปได้ดีด้วย สอดคล้องกับ ชุติพร อนุมาน (2539 : 70) ศึกษาความคิดเห็นของผู้ปกครองที่ส่งเด็กเข้าเรียนในโรงเรียนอนุบาลเอกชน จังหวัดสระบุรี พบว่า ผู้ปกครองเห็นว่าครูควรฝึกให้นักเรียนอยู่ในระเบียบวินัย รู้จักรับผิดชอบต่อการเรียน ซึ่งจะ เป็นพื้นฐานในการเรียนระดับสูงต่อไป และสอดคล้องกับ สุมาลี มีพงษ์ (2538 : 84) พบว่า ครูควรฝึกให้เด็กมีความกล้าแสดงออก สนใจสิ่งแวดล้อมรอบตัว สามารถช่วยเหลือตนเอง มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีระเบียบวินัยและรู้จักรับผิดชอบตนเอง

2. เปรียบเทียบความต้องการของผู้ปกครองต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลเอกชน ในเขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร โดยจำแนกตามระดับการศึกษาและรายได้รวมของครอบครัว พบว่าผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาและรายได้แตกต่างกัน มีความต้องการต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลเอกชนไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับ ดวงใจ ตระกูลช่าง (2538 : 86) ซึ่งทำการศึกษาความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการจัดบริการนักเรียนของโรงเรียนอนุบาลแฉ่งสะอาด พบว่า ผู้ปกครองนักเรียนที่มีวุฒิการศึกษาและระดับรายได้ของครอบครัวต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการจัดบริการนักเรียนไม่แตกต่างกันและ วรสิทธิ์ สฤษดิ์อิทธิภักษ์ (2541 : 69) และ วาม ดุลยากร (2540 : 201) ซึ่งศึกษาความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาในระดับอนุบาลของโรงเรียนเอกชนในเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร และโรงเรียนอนุบาลบรรจรัตน์ จังหวัดลพบุรี มีความเห็นที่ไม่แตกต่างกัน คือ ผู้ปกครองต้องการโรงเรียนจัดการเรียนการสอนที่เน้นให้เด็กมีคุณธรรมจริยธรรม มีการเตรียมความพร้อมเพื่อพัฒนาทางร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา เน้นการอ่านออกเขียนได้ เน้นวิชาการเพื่อเตรียมเข้าเรียนต่อในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ด้านบุคลากรต้องการครูที่จบเอกอนุบาล ด้านอาคารสถานที่ ต้องการให้มีห้องเรียนที่มีแสงสว่างที่เพียงพอ อากาศถ่ายเทได้สะดวก มีสนามเด็กเล่นกลางแจ้งที่เพียงพอ

ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองต้องการ ให้มีการประชุมผู้ปกครองและให้ผู้ปกครองมาเยี่ยมโรงเรียนให้มากขึ้น ซึ่งไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยขอเสนอแนะจากผลการวิจัย ซึ่งอาจเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาอนุบาล และการวิจัยครั้งต่อไป

1. ข้อเสนอแนะสำหรับโรงเรียน

1.1 โรงเรียนควรพิจารณาคัดเลือกครูที่มีคุณลักษณะรักและให้ความอบอุ่นแก่เด็ก ยิ้มแย้ม แจ่มใส สุภาพ ให้ความเป็นกันเองและเอาใจใส่ตลอดเวลา

1.2 โรงเรียนควรจัดห้องเรียนให้มีบรรยากาศเอื้อต่อการเรียนรู้และคัดเลือกสื่อที่ปลอดภัย ทันสมัย เหมาะสมกับพัฒนาการของเด็ก

1.3 โรงเรียนควรจัดการเรียนการสอนตามแนวการจัดประสบการณ์ของการจัดอนุบาลศึกษา โดยจัดเตรียมความพร้อมของนักเรียนให้มีพัฒนาการครบทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา

1.4 โรงเรียนควรจัดอาหารและน้ำที่สะอาด มีคุณค่าทางโภชนาการ พร้อมทั้งฝึกฝน สุนิสัยในการรับประทานอาหารให้กับเด็ก และจัดให้มีการประกันอุบัติเหตุเพื่อลดภาระค่าใช้จ่ายของผู้ปกครองเมื่อเด็กประสบภัย

1.5 โรงเรียนควรจัดให้มีการติดต่อสื่อสารกับผู้ปกครอง เพื่อทราบการดำเนินงานของโรงเรียนและพัฒนาการของนักเรียน

2. ข้อเสนอแนะสำหรับหน่วยงาน

หน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนที่ดูแลการจัดการศึกษาในระดับก่อนประถมศึกษาสามารถนำผลการวิจัยที่ได้ไปใช้เป็นแนวทางในการกำหนดนโยบาย วางแผนการพัฒนาการศึกษาในระดับนี้ให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ปกครองนักเรียนต่อไป

3. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

3.1 ควรศึกษาเปรียบเทียบความต้องการของผู้ปกครองนักเรียนต่อการจัดการศึกษา

ของโรงเรียนอนุบาลเอกชน กับสังกัดอื่น ๆ

3.2 ควรศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาของโรงเรียน
อนุบาลเอกชนในเขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร

แบบสอบถาม
เรื่อง
ความต้องการของผู้ปกครองนักเรียนต่อการจัดการศึกษา
โรงเรียนอนุบาลเอกชนในเขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร

คำชี้แจง : แบบสอบถามฉบับนี้มีจุดประสงค์เพื่อสอบถามความต้องการของผู้ปกครองนักเรียน
ที่มีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลเอกชน แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2

ตอน

ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ปกครอง

ตอนที่ 2 เป็นการสอบถามความต้องการของผู้ปกครองนักเรียนต่อการจัดการศึกษา
ของโรงเรียนอนุบาลเอกชนในเขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร

ขอความกรุณาท่านผู้ปกครองนักเรียนตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริงมากที่สุด
ข้อมูลทุกอย่าง จะนำมาใช้ประโยชน์เพื่องานวิจัยเพื่อพัฒนาโรงเรียนตามความต้องการของ
ผู้ปกครองเท่านั้น เมื่อตอบแบบสอบถามแล้วกรุณาส่งคืนครูประจำชั้น

ขอขอบพระคุณอย่างสูงที่ให้ความร่วมมือ

นางสาวอิสราณูช กิจสมใจ

ครูใหญ่โรงเรียนอนุบาลวรรณบุรณศึกษา

ผู้วิจัย

คำชี้แจง

1. เพศ () ชาย () หญิง

2. อายุ () ต่ำกว่า 20 ปี () 21 - 30 ปี
 () 31 - 40 ปี () 40 ปีขึ้นไป

3. การศึกษาขั้นสูงสุด

() ต่ำกว่าปริญญาตรี

() ปริญญาตรีขึ้นไป

4. อาชีพ

() รับจ้าง	() กิจการส่วนตัว
() รับราชการ	() พนักงานรัฐวิสาหกิจ

5. รายได้รวมของครอบครัวต่อเดือนโดยประมาณ

() ไม่เกิน 20,000 บาท

() มากกว่า 20,000 บาท

ตอนที่ 2 ความต้องการของผู้ปกครองนักเรียนต่อการจัดการศึกษาโรงเรียนอนุบาลเอกชน
ในเขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร

คำชี้แจง

โปรดอ่านข้อความอย่างละเอียดแล้วพิจารณาว่า ความต้องการของผู้ปกครองนักเรียนต่อการจัดการศึกษาอยู่ในระดับใด แล้วทำเครื่องหมาย 3 ลงใน (.....) ให้ตรงกับคำตอบที่ต้องการที่ให้เกณฑ์การพิจารณาดังนี้

- 1 หมายถึง ระดับความต้องการของผู้ปกครองอยู่ในระดับน้อยที่สุด
- 2 หมายถึง ระดับความต้องการของผู้ปกครองอยู่ในระดับน้อย
- 3 หมายถึง ระดับความต้องการของผู้ปกครองอยู่ในระดับปานกลาง
- 4 หมายถึง ระดับความต้องการของผู้ปกครองอยู่ในระดับมาก
- 5 หมายถึง ระดับความต้องการของผู้ปกครองอยู่ในระดับมากที่สุด

ตัวอย่างการตอบแบบสอบถาม

ข้อที่	การดำเนินงาน	ระดับความต้องการ ของผู้ปกครอง				
		5	4	3	2	1
1.	<u>ด้านบุคลากร</u> ครูต้องเป็นผู้มีกิริยามารยาทเรียบร้อย		3			
	<u>ด้านการจัดประสบการณ์</u>					
1.	จัดกิจกรรมมุ่งเน้นให้นักเรียนอ่านออกเขียนได้				3	

ข้อคำถามความต้องการของผู้ปกครองนักเรียนต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลเอกชน
ในเขตธนบุรี

ข้อที่	การดำเนินงาน	ระดับความต้องการ ของผู้ปกครอง				
		5	4	3	2	1
	<u>1. ด้านบุคลากร</u>					
1.	ครูรักและเอาใจใส่นักเรียนทั้งในและนอกเวลา					
2.	จำนวนครูเหมาะสมกับจำนวนนักเรียนแต่ละห้อง					
3.	ครูมีวุฒิและประสบการณ์ในการสอนนักเรียนอนุบาลโดยตรง					
4.	ครูมีความสามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่น่าสนใจเหมาะสมกับวัยของนักเรียน					
5.	ครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพัฒนาการของนักเรียนแต่ละวัย					
6.	ครูและพี่เลี้ยงเด็กที่มีความสุภาพ อ่อนโยน และมีบุคลิกเหมาะกับการสอนนักเรียนอนุบาล					
7.	ครูมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับนักเรียนและผู้ปกครองนักเรียน					
8.	ครูใฝ่ศึกษาหาความรู้อยู่เสมอ และมีความคิดก้าวหน้าทันสมัย					
9.	ครูให้ความเสมอภาคกับนักเรียนทุกคน					
10.	ครูมีบุคลิกภาพที่ดีเป็นแบบอย่างของนักเรียน					
	<u>2. ด้านสภาพแวดล้อมและสื่อการเรียนการสอน</u>					
1.	บรรยากาศสภาพแวดล้อมในโรงเรียนเหมาะสมกับนักเรียน					
2.	ห้องเรียนมีการระบายอากาศและแสงสว่างเพียงพอ					
3.	มีสนามให้นักเรียนเล่นออกกำลังกายกลางแจ้ง					
4.	ห้องน้ำ สุขาภัณฑ์ เหมาะสมกับนักเรียน					
5.	โต๊ะ เก้าอี้ เหมาะสมกับนักเรียนและมีความปลอดภัย					

ข้อที่	การดำเนินงาน	ระดับความต้องการ ของผู้ปกครอง				
		5	4	3	2	1
6.	สื่อการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับพัฒนาการของเด็ก					
7.	สื่อที่ใช้ส่งเสริมกระบวนการคิดและความคิดริเริ่มสร้างสรรค์					
8.	ส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักบำรุงรักษาสื่อการเรียนการสอน					
9	สื่อเป็นของจริงที่สามารถสัมผัสได้มากที่สุด					
10	สื่อมีความปลอดภัยและทันสมัย					
	<u>3. ด้านการจัดประสบการณ์</u>					
1.	มุ่งพัฒนาเด็กให้สามารถช่วยเหลือตัวเองได้ เช่น การแต่งกาย การรับประทานอาหาร การเข้าห้องน้ำ					
2.	จัดประสบการณ์ให้เด็กมีความพร้อมที่จะเรียนต่อ ชั้นประถมศึกษา					
3.	ฝึกให้เด็กสามารถเล่นกับเพื่อนได้และได้ช่วยเหลือเพื่อน ๆ					
4.	จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้เด็กรักและสนใจหนังสือ					
5.	จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมศิลปะ เช่น การวาดภาพ					
6.	จัดกิจกรรมส่งเสริม กีฬา ดนตรี นาฏศิลป์และการแสดง					
7.	จัดกิจกรรมส่งเสริมทักษะการพูด					
8.	การแข่งขันทักษะด้านต่าง ๆ					
9.	จัดกิจกรรมที่เน้นการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมให้กับเด็ก					
10.	จัดกิจกรรมที่เน้นให้เด็กสามารถปรับตัวเข้ากับผู้อื่นได้					
	<u>4. ด้านการจัดบริการ</u>					
1.	จัดบริการรถรับส่งนักเรียนซึ่งมีสภาพปลอดภัยและมีอุปกรณ์ ประจำรถครบถ้วน					
2.	จัดให้มีการประกันอุบัติเหตุสำหรับเด็กทุกคน เพื่อความ ปลอดภัยและสวัสดิภาพของนักเรียน					
3.	บริการรับฝากเลี้ยงนักเรียนหลังเลิกเรียนและระหว่าง ปิดภาคเรียน					

ข้อที่	การดำเนินงาน	ระดับความต้องการ ของผู้ปกครอง				
		5	4	3	2	1
4.	มีการฝึกสุขนิสัยที่ดีในการรับประทานอาหาร เช่น ล้างมือก่อนรับประทานอาหาร เป็นต้น					
5.	จัดบริการอาหารเสริม และอาหารกลางวันที่สะอาดตามหลักโภชนาการและมีปริมาณเพียงพอต่อความต้องการของนักเรียน					
6.	จัดน้ำดื่มและภาชนะรองรับที่สะอาดและมีปริมาณเพียงพอ					
7.	จัดห้องพยาบาลและมีครูพยาบาลที่ดีสำหรับบริการนักเรียน					
8.	จัดให้มีบริการสุขภาพ เช่น บริการตรวจสุขภาพ การบันทึกสุขภาพ ยาประจำบ้าน เป็นต้น					
9.	จัดครูเวรดูแลความปลอดภัยนักเรียนในโรงเรียนอย่างทั่วถึง					
10.	อาคารเรียนและอาคารต่าง ๆ แข็งแรง มั่นคงปลอดภัยมีการปรับปรุง ซ่อมแซมให้อยู่ในสภาพดีอยู่เสมอ					
5. ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง						
1.	มีคณะกรรมการสมาคมผู้ปกครองและครู					
2.	ปฐมนิเทศผู้ปกครองนักเรียนเข้าใหม่					
3.	ประชุมผู้ปกครองเพื่อรายงานการดำเนินงานของโรงเรียน					
4.	ประชาสัมพันธ์กิจกรรมของโรงเรียนให้ผู้ปกครองและชุมชนทราบ					
5.	ให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน					
6.	จัดกิจกรรมเผยแพร่ผลงานความสามารถของนักเรียน					
	ให้ผู้ปกครองและชุมชนได้รับทราบอยู่เสมอ					
7.	ดำเนินโครงการเพื่อนบ้านนักเรียนทุกคน					
8.	เข้าร่วมกิจกรรมและให้บริการต่าง ๆ แก่ชุมชน					
9.	ให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมรับรู้และแก้ปัญหาของนักเรียน					

10.	ประชุมเครือข่ายผู้ปกครอง เพื่อร่วมกันแก้ปัญหาการจัดการเรียนการสอน					
-----	---	--	--	--	--	--

ข้อที่	การดำเนินงาน	ระดับความต้องการของผู้ปกครอง				
		5	4	3	2	1
	6. การพัฒนาการของเด็ก					
1.	ฝึกให้เด็กสามารถช่วยเหลือตนเองได้เหมาะสมกับวัย					
2.	ฝึกให้เด็กรู้จักรับผิดชอบต่อหน้าที่ของตัวเอง					
3.	ฝึกรู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์					
4.	ปลูกฝังนิสัยในการรักการอ่าน					
5.	ฝึกให้เด็กสามารถใช้วัยวะ เช่น แขน ขา ได้คล่องแคล่วว่องไว					
6.	ฝึกให้เด็กสามารถแสดงออกทางอารมณ์ได้เหมาะสมกับวัย					
7.	ฝึกให้เด็กมีระเบียบวินัยในตนเอง และมีความรับผิดชอบ					
8.	ฝึกให้เด็กสามารถใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารได้เหมาะสมกับวัย					
9.	ฝึกให้เด็กสามารถปรับตัวเข้ากับผู้อื่นได้ดี					
10.	ฝึกให้เด็กสามารถปรับตัวเข้ากับผู้อื่นได้ดี					

แบบสอบถาม
เรื่อง
ความต้องการของผู้ปกครองนักเรียนต่อการจัดการศึกษา
โรงเรียนอนุบาลเอกชนในเขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร

คำชี้แจง : แบบสอบถามฉบับนี้มีจุดประสงค์เพื่อสอบถามความต้องการของผู้ปกครองนักเรียน
ที่มีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลเอกชน แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2

ตอน

ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ปกครอง

ตอนที่ 2 เป็นการสอบถามความต้องการของผู้ปกครองนักเรียนต่อการจัดการศึกษา
ของโรงเรียนอนุบาลเอกชนในเขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร

ขอความกรุณาท่านผู้ปกครองนักเรียนตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริงมากที่สุด
ข้อมูลทุกอย่าง จะนำมาใช้ประโยชน์เพื่องานวิจัยเพื่อพัฒนาโรงเรียนตามความต้องการของ
ผู้ปกครองเท่านั้น เมื่อตอบแบบสอบถามแล้วกรุณาส่งคืนครูประจำชั้น

ขอขอบพระคุณอย่างสูงที่ให้ความร่วมมือ

นางสาวอิสราณูช กิจสมใจ

ครูใหญ่โรงเรียนอนุบาลวรรณบูรณะศึกษา

ผู้วิจัย

คำชี้แจง

1. เพศ () ชาย () หญิง

2. อายุ () ต่ำกว่า 20 ปี () 21 - 30 ปี
 () 31 - 40 ปี () 40 ปีขึ้นไป

3. การศึกษาขั้นสูงสุด

() ต่ำกว่าปริญญาตรี

() ปริญญาตรีขึ้นไป

4. อาชีพ

() รับจ้าง	() กิจการส่วนตัว
() รับราชการ	() พนักงานรัฐวิสาหกิจ

5. รายได้รวมของครอบครัวต่อเดือนโดยประมาณ

() ไม่เกิน 20,000 บาท

() มากกว่า 20,000 บาท

ตอนที่ 2 ความต้องการของผู้ปกครองนักเรียนต่อการจัดการศึกษาโรงเรียนอนุบาลเอกชน
ในเขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร

คำชี้แจง

โปรดอ่านข้อความอย่างละเอียดแล้วพิจารณาว่า ความต้องการของผู้ปกครองนักเรียนต่อการจัดการศึกษาอยู่ในระดับใด แล้วทำเครื่องหมาย 3 ลงใน (.....) ให้ตรงกับคำตอบที่ต้องการที่ให้เกณฑ์การพิจารณาดังนี้

- 1 หมายถึง ระดับความต้องการของผู้ปกครองอยู่ในระดับน้อยที่สุด
- 2 หมายถึง ระดับความต้องการของผู้ปกครองอยู่ในระดับน้อย
- 3 หมายถึง ระดับความต้องการของผู้ปกครองอยู่ในระดับปานกลาง
- 4 หมายถึง ระดับความต้องการของผู้ปกครองอยู่ในระดับมาก
- 5 หมายถึง ระดับความต้องการของผู้ปกครองอยู่ในระดับมากที่สุด

ตัวอย่างการตอบแบบสอบถาม

ข้อที่	การดำเนินงาน	ระดับความต้องการ ของผู้ปกครอง				
		5	4	3	2	1
1.	<u>ด้านบุคลากร</u> ครูต้องเป็นผู้มีกิริยามารยาทเรียบร้อย		3			
	<u>ด้านการจัดประสบการณ์</u>					
1.	จัดกิจกรรมมุ่งเน้นให้นักเรียนอ่านออกเขียนได้				3	

ข้อคำถามความต้องการของผู้ปกครองนักเรียนต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลเอกชน
ในเขตธนบุรี

ข้อที่	การดำเนินงาน	ระดับความต้องการ ของผู้ปกครอง				
		5	4	3	2	1
	<u>1. ด้านบุคลากร</u>					
1.	ครูรักและเอาใจใส่นักเรียนทั้งในและนอกเวลา					
2.	จำนวนครูเหมาะสมกับจำนวนนักเรียนแต่ละห้อง					
3.	ครูมีวุฒิและประสบการณ์ในการสอนนักเรียนอนุบาลโดยตรง					
4.	ครูมีความสามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่น่าสนใจเหมาะสมกับวัยของนักเรียน					
5.	ครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพัฒนาการของนักเรียนแต่ละวัย					
6.	ครูและพี่เลี้ยงเด็กที่มีความสุภาพ อ่อนโยน และมีบุคลิกเหมาะกับการสอนนักเรียนอนุบาล					
7.	ครูมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับนักเรียนและผู้ปกครองนักเรียน					
8.	ครูใฝ่ศึกษาหาความรู้อยู่เสมอ และมีความคิดก้าวหน้าทันสมัย					
9.	ครูให้ความเสมอภาคกับนักเรียนทุกคน					
10.	ครูมีบุคลิกภาพที่ดีเป็นแบบอย่างของนักเรียน					
	<u>2. ด้านสภาพแวดล้อมและสื่อการเรียนการสอน</u>					
1.	บรรยากาศสภาพแวดล้อมในโรงเรียนเหมาะสมกับนักเรียน					
2.	ห้องเรียนมีการระบายอากาศและแสงสว่างเพียงพอ					
3.	มีสนามให้นักเรียนเล่นออกกำลังกายกลางแจ้ง					
4.	ห้องน้ำ สุขาภัณฑ์ เหมาะสมกับนักเรียน					
5.	โต๊ะ เก้าอี้ เหมาะสมกับนักเรียนและมีความปลอดภัย					

ข้อที่	การดำเนินงาน	ระดับความต้องการ ของผู้ปกครอง				
		5	4	3	2	1
6.	สื่อการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับพัฒนาการของเด็ก					
7.	สื่อที่ใช้ส่งเสริมกระบวนการคิดและความคิดริเริ่มสร้างสรรค์					
8.	ส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักบำรุงรักษาสื่อการเรียนการสอน					
9	สื่อเป็นของจริงที่สามารถสัมผัสได้มากที่สุด					
10	สื่อมีความปลอดภัยและทันสมัย					
	3. ด้านการจัดประสบการณ์					
1.	มุ่งพัฒนาเด็กให้สามารถช่วยเหลือตัวเองได้ เช่น การแต่งกาย การรับประทานอาหาร การเข้าห้องน้ำ					
2.	จัดประสบการณ์ให้เด็กมีความพร้อมที่จะเรียนต่อ ชั้นประถมศึกษา					
3.	ฝึกให้เด็กสามารถเล่นกับเพื่อนได้และได้ช่วยเหลือเพื่อน ๆ					
4.	จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้เด็กรักและสนใจหนังสือ					
5.	จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมศิลปะ เช่น การวาดภาพ					
6.	จัดกิจกรรมส่งเสริม กีฬา ดนตรี นาฏศิลป์และการแสดง					
7.	จัดกิจกรรมส่งเสริมทักษะการพูด					
8.	การแข่งขันทักษะด้านต่าง ๆ					
9.	จัดกิจกรรมที่เน้นการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมให้กับเด็ก					
10.	จัดกิจกรรมที่เน้นให้เด็กสามารถปรับตัวเข้ากับผู้อื่นได้					
	4. ด้านการจัดบริการ					
1.	จัดบริการรถรับส่งนักเรียนซึ่งมีสภาพปลอดภัยและมีอุปกรณ์ ประจำรถครบถ้วน					
2.	จัดให้มีการประกันอุบัติเหตุสำหรับเด็กทุกคน เพื่อความ ปลอดภัยและสวัสดิภาพของนักเรียน					
3.	บริการรับฝากเลี้ยงนักเรียนหลังเลิกเรียนและระหว่าง ปิดภาคเรียน					

ข้อที่	การดำเนินงาน	ระดับความต้องการ ของผู้ปกครอง				
		5	4	3	2	1
4.	มีการฝึกสุขนิสัยที่ดีในการรับประทานอาหาร เช่น ล้างมือก่อนรับประทานอาหาร เป็นต้น					
5.	จัดบริการอาหารเสริม และอาหารกลางวันที่สะอาดตามหลักโภชนาการและมีปริมาณเพียงพอต่อความต้องการของนักเรียน					
6.	จัดน้ำดื่มและภาชนะรองรับที่สะอาดและมีปริมาณเพียงพอ					
7.	จัดห้องพยาบาลและมีครูพยาบาลที่ดีสำหรับบริการนักเรียน					
8.	จัดให้มีบริการสุขภาพ เช่น บริการตรวจสุขภาพ การบันทึกสุขภาพ ยาประจำบ้าน เป็นต้น					
9.	จัดครูเวรดูแลความปลอดภัยนักเรียนในโรงเรียนอย่างทั่วถึง					
10.	อาคารเรียนและอาคารต่าง ๆ แข็งแรง มั่นคงปลอดภัยมีการปรับปรุง ซ่อมแซมให้อยู่ในสภาพดีอยู่เสมอ					
5. ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง						
1.	มีคณะกรรมการสมาคมผู้ปกครองและครู					
2.	ปฐมนิเทศผู้ปกครองนักเรียนเข้าใหม่					
3.	ประชุมผู้ปกครองเพื่อรายงานการดำเนินงานของโรงเรียน					
4.	ประชาสัมพันธ์กิจกรรมของโรงเรียนให้ผู้ปกครองและชุมชนทราบ					
5.	ให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน					
6.	จัดกิจกรรมเผยแพร่ผลงานความสามารถของนักเรียน					
	ให้ผู้ปกครองและชุมชนได้รับทราบอยู่เสมอ					
7.	ดำเนินโครงการเพื่อนบ้านนักเรียนทุกคน					
8.	เข้าร่วมกิจกรรมและให้บริการต่าง ๆ แก่ชุมชน					
9.	ให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมรับรู้และแก้ปัญหาของนักเรียน					

10.	ประชุมเครือข่ายผู้ปกครอง เพื่อร่วมกันแก้ปัญหาการจัดการเรียนการสอน					
-----	---	--	--	--	--	--

ข้อที่	การดำเนินงาน	ระดับความต้องการของผู้ปกครอง				
		5	4	3	2	1
	6. การพัฒนาการของเด็ก					
1.	ฝึกให้เด็กสามารถช่วยเหลือตนเองได้เหมาะสมกับวัย					
2.	ฝึกให้เด็กรู้จักรับผิดชอบต่อหน้าที่ของตัวเอง					
3.	ฝึกรู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์					
4.	ปลูกฝังนิสัยในการรักการอ่าน					
5.	ฝึกให้เด็กสามารถใช้วัยวะ เช่น แขน ขา ได้คล่องแคล่วว่องไว					
6.	ฝึกให้เด็กสามารถแสดงออกทางอารมณ์ได้เหมาะสมกับวัย					
7.	ฝึกให้เด็กมีระเบียบวินัยในตนเอง และมีความรับผิดชอบ					
8.	ฝึกให้เด็กสามารถใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารได้เหมาะสมกับวัย					
9.	ฝึกให้เด็กสามารถปรับตัวเข้ากับผู้อื่นได้ดี					
10.	ฝึกให้เด็กสามารถปรับตัวเข้ากับผู้อื่นได้ดี					

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ

1. ศาสตราจารย์เกียรติคุณ ดร.รัตนา ศิริพานิช
คณะครุศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ขวัญฟ้า รังสิยานนท์
คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏสวนดุสิต
3. นายอารย์ ปาลเดชพงษ์
ผู้อำนวยการ โรงเรียนอนุบาลเด่นหล้า
4. นางวิณา สุนทรรัตน์
ผู้อำนวยการ โรงเรียนราชบพิธ เขตพระนคร
5. นางจิตภา เหมะธุลิน
อาจารย์ใหญ่ โรงเรียนวัดขุนจันทร์ เขตธนบุรี

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล : นางสาวอิสราณูช กิจสมใจ
วันเดือนปีเกิด : 14 พฤษภาคม 2514
สถานที่เกิด : โรงพยาบาล ศิริราช กรุงเทพมหานคร
ประวัติการศึกษา : พ.ศ. 2528 จบมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนราชินี
พ.ศ. 2531 จบมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนศึกษานารี
พ.ศ. 2535 จบครุศาสตรบัณฑิต (คป.) สถาบันราชภัฏสวนดุสิต
ปัจจุบัน : ครูใหญ่โรงเรียนอนุบาลวรรณบูรณะศึกษา เขตธนบุรี
กรุงเทพมหานคร